

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
SEPTEMBER 16

LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT LARGO, FL
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)
ISSN 1089-8832

"LAIKS" IS PUBLISHED SINCE 1949 // "LAIKS" IZNĀK NO 1949. GADA

Published 48 times per year except the first week of May, the third week in June, the first week in September, the last week in December

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 114 4th Ave NW, Largo, FL 33770

POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740

E-mail: LaiksDSR@aol.com

Lasiet tīmeklī!
www.laiks.us

Volume LXVIII Nr. 34 (5827)

2017. gada 16. septembris – 22. septembris

Skautu ugunskurs Gaŗezerā

Pirmās Lielās nometnes 50 gadu atceres ugunskurs: fotogrāfējusi vad. Ilze Antons

(Vairāk lasiet 8. lpp.)

ILZE
GAROZA

Sagaidot Latvijas valsts Simtgadi, Amerikas latviešu apvienība publicējusi jaunu mājaslapu www.latvia100usa.org, kurā atrodama gan informācija par dažādiem Simtgades sarīkojumiem ASV, gan idejas, kā citādi atzīmēt šo nozīmīgo Latvijas valstiskuma jubileju.

“Latvijas valsts Simtgadei veltītās mājaslapas izveides mērķis ir mudināt ASV dzīvojošos tautiešus piedalīties šo lielo svētku svinēšanā,” skaidro ALA Kultūras nozares vadītāja Līga Ejupe. Viņa uzsver, ka mājaslapas saturs veidots divās valodās – gan latviešu, gan angļu – tā, lai tas uzrunātu ne tikai sabiedriski aktīvos latviešus, bet arī tos, kuri nerunā latviešu valodā un ikdienā latviešu sabiedriskā dzīvē nepiedalās. “Šī mājaslapa ir domāta gan Amerikas latviešiem, gan viņu nelatviešu dzīvesbiedriem un citiem interesentiem,” piebilst L. Ejupe.

ALA Kultūras nozares vadītāja aicina *Laika* lasītājus, pirmkārt, ieskatīties jaunizveidotajā mājaslapā, un, otrkārt – vēl svarīgāk, piedalīties Latvijas valsts Simtgades svinēšanā. L. Ejupe atzīmē, ka te atrodama informācija ne

vien par sarīkojumiem, bet arī virkne citu ideju, kā svinēt Latvijas valsts Simtgadi savā centrā vai ģimenē. Kā dažus piemērus viņa min iespēju iegādāties un valkāt ALA izgatavotos Simtgades kreklus, rīkot savā pilsētā dažāda veida zibakcijas, iestādīt ziedus vai izskriet maršrutu Latvijas kontūrās. Tāpat L. Ejupe ierosina rīkot atvērto durvju dienas savos centros, organizēt latviešu filmu demonstrēšanu vietējā skolā vai universitātē, mudināt vietējās bibliotēkas vai muzejus rīkot ekspozīcijas, kas būtu veltītas Latvijas vai visu trīs Baltijas valstu neatkarības simtgadei u.tml. L. Ejupe aicina informāciju par plānotiem Simtgades sarīkojumiem un aktivitātēm jūsu centrā iesūtīt arī ALA birojam.

Kā skaidro ALA priekšsēdis Pēteris Blumbergs, par vienu no galvenajiem mērķiem saistībā ar valsts Simtgadi ir izvirzījusi uzdevumu palīdzēt celt Latvijas atpazīstamību ASV. Lai to īstenotu, ALA aicina latviešus pēc iespējas plaši popularizēt Latviju, stāstot par valsts vēsturi un tās kultūru un sasniegumiem Ame-

rikas sabiedrībai.

Kā viens no ALA atbalstītiem projektiem šī mērķa īstenošanai ir šogad 26. oktobrī Čikāgā plānotā konference *Spotlight Latvia*. (www.spotlightlatvia.org), kurā Latvijas lielākie un radošākie uzņēmumi prezentēs savus produktus un pakalpojumus, kā arī ekonomiskās sadarbības iespējas starp Latviju un ASV. Tāpat ALA sadarbībā ar kustību *Red Jackets* un ar Latvijas Kultūras ministrijas atbalstu šogad piedāvā iespēju latviešu centros rīkot izstādi angļu valodā par Latvijas spilgtākajiem eksporta zīmoliem un talantiem. Informācija par šo izstādi tiks publicēta kādā no nākamajiem *Laika* numuriem.

„Šī ir pirmā šāda veida un līmeņa konference kopš Latvijas neatkarības atjaunošanas, kas notiek ASV ar mērķi veicināt ekonomisko sadarbību starp Latviju un Ameriku,” skaidro konferences Rīcības komitejas priekšsēdis, Latvijas Goda konsuls Ilinojas pavalstī Roberts Blumbergs.

Konferenci, kuŗas rīkošanā iesaistīta Amerikas latviešu apvienība, Latvijas Ārlietu ministrija un Latvijas Investīciju un attī-

tības aģentūra (LIAA), atklās Latvijas Ministru prezidenta biedrs, ekonomikas ministrs Arvils Aŗeradens, Latvijas vēstnieks ASV Andris Teikmanis, kā arī LIAA vadītājs Andris Ozols. Tam sekos dinamiskas Latvijas uzņēmumu prezentācijas no industriālās ražošanas, pārtikas rūpniecības un IT sektora, kā arī transporta un loģistikas sektoriem. „Amerikas latviešu apvienība, piedaloties *Spotlight Latvia* konferences rīkošanā, ir patiesi gandarīta tuvojošās Latvijas valsts Simtgades kontekstā dot savu ieguldījumu Latvijas atpazīstamības un ārējo tirdzniecības sakaru veicināšanā,” skaidro Pēteris Blumbergs.

Dalību konferencē apstiprinājuši tādi vadoši Latvijas eksporta uzņēmumi kā *Latvijas Finieris* un ķīmiskās un tekstila rūpniecības uzņēmums *Valmieras stikla ūķiedra*. Par Latvijas piedāvātajām iespējām transporta un loģistikas jomā konferencē izteicies *Latvijas Dzelzeļa, Air Baltic* un *Rail Baltica* vadoši pārstāvji. Vienlaikus konferencē plānota plaša pārtikas ražotāju pārstāvība, kuŗu vidū minami *Amber*

Beverage Group, Orkla, Pūre, Food Union, Aloja-Starkelsen u.c. Atsevišķa konferences sesija būs veltīta Latvijas IT sektoram un tā piedāvātajām iespējām sadarbībai.

„Mēs esam saņēmuši līdzdalības apstiprinājumu no daudziem Latvijas uzņēmumiem, kuŗi ir ieinteresēti sadarboties vai paplašināt sadarbību ar ASV,” paskaidro Roberts Blumbergs. „Konference ir būvēta uz *win-win* principiem. Tā nodrošinās iespēju ASV uzņēmumiem iepazīties ar augstākās kvalitātes produktiem un pakalpojumiem, ko piedāvā Latvijas uzņēmumi. Latvijas uzņēmumiem tā būs iespēja tikties un veidot kontaktus ar potenciāliem partneriem ASV.”

Plašāka informācija par konferenci atrodama mājaslapā: www.spotlightlatvia.com

„Latvijas valsts Simtgade ir nozīmīgi svētki mums visiem, kas ļauj mums apzināties savu pierību Latvijai un dot savu ieguldījumu Latvijas atpazīstamības veicināšanā pasaulē,” akcentē P. Blumbergs. „Aicinu ikvienu piedalīties šī mērķa īstenošanā,” aicina ALA priekšsēdis.

ALA Latvijas Simtgadei

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; 3RD WK - JUN;
1ST WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā
Abonēšanas maksa ASV dolāros:
6 mēn. US \$ 83.00; 3 mēn. US \$ 50.00.

Redakcija Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, Rīga, LV-1011, Latvija.

Tālr.: +371 67326761, fakss: +371 67326784

e-pasts - redakcija@laiks.usmājaslapa - www.laiks.us

Redaktore: Ligita Kovtuna

mob. tālr.: +371 29439423. e-pasts: ligita@laiks.us**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti LATVIJĀ, maksājumi notiek EURO.**Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem
parakstītajos rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli
par pašu jautājumu var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklamdevējs.

Administratore ASV: Rasma Adams

114 4th Ave NW, Largo, FL33770

Tālr.: 727 953 6313, fakss: 727 286 8543

e-pasts: rasma@laiks.us

Kandas ziņas: Mārtiņš Štauers

104-3000 Notre Dame Street, Lachine, QC, H8S 2H1

Tālr.: 514-639-8722, e-pasts: stauvers@yahoo.ca**Par REKLĀMU un SLUDINĀJUMIEM,
kas iesniegti ASV, maksājumi notiek ASV dolāros.**

Sēru sludinājumus un adresu maiņas sūtiet pēc adreses

50 Sternberger Ave Unit 5, Long Branch, NJ 07740

e-pasts: LaiksDSR@aol.com**LAIKS**50 Sternberger Ave Unit 5,
Long Branch, NJ 07740
(732) 549-0445, laiksdsr@aol.com
www.laiks.us

Lūdzu, maksāt ASV dolāros uz "Laiks" Inc. vārda

Abonējiet laikrakstu LAIKS, neizejot no mājām – lietojiet

[www.laiks.us!](http://www.laiks.us)"LAIKA" abonements maksā: 3 mēnešiem.....ASV \$ 50.00
6 mēnešiem.....ASV \$ 83.00**FLORIDAS IEDZĪVOTĀJU IEVĒRĪBAI!** Lūdzu pievienojiet
7% Floridas nodokli par laikraksta abonēšanu!

Laiks pa gaisa pastu Amerikā 6 mēneši \$130.00

Laiks pa gaisa pastu Latvijā 6 mēneši \$130.00

Laiks pa gaisa pastu Kanadā 6 mēneši \$140.00

Laiks pa gaisa pastu citur ārzemēs 6 mēneši \$175.00

JAUNO LAIKS abonements – četras avīzes gadā ASV \$20.00

Kanadā gadā ASV \$23.00

Ārpus ASV LAIKU var pasūtīt tikai pa gaisa pastu.

Ar šo nosūtu Jums

US \$ _____ par _____ mēn.

Ja abonementu nevēlaties atjaunot, lūdzu, norādiet iemeslu

Uzvārds, vārds: _____

Adrese: _____

zip: _____

RigaVen Travel Inc.**“River cruise”
no Bukarestes līdz Budapeštai.
2018. gada 2. maijs līdz 13. maijs.**

Zvaniet – INESE ZAĶIS

Tālr.: 727-623-4666, e-pasts: rigaven@aol.com
6051A Sun Blvd #604, St. Petersburg, Florida 33715**IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM
UZ LATVIJU UN CITĀM ZEMĒM
AIREX – AVE SOL TRAVEL
A. JANSONS**

820 Loraine Ave, Grosse Pointe, MI 48230

Bezmaksas telefons: Telefons: Mobilais telefons:

1 (866) 944-1273 1 (313) 466-3310 1 (201) 944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com**Valmieras drāmas teātra viesturneja Ziemeļamerikā 2017. gadā
ar Harija Gulbja lugu “Medību pils”****DETROITĀ - svētdien, 17. sept., plkst. 18:00**Sv. Pavila dr. sabiedr. Zālē - 30623 W. Twelve Mile Rd. Farmington Hills, MI
Riko Latviešu apvienība Detroitā - Līga Jekabsone 734-426-8488**KALAMAZŪ - trešdien, 20. sept., plkst. 19:00**Kalamazū latviešu centrā - 100 Chery Hill St. Kalamazoo, MI
Riko Kalamazū latviešu biedrība - Maira Bundža - 269-352-3507**ČIKĀGĀ - piektdien, 22. sept., plkst. 19:00**Čikāgas latviešu biedr. namā (2. stāvā) - 4146 N. Elston Ave. Chicago, IL
Riko Čikāgas latviešu biedrība - Dace Ķesbere 773-919-3936**MINEAPOLĒ - svētdien, 24. sept., plkst. 12:00**Mpls. - St. Paulas latv. ev. lut. dr. nama telpās - 3152 17th Ave. S. Minneapolis, MN
Riko Latviešu organizāciju apvienība Minesotā - Maija Zaeska 763-972-2521**PORTLANDĒ - otrdien, 26. sept., plkst. 19:00**Oregonas Latviešu centrā - 5500 SW Dosch Rd. Portland, OR
Riko Oregonas Latviešu biedrība - Ilva Metlāne 503-614-8779**SIETLĀ - trešdien, 27. sept., plkst. 19:00**Sietlas latviešu centrā - 11710 3rd Ave. NE Seattle, WA
Riko Latviešu biedrība Vašingtona štātā - Inta Wiest 425-678-8774**SANFRANCISKO - sestdien, 30. sept., plkst. 16:00**ZKL luterāņu draudzes namā Lielajā zālē - 425 Hoffman Ave, San Francisco, CA
Riko Ziemeļkalifornijas Latviešu biedrība - Taira Zoldnere - 650-279-8409**LOSANDŽELOSĀ - svētdien, 1. okt., plkst. 13:30**Latviešu Sabiedriskajā Centrā - 1955 Riverside Dr. Los Angeles, CA
Riko Dienvidkalifornijas latviešu biedrība - Nora Mičule 818-508 6872**Turneju rīko Latviešu kultūras biedrība TILTS ar Latviešu Fonda un Amerikas
latviešu apvienības atbalstu, sadarbībā ar izrādes vietējām organizācijām**

„Kad pa dzīvi iets Tālavas senču sīkstumā”

Jauna grāmata – „Jānis V. Kļaviņš zinātnē, mūzikā, dzīvē”

Tā grāmatas priekšvārdā raksta tās sastādītājs *prof. Dr. art.* Oļģerts Grāvis. Diemžēl viņš nepieredzēja šīs krāšņās grāmatas iznākšanu un svētkus, ko šai

loģijas un Filozofijas. 1944. gada rudenī arī Kļaviņu ģimene bija spiesta pievienoties latviešu bēgļu pulkiem. Un kļuva par globāla vēriena medicīnas zinātņu dok-

tumu sabiedrību par Padomju Savienības noziegumiem pret Baltijas valstīm.

Un vēl kāda darbības joma, par ko grāmatas atvēršanas svētkos

ņai skanētu koncerti Latvijā.

Suminot Jāni Kļaviņu, Rīgas Latviešu biedrības priekšsēdis Guntis Gailītis citēja klasiķi Ati Ķeniņu: *Tik pasaule vien gaiša,*

zinības vārdu gan no publikas, gan grāmatas veidotājiem saņēma Jāņa uzticamā dzīvesbiedre tēlniece Minjona Kļaviņa.

Pēc runām, kas bija gaumīgas

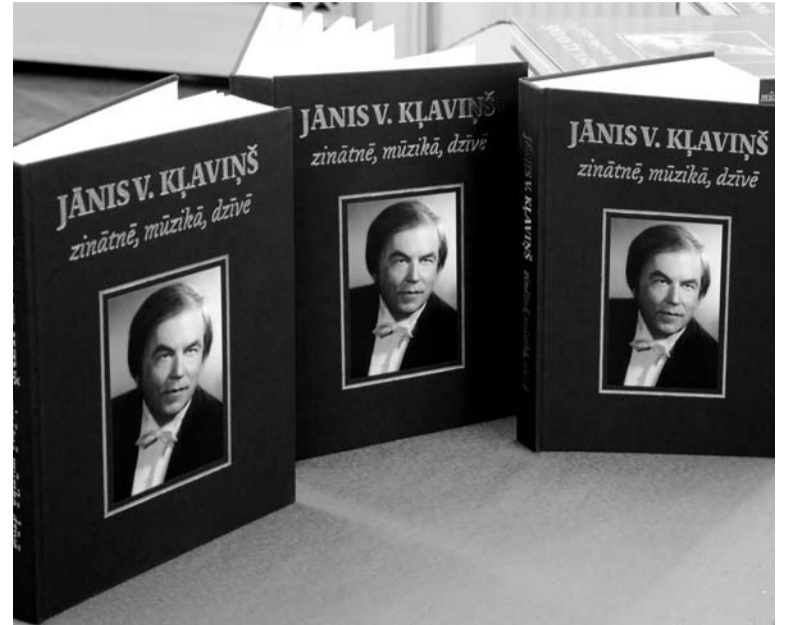
Grāmatas atvēršanas sarīkojumā Rīgas Latviešu biedrības Līgo zālē. No kreisās: Raimonds Slaidiņš, Guntis Gailītis, Lita Beiris, Filips Kļaviņš ar bērniem Aleksi, Paulu un Katrīnu // FOTO: Jānis Brencis

sakarā Rīgas Latviešu biedrībā 30. augustā sarīkoja Jāņa Kļaviņa dēls, pazīstamais advokāts Filips Kļaviņš ar ģimeni. Grāmatas moto Kļaviņš-seniors ierakstījis: „Manai ģimenei – ar vislielāko mīlestību”. Pazīstot šo latviešu ģimeni, varu teikt – mīlestība viņu starpā ir patiešām vislielākā, patiesa, dziļa un visaptveroša, tāda, ka no tās tiek arī cilvēkiem, ar kuriem krustojas Kļaviņu dzīves ceļi. Tāpēc ir liels gandarījums, ka viens bagāts mūžs ir atstāts vēsturei gluži monumentālā izdevumā.

Jānis V. Kļaviņš dzimis Latvijā, Tālavā, Rugājos, netālu no Balviem 1921. gada 6. maijā. Studējis Latvijas Universitātē vienlaikus trīs fakultātēs – Medicīnas, Filo-

toru, profesoru, vēža pētniecības speciālistu, par ko izlasāms autoritātīvās pasaules enciklopēdijās, kā arī paša profesora spalvai pieder gandrīz divi simti publikāciju. Paralleli izkopis savas vokālās dotības, kļūdams pat par augsta prestiža balvas – zelta medaļas un diploma par F. Šuberta apvienības (*Schubertbund*) balvas – laureātu par F. Šuberta vokālās mūzikas atskaņojumu. Paralleli profesionālajiem panākumiem Jānis Kļaviņš vienmēr bijis arī sabiedriski rosīgs – bijis starp Baltiešu kristīgo studentu apvienības dibinātājiem, kā arī, sadarbojoties ar vēsturnieku Edgaru Andersonu un latviešu trimdas sabiedriski politiskajiem darbiniekiem, nepaguris informēja Rie-

stājīja J. Kļaviņa studiju biedrs un draugs dakteris Ojārs Alekssis, proti, abi nāk no leģendārā studentu jauktā koŗa *Dziesmuvara*. 2000. gada rudenī ar J. Kļaviņa dedzīgu atbalstu šis koris tika atjaunots. Visas darbošanās jomas jau neuzskaitīt – labdarība, medicīņu forumu rīkošana, korporācija *Fraternitas Livonica*, raksti trimdas organizācijai, arī *Laika* slejās. Bet vienu gan vēl der pieminēt – cieņa un atbalsts attiecībā uz laikabiedru veikumu un viņu piemiņas iemūžināšanu. Jānis un Minjona Kļaviņi netaupīja ne laiku, ne līdzekļus, lai nāktu klajā monografija par draugu, pāragri Aizsaulē aizgājušo komponistu Aleksandru Ōkolo-Kulaku un lai 2002. gadā viņa 95 gadu piemi-

Grāmata „Jānis V. Kļaviņš zinātnē, mūzikā, dzīvē” gaida savus lasītājus // FOTO: Jānis Brencis

Cik zvaigžņu viņai mirdz,/Un dzīve tikvien skaista,/Cik ziedoša Tev sirds! Būdams operas režisors, G. Gailītis izteica savu profesionāļa vērtējumu:

„Bass basbaritonam Jānim Kļaviņam ir sulīgi samtaina, izteismīga, krāsaina, individuāla, spēcīga izteikt visu, ko prasa mūzikas autors un dziesmas filozofiskais, dzejiskais saturs.”

garumā un aizraujošas saturā, sekoja koncerts, kurā mūzicēja mūsu Rasma Lielmane, pie klavierēm – Ventis Zilberts, kā arī jaunais solists, bass Edgars Ōšleja.

Un nobeigumā, protams, saviesīgas sarunas pie vīna glāzes un gardumiem, sūtot video sveicienus Jānim un Minjonai Ņujorkā.

Vijolniece Rasma Lielmane kopā ar pianistu Ventis Zilbertu nesa sveicienus no vēl divām dāmām, atskaņojot Daces Aperānes *Pastorāli* un Lūcijas Garūtas *Dainu* // FOTO: Jānis Brencis

Latvijas vēstnieks ASV A. Teikmanis apmeklē diriģenta A. Nelsona koncertus Tanglewood koncerta zālē

Augusta pēdējā nedēļas nogalē Latvijas vēstnieks ASV Andris Teikmanis ar kundzi Ingunu Peniķi apmeklēja pēdējos divus Andra Nelsona diriģētos vasaras koncertus *Tanglewood* – Bostonas simfoniskā orķestra vasaras mītnē skaistajos Berkšīra kalnos Masačūsetsas štata rietumos.

Sestdienas vakarā vēstnieks apmeklēja operas koncertu, kurā uzstājās soliste Kristīne Opolais, toties nākamajā dienā apmeklēja BSO sezonas noslēguma koncertu, kurā diriģents Andris Nelsons novadīja pazīstamo un aizraujošo Bēthovena 9. simfoniju. Pēc koncerta vēstniekam ar kundzi bija iespēja piedalīties pieņemšanā par godu sezonas noslēgumam un sasveicināties gan ar Andri Nelsonu un Kristīni Opolais, gan ar simfoniskā orķestra vadību.

Vēstnieka iespaidi par *Tanglewood* un piedzīvotiem koncertiem ir tikai pozitīvi. Vēstnieks ar sajūsmu stāsta: “Var tikai apbrīnot, cik ļoti Andris

26. augustā *Tanglewood* (no kreisās): Operdziedonis Sir Bryn Terfel; soliste Kristīne Opolais, diriģents Andris Nelsons; vēstnieka kundze Ingunu Peniķe; Latvijas vēstnieks ASV Andris Teikmanis

Nelsons ir iekarojis gan orķestra, gan klausītāju simpatijas. Orķestris klausīja katram mazākajam diriģenta mājiņam, bet klausītāji bija gatavi aplaudējoš celties kājās gandrīz pēc katra skaņdarba. Neviltotu klausītāju sajūsmu izraisīja arī Kristīnes Opolais dziedājums, īpaši arīja

no A. Dvoržāka operas *Nāra*. Ar gandarījumu novērtēju gan izcilo Bostonas simfoniskā orķestra kvalitāti, gan lielisko *Tanglewood* vasaras koncertzāles akustiku un patiesu mūzikas mīļotāju auditoriju. Tā ir vieta, kur gribas atgriezties.”

L. E.

J. V. Kļaviņa draugs un studiju biedrs Ojārs Alekssis // FOTO: Jānis Brencis

Mēdz teikt – un tā ir skaidra patiesība! – blakus katram veiksmīgam vīrietim stāv spēcīga sievietes personība. Kļaviņi ir tam apliecinājums. Ne velti daudz at-

Grāmatu izdevis apgāds *Jumava*, par tās iegādāšanās iespējām skat.

www.gramata24.lv

ELEONORA
ŠTURMA

Mākslas izstāde Dziesmu un deju svētkos Baltimorā

Kā jau *Laikā* varējām lasīt, no 30. jūnija līdz 3. jūlijam Amerikas Austrumpiekrastes gleznainajā ostas pilsētā Baltimorā notika XVI Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki un tajos iekļautie kultūras sarīkojumi, to vidū arī Mākslas izstāde.

Pavisam negaidīti lielā kopkoņa koncertu nācās aprakstīt man (skat. *Laiks*, 2017.g. 28 nr.), bet kārtēji sagaidāmais Mākslas izstādes apskats krietni aizkavējies. Ja skaistā koncertzālē izskanējušo savīņojošo dižkoncertu tiešām ar prieku vedās „iegrāmatot” *Laika* slejās, tad mākslas izstādes apskatu nācās rakstīt ar smagumu sirdī, jo izstādes „vizītkarti” par nožēlu nenoteica skates dalībnieku radošo talantu lidojums, bet gan šo lidojumu slāpējošie Rīcības komitejas budžeta ierobežojumi. Kā jau gadu desmitiem iegājies, izstādē (tāpat kā citas skates) atkal notika viesnīcas telpās, kādā no viesnīcas balles zālēm, to pamazinot un sadalot ar improvizētu sienu palīdzību. Cerība, ka jaunās paaudzes svētku rīkotāji enerģiskās Marisas Gudrās vadībā šo inerci lauzīs un rūpēsies, lai mākslas izstāde notiktu profesionālās telpās, tomēr nepiepildījās. Toties ar prieku varu liecināt, ka viss pārējais raisījās raiti, – arī par nokļūšanu attālākās sarīkojumu vietās bija gādāts – lai slava un gods jaunajai vadības maiņai! Mākslas izstāžu rīkošana vienmēr saistās ar līdzekļu ieguldījumu, kas „nerentējas”. Tādēļ uzdriktos nākt klajā ar ierosinājumu svētku rīkotājiem stāties sakaros ar trimdas turīgajām sabiedriskajām organizācijām, piemēram, Daugavas Vanāgiem un lūgt, lai tā pilda savas organizācijas darbības otru definēto mērķi – atbalstīt latviešu kultūru un konkrēti ziedot līdzekļus Mākslas izstādes sarīkošanai profesionālās izstāžu telpās. Māksla ir ļoti nozīmīga mūsu kultūras sastāvdaļa, ar kuŗu varam lepotos, un šīs kultūras daļas veidotājiem – māksliniekiem – pienākas cieņa un gods, nevis pielīdzinājums jebkuŗai rosmīgu pašdarbnieku grupai.

Nav brīnums, ka svētkos Baltimorā iekļautā „nežūrētā” Mākslas izstādē neizraisīja cerēto atsaucību no labi zināmo mākslinieku vidus: līdzdalība vies-

nīcas telpās iekārtotā izstādē, kur nevar sagaidīt iegriežamies vietējo mākslas publiku, vienam otram nelikās lielo pūliņu vērtā. Totiesu aicinājuma bija atsaukusies vesela rinda „jaunu vārdu” un, jācer, arī gados jaunu mākslinieku kopībai ir gaiša nākotne! Mīnūsos jāskaita viesnīcas nosacījums, ka mākslas darbi nogādājami izstādes „uzkāšanas” dienā un savācami tūdaļ pēc izstādes slēgšanas, jo ne visiem māksliniekiem ir pa spēkam to pildīt. Nosacījums atturēja vienu otru mākslinieku, it sevišķi no vecākās paaudzes, un izstādes atklāšanā nācās dzirdēt apmeklētāju jautājumus: „Kur tad Avens, Rumpēters, Maija Šlesere, Jānis un Anna Annusi!”

Kā jau gadu desmitiem iegājies, Mākslas izstādē, tāpat kā daiļamatniecības tirdziņš un citas skates, bija iekārtota svētku apmeklētāju galvenās viesnīcas „*Rainnaissance Baltimore Harborplace*” telpās (5. Stāvā). Kaut arī daudzo telpu labirintā tā nebija viegli atrodamā, Dziesmu un deju svētku apmeklētājiem, kas vairumā bija apmetušies šajā viesnīcā, ērtāk sasniedzamu vietu nevarētu atrast, turklāt plašā priekštelpa bija ideāla, lao negaidīti „saskrietos” ar sen neredzētiem draugiem un paziņām.

Improvizētā telpa bija daudz par šauru pārskatāmai mākslas darbu parādei. Izstādes kurāto- rēm Līgai Ejupei un Lindai Treijai patiešām pienākas vispožākais zelta medālis par šķietami nepārvaramu šķēršļu sekmīgu pārvarēšanu. Liekot lietā savu atjautu un pieredzi, telpas vidū izvietojot sastatņus un paneļus, viņām bija paveicies izveidot gluzi pievilcīgu mākslas darbiem piepildītu telpu, kas atgādināja improvizētu mākslas salonu, savā ziņā līdzīgu mazajām galerijām, kādas sastopam vasarnieku iemīļotās Ņujorkas pavalsts pilsētiņās.

Izstādē piedalījās 21 mākslinieks (visumā katrs ar diviem darbiem), kopumā izstādot 44 darbus. Iesīta kataloga vietā saņēmām uz atsevišķām XEROX lapām iespiestu dalībnieku un izstādīto darbu sarakstu ar informāciju par izmantoto tehniku, izmēriem (collās) un cenu, papildinātu ar maziem, krāsainiem darbu attēliem.

Izstādes telpā sastatņu ielokus apstaigājot, vienmēr atklājās kaut kas jauns un arī iepriecinošs, jo bez žūrijas iejaukšanās iecerētā izstādē, kā jau sākumā minēju, bija līdzdalībai pamudinājusi daudzus, agrākās izstādēs neredzētus māksliniekus. Tas ir pozitīvs rādītājs mūsu nākotnes izredzēm.

Visaptverošākais atklājums bija panelis ar labi pazīstamā, izsmalcinātā superrealista Pēterā Šnores (*Schnore*) divu gleznu „ansambli” – reālistisku portretu „Mīlestības pravietis” un virs tā pakarinātu abstrakciju – vienlaidus iegleznotu gaišzilu četrstūri iedobta baltā ielogā – „Mīlestība māksla” (abi 14x16 collas). Ar miklaino reālisma un abstrakcijas pretnostatījumu arvienu „ākīgais” mākslinieks it ka vedinājis skatītāju iesaitīties intelektuālā dialogā vai arī – gluži vienkārši vēlēties pavēstīt, ka arī viņš, ja vien vēlas, spēj būt „moderns”. Vienādi vai otrādi – visizsmalcinātākajā reālisma stilā gleznotais portrets – plaši pazīstamā latviešu komponista Pēterā Vaska attēls – māksliniekam padēvies ar tik dzīvi atspoguļotām viņa sejas izteiksmes raksturībām, kas tiem, kas ar cienijamo skaņradi esam tikušies, radās sajūta, ka portrets tūdaļ sāks runāt. Portrets izpelnījās ALMA Atzinības rakstu piešķirdams komisijas augstāko novērtējumu un balvu. ALMA atzinības rakstus un mazas balvas saņēma vēl citu mākslinieki – Linda Treija par diptichu „Balta grāmata”, kuŗā atjautīgi izmantotas makulatūrā izmestas Jaunsudrabiņa „Baltās grāmatas” lapas, tās uzmontējot koka pamatnēm un viegli iekrāsojot – vienā panelī milīgu puisīša sejiņu (ar pirkstu mutē) – vai „Baltās grāmatas” autors? –, otrā – pipeņu ziedus un bites. Apbalvojumu saņēma arī Elīzes Jēkabsones skulptūra „Atdzimšana” – no koka saplākšņa un tērauda veidota smaīla vertikāle un Danielles Jurčiņkonis digitālā fotografija „Uz priekšu” ar mazas meitenītes attēlu Latvijas Dziesmu svētku estrādes fonā. ALMA vērtēšanas komisijā darbojās Maija Meirāne Šlesere, Uģis Nīgals un Sarma Muižniece Liepiņa.

Atzinību pelna vēl daudzi citi darbi. Ar apdares izsmalcinājumu un saturisko savdabību

izcēlās pazīstamās akvarelistes Gunas Mundheimas divas lielapmēru jauktas tehnikas gleznas, kuŗās reālītātē smelti motīvi caurvīti miklainiem fantāzijas ainojumiem. Īpaša atzinība pienākas jau labi zināmajiem trīsdimensionālās mākslas meistariem – Zanei Treimanei (kokā) un Gintam Grinbergam (metallā), abu mākslinieku veidojumi šoreiz pietuvināti sienas plaknei, tādējādi ļaujot izcelties „bareljefu” raksturībām. Zanes Treimanes blakus novietotie „spoguļattēli” – viens melns, otrs balts – („Protests I” un „Protests II”) ir māksliniecei raksturīgās vijīgās linijās no koka saplākšņa izzāģētas pusabstraktas kompozīcijas, no kuŗām spēcīgi „izšaujas” protesta roka; tās saistīja ar savu intelektuālo izaicinājumu, kamēr Ginta Grinberga vērienīgie kalnāji „Vainags” un „Raksta, raksta” vedināja domāt par saiknēm ar latvisko senmanto „tautdejojotāju ornamentu”, fotogrāfijai dodot nosaukumu „Lekšpusē esmu latvietis”. Vēl „sagudrotāku” stundājumumu izmantojis Alfrēds Stinkulis – savu foto- modeli, līdzīgi mūmijai, notīdams ar krāsaini izrakstītām latviskām jostām – attēlam do- tais nosaukums „Audēja”.

Bez žūrijas iejaukšanās tapusi izstāde uzrādīja visumā respektējamu, izlīdzinātu limeni. Bet žūrija tomēr būtu derējusi, jo tad diez vai izstādē būtu iekļuviši pavājie, neveikli triepītie Edgara Legzdiņa portreti no cikla „Čikāgas Pieciši” – „Jānis Rinkušs”, „Ģirts Puriņš”. Nez ko

nelaiķis Ģirts Puriņš, pats būdams izglītots, labs mākslinieks, par to būtu sacijis?

Par nožēlu izstādes aprakstā visus skates dalībniekus neiespējami iekļaut, kaut arī viņu devums nebija necik zemāk vērtējams. Izstādē vēl piedalījās Lelde Vinters Ore, Ingemāra Treija, Ruta Šmilškalns, Lāsma Maher, Krista Vārsberga, Aina Roman, Edite Gudrais un Ingrida Dankers.

Aprakstu nobeidzot, gribas pajautāt, kādēļ mūsu svešniecības gadu „sirmajā senatnē” 1960. gadā Dziesmu svētkos Indianapolē Mākslas izstāde bija tikpat svarīga kā Svētku koncerti? Tā bija iekārtota Indianopolē *John Herron* Mākslas muzejā, un vēl tagad spilgtā atmiņā saglabājusies labā sajūta, skatot latviešu mākslinieku veikumus ieblakus zālēm, kas glaba indianapoliešu sakrātos Amerikas un Eiropas mākslas dārgumus. Un ar latviešu mākslinieku darbiem varēja iepazīties Indianapolē mākslas publika! Kādēļ šis izkārtojums nekļuva par paraugu visiem turpmākos svētku rīkotājiem? Bet nē – pieticība, pašapmierinātība un gandrīz snobiska norobežošanās no apkārtējās vispārīgās kultūras vides. Bet varbūt tieši šī norobežošanās ir bijusi mūsu pašsaglabāšanās avots, un Dziesmu svētki – ar visām pārējām mūsu kultūras izpausmēm – oāze, pēc kuŗas tiecāmies, lai gūtu nepieciešamo latvietības veldzi.

Uz redzēšanos nākamajos Dziesmu un deju svētkos Kanadā!

Laiks izsludina konkursu!

Turpinot mūsu laikraksta un apgāda „Grāmatu Draugs” dibinātāja Helmara Rudziša tradīciju, izsludinām literāro konkursu, aicinot latviešu prozas autorus visā pasaulē iesūtīt *Laikam* stāstus un romānus par latviešu trimdas un jaunlaiku „diasporas” tematiku. Jūsu darbus vērtēs kompetenta žūrija. Iesūtītie darbi, pēc žūrijas vērtējuma, tiks publicēti laikraksta slejās, bet mākslinieciski augstvērtīgākais – izdots grāmatā seriā „Laika grāmata”.

Darbus lūdzam iesūtīt redakcijai pa pastu Rīgā, Ģertrūdes ielā 27, LV – 1013 vai e pastā: redakcija@laiks.us

Norises laiks – no šī paziņojuma pirmpublicācijas *Laiks* 1017.g. 34.nr. līdz **2018. gada 1. jūlijam**.

Konkurss ir atklāts. Sūtījumam lūdzam pievienot savu vārdu, uzvārdu un adresi. (Ja ar pseidonīmu, redakcija garantē anonimitāti.)

Lai top!
Jūsu redakcija

Vēstule Lāsmai Gaitniecei

Labdien, Lāsma!

Pēdējā gada laikā es ar lielu interesi un sajūsmu esmu lasījusi Jūsu Latvijas ceļojumu aprakstus avīzē *Laiks*. Kad nesen ciemojos Latvijā, Jūsu apraksta rosināti mēs piestājāmies Jaunmoku pilī un aizbraucām uz Alūksni. Mums abas vietas ļoti patika un nolēmām, ka labprāt atkal atgrieztos Alūksnē. Lūdzu turpiniet tik interesanti aprakstīt Jūsu Latvijas ceļojumus!

Baiba Liepiņa

Manš atklājums bēdīgi slavenajās Šķēdes kāpās

MĀRIS A. MANTENIEKS

Latvijā nebija bijis vairākus gadus. Šogad jūnijā man bija izdevība piedalīties 12. Baltiešu studiju (*Baltic Studies*) konferencē Rīgā, un šo izdevību nepalaidu garām. Vienlaikus tā bija izdevība apciemot radus, ka arī apskatīt vietas, kurās vēl nebija būts. Un tā arī notika. Apmeklēju konferenci Latvijas Universitātē, apciemāju savus radus, kuri vienmēr man parādījuši vismīļāko viesmīlību. Ar viņu laipnību biju Rīgas Jāņu svinībās, kur piedalījās iecienītie *Ilgi*, apmeklēju *Likteņdārzu*, *Gaismas pili*, Stūra māju un kā jau parasti – Liepāju, manu dzimto pilsētu.

Braucot atpakaļ no Liepājas uz Rīgu, ierosināju manam brālēnam Uldim S. apstāties Šķēdes kāpās, kur atrodas apmēram 15 kilometrus uz ziemeļiem no Liepājas, netālu nost no Liepājas-Rīgas ceļa. Par Šķēdes kāpām biju lasījis Andrieva Ezergaila rakstos, kā arī vēstures grāmatās par holokaustu. Tur publicētas šausminošas fotogrāfijas ar puskaillām sievietēm un bērniem pirms nošaušanas. Šķēdes kāpas ir palikušas kā bēdīgi slavena vēsturiska vieta Latvijā, līdz arī Rumbulu un Bīķniekiem. Tur notika Liepājas ebrēju, krievu kaņģu un citu civiliedzīvotāju, ieskaitot latviešus, masveida iznīcināšana.

2005. gada 4. jūnijā Šķēdes kāpās atklāja ļoti iespaidīgu memoriālu. Tas reprezentē vienotu vizuālās mākslas, arhitektūras un

vides dizaina objektu, kas atbilst visiem jūdaisma kanoniem attiecībā uz piemiņas vietām. Memoriālu veido horizontāla Menora (svečturis – viens no jūdaisma simboliem), kas izklāta ar skaldu Kurzemes laukakmeni. Gaismekļi ir milzīgi granīta pilāri ar ivritā iegravētiem uzrakstiem. Viena granīta pilāra svārs – 7 tonnas. Memoriāla laukums – 4120 m². Šī projekta īstenošanā piedalījās vēsturnieki, ģeodēzisti celtnieki, vides eksperti, arhīvu un muzeju darbinieki. (https://www.youtube.com/watch?v=c_UTmrlqWWA) Projektu atbalstīja Latvijas Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga, Ministru kabinets, Liepājas Dome, izglābtie Liepājas ebrēji un viņu pēcteči no daudzām pasaules valstīm, kā arī Latvijas un ārzemju sabiedriskās un valsts organizācijas, Latvijas ebrēju draudžu un kopienu Padome, Liepājas ebreju draudze un vairākas privātpersonas.

Uz memoriālu ved mazs celiņš, kurā abās malās atrodas akmens stabiņi ar iegravētiem vārdiem. Šie iegravētie vārdi mani apmulsināja, jo tajos izlasāmi ļoti daudzi latviešu vārdi, tostarp Žanis Puķe, Kārlis Puķe, Elza Puķe un Anna Puķe. Sanācis tā, ka manas vecāsmātes vārds bija Katrīne Puķe. Vai minēti Puķes būtu bijuši mani radi? Kāpēc tie vārdi tur atrodas? Vai viņi tika uzskatīti par komunistiem un tāpēc tur nošauti?

Uzreiz kļuva skaidrs, ka uz stabiņiem iegravēti to cilvēku

vārdi, kuri bija ebrēju glābēji, nevis nošautie, kas tur atdusas. Par minēto Puķes likteņiem izlasīju Edvarda Andersa (*Alperovitch*), Okupācijas muzeja izdotajā grāmatā „Latviešu vidū holokausta laikā”, angļu valodā – „*Amidst Latvians During the Holocaust*”. Pēc Andersa ziņām, brāļi Žanis un Kārlis Puķes ar sievām Elzu un Annu dzīvojuši Aizputē, netālu no Liepājas. Puķes kopā ar kaimiņu Gerhardu

Šusteru paslēpa četrus ebrējus, izrokot paslēptuvi. Tomēr policija viņus atrada – kāds bija nodevis. Tika apcietināti brāļi Puķes ar sievām un sievasmāti Ievu Dzeni, Gerhards Šusters ar tēvu Jāni. Četrus ebrējus policija neatrada, bet viņi izdarīja pašnāvību kādas dienas vēlāk, domādami,

ka viņus tūlīt apcietinās.

Glābēji tika aizsūtīti uz Liepājas cietumu. Annu gan pēc laika atlauda, jo viņa bija stāvoklī. Gerhardu Šusteru nošāva Šķēdē pēc deviņiem mēnešiem. Pārējie apcietinātie tika nosūtīti uz Štuthofas koncentrācijas nometni 1944. gada 10. oktobrī. Tur viņi gāja bojā, tikai Elza Puķe pārdzīvoja un pēc kara atgriezās Aizputē. Vai brāļi Puķes bija mani radi, to vēl neesmu noskaidrojis, bet

3640 ebrēji, ieskaitot 1048 bērni, ap 2000 padomju kaņģu un 1000 latviešu civiliedzīvotāji, ieskaitot cilvēkus, kuri palīdzēja ebrējiem un kaņģu un padomju pretošanās okupantiem

MĒS GODINĀM MŪSU PIEDERĪGOS UN VISU PĀRĒJO VARDARBĪGI NONĀVĒTO UPUŅU PIEMIŅU!

Skaitļi ir satricecoši! Ari latviešu civiliedzīvotāju skaits. Kas viņi bija? Par tik daudz Šķēdē nogalinātiem latviešiem neesmu nekur lasījis.

Ir zināmas arī apsūdzības par latviešu līdzdalību holokaustā, par latviešu tautas atbildību ebrēju bojāeja. Eduards Anders šādu apsūdzību katēgoriski noraida. (Par Andersa likteni var lasīt minētajā viņa grāmatā, kā arī bezgala interesantajā Pēterā Bolšaiša, Annas Žigures un Agneses Lūses grāmatā „Latvijas klusie varoņi.”)

Pardomājot redzēto Šķēdes kāpās, man nāca prātā arī Baltijas studiju konferencē redzētā filma „Melānijas chronika” par izsūtītiem latviešiem Sibīrijā. Ir rakstītas bezgala daudzas grāmatas par holokaustu, bet ne tik daudz par Staļina terroru. Un, pēc manām domām, neviens nav pārliecinājis atbildējis uz jautājumu: KĀPĒC!

Iesakū latviešiem, kuriem ir interese par Latvijas pagātni, apciemot Šķēdes kāpas un noliekt galvu to priekšā, kas tajās atdusas.

MAIJA GRENDE, vadītāja no 1997. līdz 2017. gadam

Labu ceļavēju klīvlāndiešu Grāmatu klubīnam!

Skatoties vecos papīros, atklāju, ka par klīvlāndiešu Grāmatu klubīnu esmu rakstījis *Laikā* par tā trīsdesmitajā un četrdesmitajā jubilejā. Šoreiz nav jubileja – šis ir mans sveiciens grāmatu cienītājiem Klīvlāndē, ar kuriem kopā lasīju latviešu grāmatas 43 gadus.

Klīvlāndes Grāmatu klubīnš jau bija darbojies piecus gadus, kad tajā ieradās. Toreiz te vēl bija vairāki no klubīna dibinātājiem – Silvija un Verners Rutenberģi, Erna Bērziņa un Maija Zuby. No šīs iniciatoru grupas izauga tagadējais Grāmatu klubīnš ar trīsdesmit biedriem. Pulciņa dalībnieku skaitam augot, tas ir veidojies un arī nedaudz mainījies, kļūstot par Klīvlāndes latviešu kultūras centieniem nozīmīgu sastāvdaļu.

Spriežot no informācijas Birutas Abulas sastādītajā grāmatīnā „Latviešu literārie pulciņi”, Klīvlāndes grupa ir visvecākā starp 25 tur aprakstītajām. Šie pulciņi, klubīni vai kopas ir jaunas aktivitātes ārzemju latviešu sabiedrībā. Tādu agrāk nebija. Sākuma gados literāras kopās pulcējās rakstnieki un dzejnieki, meklējot saviem darbiem lasītājus un pircējus. Tagad tos organizē grāmatu lasītāji. Pulciņi ir izveidojušies dažādos apstākļos un ir ar savdabīgu struktūru. Tie ir neformāli – bez statūtiem, protokoliem un kases grāmatām. Vairāk

Amerikā populārie *Book clubs* deva oriģinālo ideju. Vairāk, kā Biruta Abula raksta, tie ir praktisks atrisinājums tautiešiem, kas dzīvo izklaidus, netiek uz organizāciju sarīkojumiem un dievkalpojumiem, bet alkst latviskas kultūras.

Literāro pulciņu dalībnieki šodien vairumā ir sirmgalvi. Tikai retos gadījumos ir izdevies iesaistīt jaunāka gadagājuma lasītājus. Tiem, kas uzauguši amerikāņu sabiedrībā un mācījušies tikai amerikāņu skolās, lasīšana latviešu valodā sagādā grūtības. Prieks par divām, gados jaunākām klīvlāndietēm, kurās atzinās, ka, Grāmatu klubīnā būdamas, iemanījušās latviešu grāmatu lasīšanā. Tagad viņas lasa izvēlētās grāmatas un piedalās pārrunās.

Klīvlāndes Grāmatu klubīnš ir dzīvs un darbīgs. Sanāksmes notiek ik pa diviem mēnešiem, izņemot jūniju, jūliju un augustu. Ārpus kārtas šogad pirmā rudens sanāksme bija sasaukta augustā, jo vajadzēja izraudzīt jaunu vadību. To uzņēmas Ilze Lāce un Biruta Briede.

Pulciņa programma šais gados nav daudz mainījusies. Kāds no dalībniekiem uzņemas sagatavot pārskatu un vadīt pārrunas par izvēlēto grāmatu un tās autoru. Pārrunās piedalās visi. Reizēm izceļas domstarpības, bet lielākoties tās papildina citu secinā-

jumus. Tā, mājās aizgājušam, reizēm gribas vēlreiz pārlasīt, pārbaudīt un pārdomāt.

Grāmatas izvēlas pulciņa biedri, pārmaiņus jaunas grāmatas ar agrākiem trimdas izdevumiem un Latvijas laika klasiķiem, vairāk-

matplauktos un vietējā latviešu biedrības bibliotēkā. Tad katrs lasa cik un kādus šī autora darbus vēlas un par vienu no tiem dod īsu apskatu sapulcē, ne tik daudz iedziļinoties, kā sniedzot plašāku pārskatu par autoru un viņa dar-

Belševicu un daudz citus. Lasītājiem sevišķi interesē vietējo autoru biogrāfiskie darbi, kā Astrīdas Jansones „Dārlinga likloči”.

Pa retam lasa arī grāmatas angļu valodā, piemēram pulciņa dalībnieces Ināras Manteniēks romānu *Baltic Amber*, Astrīdas Stahnkes *How Long is Exile*, vietējā ārsta Dr. Viktora Strauba dzīvesstāstus un Agates Nesales *Woman in Amber*. Tematiski laikam visvairāk pēdējo piecpadsmit gadu laikā ir lasītas izsūtīto atmiņas par Sibīriju, tostarp Melānijas Vanagas „Veļupes krastos”, Ilmāra Knaģa „Bij” tādi laiki”.

Klīvlāndes grāmatu klubīnš vienmēr ir gatavs uzņemt rakstniekus, dodot tiem iespēju stāstīt par saviem darbiem, lasīt dzejoļus. Starp viesiem atmiņā nāk Indra Gubiņa, Ilgvars Spilners, Gunta Micāne Zālīte, Astrīda Stahnke un Astrīda Jansone, kā arī Baiba Bičole, Māra Zālīte, Anda Lice, Jānis Širmanis, Olafs Stumbrs, Velta Toma un citi.

Klīvlāndes Grāmatu klubīna izlasīto grāmatu sarakstā ir pāri par diviem simtiem virsrakstu. To pārskatot, var secināt, ka ne visas no tām ir literāri vērtīgas, tomēr lasītāji ir guvuši pārskatu par latviešu rakstniekiem dažādos stilos un žanros.

Paceļu viņa glāzi un vēl Klīvlāndes Grāmatu klubīnam labu lasīšanu vēl vismaz 40 gadus!

Klīvlāndes Grāmatu klubīna sapulcē 11. augustā. No kreisās – Ināra Manteniēks, Jānis Vaskis, Maija Grendze, Ilona Kīsis, Māris Manteniēks, Anda Sūna-Cook, Velta Šulca, Daina Lesheim, Jānis Resnis, Pēteris Briedis, Gunta Ūse, Valdis Ūsis, Tabita Ūse, Vilnis Ciemiņš (aizsegts), Ilze Lāce, Ausma Grava, Arturs Grava, Ilze Resne // FOTO: Ilze Hāznere

kārt iedziļinoties kāda pazīstama autora devumā, piemēram, Jaunsudrabiņa, Alfrēda Dziļuma, Aspazijas, Klīdzēja, Blaumaņa, Anšlava Eglīša, Voitkus, Zeltiņa, Janovska, Indras Gubiņas u.c. Viņu darbi atrodas mūsu grā-

biem kopumā.

Jaunās grāmatas tagad nāk no Latvijas. Klīvlāndieši ir lasījuši Māru Zālīti, Aivaru Kļavi, Noru Ikstenu, Annu Skaidrīti Gailīti, Kēlīnu Klānu, Roaldu Dobrovenski, Gundegu Repši, Vizmu

JĀNIS
BOLIS,
ceļotājs, rakstnieks, advokāts

Vai kolonizēsim daļu no Mongolijas Gobi tuksneša? Slepena latviešu ekspedīcija pēta iespējamo.

Kopš hercoga Jēkaba kurzemnieki 17. gadsimtā pacēla karogu Tobago salā un iebrauca Gambijas upes grīvā, cik zināms, par atkārtotu kolonizāciju Latvijā ir pazudusi interese. Tāpēc šodien, kad Latvija ir tikpat kā atkopusies no komunistu sloga un kļuvusi par Eiropas Savienības respektētu dalībvalsti, ir pienācis pēdējais laiks – pēc vairāk nekā 350 gadiem – apsvērt hercoga Jēkaba avantūrisma turpinājumu. Lai iespējamo kolo-

aprakstītām tuksnešu smilšu kāpām, lielākā daļa no Gobi ainavas sastāv no drūmas, attālas, vasarā ļoti karstas, ziemā ļoti aukstas, vējainas, puteklainas, akmeņainas, cietas zemes ar minimālu veģetāciju. Ceļi un ceļazīmes te neeksistē. Pa cietu zemi var stundām braukt uz visām debess pusēm, bet tikai ar kompasu, jo GPS tur nestrādā un faktiski nav arī vajadzīgs. Tur īstenībā nav, kur tikt.

par modernu oāzi ar savrupmājām, peldbaseiniem, golfa laukumiem, lidostām un citu vajadzīgo infrastruktūru. Ja ASV var pārvarēt tuksnesi un uzcelt *Palm Springs* un *Las Vegas*, tad jau nu latvieši arī var izveidot daļu no Gobi par pasaules disidentu un pensionāru Kapitolijs. Tur uz dzīvi pārcelsies ne tikai miljoniem ASV pilsoņu, kas bēg no sprukstiņa Trampa, bet arī milzīgs skaits turku, ungāru un poļu, kuņiem ar pašrei-

būs par straujiem, sevišķi pensionāriem labos gados.

Ja nesānā ar zirgiem, jājāj ar kamieļiem. Kamieļi soļo lēni un nopietni. Ar tiem būs drošāk. Bet – atkal problēma: pati jāšana ar kamieļiem ir gluži normāla. Problēmas rodas, uzkāpjot un nokāpjot, sevišķi, ja ķermenis jau sliecas uz stīvo pusi. Te derēs trepītes. Bet latviešiem nebūs iemesla uztraukties. Kā redzam bildēs, Lindai, Mārtiņam un Jānim prob-

tikpat sena kā Mongolijas vēsture, un mongoļu loka šāvēji ir leģendāri. Turklāt to varēs paveikt visi, kas dosies uz *Superlatu*, kā veci tā jauni. Šis sports būs īpaši patīkams pensionāriem. Nebūs jākāpj, nebūs jāskrien, nebūs jānoliecas. Jādarbojas tikai ar rokām vien. Varonīgie un spējīgie varēs šaut, jānot zirga vai kamieļa mugurā, kā to dara Čingishana jātnieku pulki.

Visbeidzot – tie, kam interesē medības, varēs medīt ar zelta ērgļiem.

Moderns ganiņš

Jānis dodas medībās

nizācijas procesu veicinātu, šovasar uz Mongolijas Gobi tuksnesi devās slepena, privāti financēta, valdības nesankcionēta ekspedīcija, lai tur apsvērtu kolonizācijas iespēju un potenciālu. Slepenās ekspedīcijas locekļi bija ASV latvieši Mārtiņš un Linda Duhmi un Jānis Bolis.

Kāpēc izvēlēties tieši Gobi tuksnesi? Tāpēc, ka nezin vai šai pasaulē eksistē kāda cita zemes platība, kas būtu vēl attālāka un vēl neomulīgāka. Gobi, ir milzīgs Vidusāzijas tuksnesis, kas stiepjas pāri daļām no Mongolijas un Ķīnas, 1600 km garš un 500 – 1000 km plats (skat. kartē!). Atšķirībā no dažreiz romantiski

Gobi sikais iedzīvotāju kopums galvenokārt sastāv no nomadiem, kas nemitīgi seko saviem aitu un kazu ganāmpulkiem. Distanču un ērtības dēļ daži modernie nomadi pat gana ar motocikliem. Viņi dzīvo apaļās būdīnās, ko sauc par gerām, un kad pārvācas, tās nojauc gluži kā teltis un tad atkal uzceļ no jauna nākamā vietā.

Bet, ja jau te ir tik atbaidoši, vai vispār ir vērts ar Gobi kolonizāciju noņemties? Kaņu pieteikt nesānās, jo Latvijas bruņotie spēki patlaban ir aizņemti, uzmanot Putina Krieviju. Ar mieru būs daudz labāk un, protams, lētāk.

Latvieši var Mongolijas valdībai piedāvāt pārvērst daļu no Gobi

zējam valdībām ir nopietnas problēmas. Tā varētu arī būt pensionāru paradīze. Katram savs kaktiņš tuksneša vidū, savs stūrītis tuksneša zemes.

Kad jaunās kolonijas attīstības plāni būs rūpīgi izstrādāti, jāriko pasaules mēroga mārketinga programma un konkurss, kā šo jauno paradīzi saukt. Vārdam jābūt skanīgam un pasaulē saprotamam, bet skaidri jānorāda, ka šī kolosālā iespēja atsākt jaunu dzīvi modernizētā un izkoptā tuksneša vidū rodas, tikai pateicoties latviešu tālredzībai un latviešu vīzijai. Nu, piemēram, varētu domāt par *Latworld* vai *Superlat*, bet speciālisti jau zinās labāk.

Sākumā, lai rādītu cieņu, vajadzētu jaunos kolonistus mudināt piemēroties arī vietējām parašām un tradīcijām. Zirgiem ir liela loma mongoļu ikdienas un nacionālajā dzīvē. Tiek teikts, ka mongolis bez zirga ir kā putns bez spārnem. Tāpēc – ja grib retos vietējos iepriecināt, mācīties jāt ar zirgiem būtu sevišķi svarīgi. Bet visiem ar zirgiem neveiksies. Daudziem tie

Tipisks gers

lēmu nebija.

Spēcīgiem un drukniem, un tādu būs daudz, vajadzētu attīstīt laušanas tehniku. Tā Mongolijā ir ļoti populāra, sevišķi kā skatītāju sports festivālos. Varētu rasti laušanas klubi, kur vectētiņi sacenšas, kamēr vecmammiņas skatās un dzer kafiju. Protams, ir iespējams to darīt arī otrādi.

Kur nu vēl loka šaušana. Tā ir

Šajā pasaules malā medības ar ērgļiem ir tradicionāla nodarbība, sastopama visā Eirāzijas stepē, īpaši Mongolijā. Iedomājieties sevi stāvam tuksneša vidū ar zelta ērgli pie rokas uzbrukuma gatavībā. Vienīgā problēma: Gobi nav daudz ko medīt.

Bet, ko *darīt*, ja *darīt* negribas *neko*? Nu, *neko*! Arī tā varēs dzīvot *Superlatā*...

Mārtiņš izmēģina sēdekli

Aktieris un kaņepju uzņēmējs vienā personā

VALDA LIEPIŅA

Kad Dailes teātris pavasarā pusē viesojās Luksemburgā, ar aktieri **Ivaru Auziņu** raisījās spraigas un aizraujošas sarunas par viņa "otro dzīvi", proti, par kaņepju uzņēmumu... Maija beigās man izdevās sarunāt interviju ar **Ivaru Auziņu**.

Kā tas savienojas – aktieris un uzņēmējs?

Savienojas? Pagaidām diezgan organiski, pateicoties tam, ka nav bijusi ļoti liela slodze teātrī un laimīgā kārtā uzņēmumā neesmu viens. Tas būtu ļoti grūti. Mēs esam trīs cilvēki, kas var rotēt ar darbu laikiem un tā mēs cits citu papildinām. Darbs ar uzņēmumu gan paņem aizvien vairāk laika.

Kas jūs iedvesmoja uzņemties šādu lietu ārpus komfortzonas? Ja aktiera darbu var vispār nosaukt par komfortzonu...

Jā, aktiera darbu var saukt par komfortzonu, kad pašam tas darbs patīk un viss kustas. Visticamāk mūs saveda kopā dzīve. Tas bija kaut kāds brīdis, ko gan nevarētu tieši saukt par negadījumu, bet tāds, kad īstenojas tas, kas mums katrā ir iekšā. Caur cilvēkiem. Lai cik tas būtu neparasti, caur vienu latviešu mākslinieku Laimoni Juri Gārški. Viņš dzīvo Latvijā, bet ir no Kalifornijas, taču atbrauca sen – 90. gadu sākumā. Viņš nāca klajā ar ideju, ka Latvijā varētu kaut ko no kaņepēm taisīt, ka tas būtu interesanti un kaut kas ekskluzīvs. Un otrs bija konkrēts gadījums, proti, vācu lauksaimnieks, kurš bija ieprecējies Latvijā un vēl joprojām ir šeit (lai gan viņa sieva ir mirusi) un strādā. Savukārt zinot, ka ir šāda kultūra un mazliet palasot par to, teicu, ka, lai *viņš* iziet no savas komfortzonas un pamēģina kaut ko citu. Viņš uzskatīja, ka tas varētu būt interesanti un papētīja. Man savukārt nebija nekādu sakaru ne ar lauksaimniecību, ne līdzīgu jomu, un viņš man piezvanīja un teica, ka jāizveido kopīgs uzņēmums.

Tad jums ir kaņepju sēklas, kaņepju eļļa. Kaņepju virves gan nav, vai ne? Jūs nemēģināt ieņemt šo tirgus sektoru?

Nē, tas nav iespējams Latvijā. Pagaidām ir divi ļoti lieli virzieni kaņepju industrijā – stiebri, no kuriem iegūst attiecīgos materiālus, dažādas koksnes un šķiedrains, ne tikai eļļas augi, no kuŗa var veidot audumus, virves utt. Šo sektoru ir aizņēmusi Ķīna, Pakistāna, Indija – tas ir viņu lauciņš, un principā Eiropa to nedara nemaz vai ļoti, ļoti maz. Bet patērēšanas un tirgus ziņā, Eiropai tas ir viens no lielākajiem segmentiem. Autobūve izmanto ļoti daudz kaņepju šķiedras un liek lielajos "grandos", piemēram, Mercedes un BMW arī. Un otrs lielais sektors, otrs virziens ir pārtika. Ja neiegūst stiebrus, tad iegūst graudus. Un savukārt no graudiem ir eļļa. Mēs izspiežam apmēram 25% eļļas, un pārējais ir tas, ko mēs saucam par kaņepju miltiem. Tad mēs iegūstam divu veidu kaņepju proteīnus un kaņepju šķiedrvielas. Un tad vēl ir pašas sēklas – tās arī ļoti labi tirgojas. Un gana veselīgs produkts!

Un – maza reklāma – kā sauc jūsu uzņēmumu?

Uzņēmumu sauc *Transhemp*, bet produkts? Būtībā esam nesen pierēģistrējuši zīmolu un notiek visādas lielas izmaiņas ar iepakojumu utt., to sauc *Ramans*. Tas ir manas dzimtas uzvārds – tā sanācis, ka 30. gados manā dzimtā ir bijuši dzirnavnieki, un mums tagad arī ir dzirnavas; arī maļam tāpat kā vecajos laikos ar akmeņiem, jo, izrādās, tas ir labākais un arī joprojām modernākais veids, ļoti atbilstošs pārtikai. *Ramans* šobrīd ir zīmols, ar ko iet visi mūsu pārtikas produkti. Mums uz iepakojuma

ir tāds cilvēciņš, kas sēž pie kaņepju ķīpas. To mēs atradām Latvijā, Daugavas vēstures mūzejā. Tā tiešām ir vēsturiska koka figūra no 17. gs, kad pa Daugavu gāja ļoti daudz kaņepju šķiedru un linšķiedru. Figūriņa ir kaņepju šķirotajs, un mēs viņu mazliet pārtaisījām un paņēmām par savu zīmolu.

Man jāsaka – kopš jūs, Luksemburgā esot, man parādījāt šo vīriņu, es viņu Rimi veikalā arī sameklēju, tāpat tie, kas lasīs šo interviju, arī varēs steigties viņu sameklēt.

Jā, mums nupat vienlaicīgi ir noslēgti divi līgumi – ar Maximas tīklu, kas ir viens no lielākajiem valstī un ar lielo Rimi ķēdi. Paralleli meklējam arī sadarbības partnerus eksportam, lai *Ramans* vīriņu varētu arī atrast citās valstīs. Iespējams, ka ārzemēs dzīvojošiem latviešiem ir kādi tirdzniecības kontakti vai arī viņi paši darbojas šajā sfērā.

Kas visvairāk saista pie šīs uzņēmējdarbības sfēras?

Tā ir vienmēr licies, ka uzņēmējdarbība ir sausa, bet jā-saka, ka īstenība ir diezgan pretēja. Bieži vien aktiera darbs ir ļoti sauss, tas spēj būt ļoti statisks – īpaši, ja pailgi jāstāv ar paplāti uz skatuves vai vienkārši jāstāv, vai vienkārši jānodzied mazs gabaliņš no dziesmas vai kāds maziņš knibulītis, un tas jāatkārto katru otro vakaru, tad ir diezgan sausa dzīve. Uzņēmējam visa dzīve ļoti strauji plūst un mainās, un mēs esam nepārtraukti saistīti ar cilvēkiem.

Šis darbs ar cilvēkiem ir tas pats kas aktiera darbs. Vai nu aktieris sarunājas ar publiku, ar citiem cilvēkiem zālē, vai šajā sfērā tu sarunāties ar dažādiem cilvēkiem, ar ļoti atšķirīgiem partneriem, uzņēmumiem, tirgotājiem. Tas ir saistīts ar visu Eiropu. Dažu gadu laikā es domāju, ka Latvija ir kļuvusi ļoti tuvu visas Eiropas sistēmai, mēs, pateicoties internetam sakariem un sociālajiem tīkliem, esam lielā ātrumā satuvinājušies tā, ka zvans no Itālijas ir gandrīz tas pats, kas zvans no Madonas vai Jelgavas – nav nekādas atšķirības. Man ir interesanti parunāt

Kādi ir jūsu divi ieteikumi, kā vienkāršāk izmantot kaņepju eļļu un kaņepju sēklas?

Kaņepju eļļa, protams, vislabāk saglabā visas savas īpašības, ja tā ir auksti spiesta, kāda mums ir – un nerafinēta (kas mums arī ir). Primāri, ieteiktu izmantot salātos. Bet tā kā tā ir ļoti bagāta ar omega-3 un 6, tie, kas var iedzert, vai nu "pa šlukai dienā", kā teica vecajos Ulmaņlaikos – būtībā tā ir tējkarote no rīta un tējkarote vakarā. (Kaņepju eļļa, atšķirībā no linsēklu eļļas, kas tai ir vistuvākā, ir garšīga. Jo kaņepe ir mazs riekstiņš – mēs kādreiz viņus arī saucām par riekstiem.)

ar dažādiem cilvēkiem no dažādām valstīm, dalīties dažādās pieredzēs: kā katrs uz to skatās, cik tas ir skrupulozi, kāda ir likumdošana, piemēram, Vācijā attiecība uz kaņepju produktiem, kādas mums nav. Un kā tas ir Šveicē un, kā itāļiem un kādas un cik daudz citur ir vajadzības. Vai tu spēj ieinteresēt citus; citi atkal tevi? Tu esi tadā lielā ķēdē, kas visu laiku burbuļo, un šis sektors visu laiku attīstās. Un audzētāji, fermas, zemkopji – Latvijas, Lietuvas – visi kaut ko dara, piedāvā un ir ļoti daudz detaļu – kā labāk uzglabāt, kā labāk vēl daudz ko citu. Ja es sēdētu bankā, man varbūt būtu ļoti grūti – skatīties tabulās un analizēt.

Ja runājam, kā labāk un tālāk, sanāk, ka kaņepju sektors šajos laikos var tikai būt bio.

Pēc būtības ar kaņepēm sanāk ļoti vienkārši – mums viss dalās sertifikātos. Tā visā pasaulē ir tagad sakārtota. Ir *biosertifikāts* un *bioprodukti*, tad ir parastā konvenciālā lauksaimniecība, kas var ražot gan vienu, gan otru. Pieprasījums Latvijā ir neliels, stipri mazāks nekā citviet Eiropā. Mēs uzticamies vairāk un cilvēki neprasa šo *bio* zīmi, savukārt Rietumeiropā tas ir lielākoties šis sektors, jo tadā veidā viņi spēj identificēt bioloģisku pārtiku – šis mazais zaļais karodziņš ar baltām zvaigznītēm un apakšā rakstīts *LV Bio*. Tad mēs saprotam, ka produkts ir ražots bioloģiskā saimniecībā. Mēs varam ražot abus, pēc pieprasījuma.

Var liet uz visiem ēdieniem pēc kārtas. Omegas nebaidās no karstuma, vispār – principā var cept, bet tā būtu liela izšķērdība. Tas, kas sadeg, visticamāk būs E vitamīns, bet omegas paliek. Var liet uz putrām, uz ceptas gaļas, salātos, mērcēs – principā nekādu ierobežojumu nav. Aizvietot esošās olīveļļas var pilnīgi droši tik, cik katram tā garša patīk un, cik tā ir intensīva. Kaņepju eļļai ir sava garša, olīveļļa ir neitrālāka.

Sēklas beļ tāpat salātos, bet no sēklām var uztaisīt brīnišķīgu daudz ko citu. Var taisīt kaņepju sviestu, samaļot blenderī, pievienojot sviestu, cik grib, lai veidojas tāda masa un piebērt mazliet sāli. Un kaņepju pienu var taisīt mājās, ļoti vienkāršā veidā. Proporcijas apmēram 1:5, tāpat, ja ir litrs ūdens, tad apmēram 200, 250 gramu sēklu – var pamēģināt, cik intensīvi –, pielej ūdeni un samaļ. Un viss. Šķidrums kļūst pilnīgi balts. Un pēc tam vajadzētu izlaist caur marli vai kaut ko līdzīgu. Ja gribas, var pielikt mazliet medu, jo mēs esam pieraduši pie piena salduma. Medus ir labs dabīgs un veselīgs saldinātājs, ko var pielikt klāt. Un no proteīna, kas mums paliek pāri, – tur ir divi veidi: ap 44% olbaltumvielas un šķiedrvielas. Gan cietās un nešķīstošās šķiedrvielas, tās mums ir retas, un olbaltumvielas – mēs no tām sastāvam ļoti pamatīgi. Tas būtu, ko šajos laikos saucam par *smūtiju* jeb rīta kokteili – tā ir viena vesela ēdienreize. Var pielikt vēl kādu augli, ogas, pienu,

sulu, pēc garšas. Katrs pat var izstrādāt recepti.

Vai jums ir lobītas vai nelobītas sēklas?

Mums ir tikai lobītas sēklas, kas ir tikai kodoliņi, tādi balti zaļgani kodoli. Tie ir ļoti garšīgi, tos liek pie saldējumiem, desertiem, salātiem un tāpat vien var arī ēst. Kā jau riekstus.

Un nelobītām? Vai tām ir kāds īpašs labums?

Nelobīta ir ar visu čaumalu un čaumala taču strēgst zobos. Bet nelobītās var uzgrauzdēt, kā to darīja agrāk, un tāpat ēst. Var arī samalt un uzbērt uz salātiem un būs tādas kraukšķīgas.

Un kaņepju sēklas, tad ir ar to pašu Ramana nosaukumu un paciņas ir ļoti zaļas?

Jā. Mēs centāties uzsvērt, kas mums ir galvenais. Mums ir ļoti labs dizainers – atkal ārzemēs, Kanadā – latviešu dizainers Ivo. Mums bija jāspēj solis, vai nu lielāks, vai mazāks. Mēs spējam lielāku un izvēlējamies šo ļoti zaļo iepakojumu.

Un tagad pievērsīsimies mazliet ikdienas darbam. Jums šajās dienās būs jauna izrāde – Ivo Brieža "Uzvarēt var tikai viens". Arī te jums ir sadarbība ar vācu režisoru.

Jā. Franks Hoiels, kam pašam ir sava trupa. Viņš ir no Bonnas, ļoti daudz veido viesizrādes. Pēc ilgiem laikiem ļoti laba un atšķirīga pieredze. Kā minējāt, tā ir Ivo Brieža (1968) luga. Priecājos, ka kāds ir uzņēmies to uzvest, jo luga ir samērā sarežģīta. Tā tapusi sadarbībā ar režisoru Hoielu. Darbs ir ļoti interesants, luga ilgst apmēram stundu – ļoti intensīva un interesanta izrāde. Režijas stils ir mierīgs, ļoti precīzs, jo Hoiels ir arī aktieris, to var just. Viņš ļoti labi saprot mehānismu, kā aktieri nonāk rezultāta bez jebkāda spiediena. Viņš ļoti daudz atstāj laiku pašam saprast, ko un kā piedāvāt. Nav divi vai trīs mēģinājumi dienā, nedaudz, bet ļoti efektīvi.

Kādā valodā jūs sazināties?

Mēs runājam angļiski. Viss rit ļoti labi. Juris Bartkevičs ir vienīgais, kas ar viņu runā vāciski. Un mums ir arī ļoti laba asistente, kas pielabo, ja vajag. Es domāju, ka šī ir izrāde, ko vajadzētu vest uz festivāliem. Hoiels gan teica, ka pat šāda šķietami sarežģīta forma esot Vācijas festivāliem par vienkāršu... Nu jau teātris Vācijā esot attīstījies tā, ka pat aktieri nav vairs vajadzīgi...

Vai, cik skumji!

Jā, tiek vairāk izmantotas instalācijas un koncepcijas, bet Hoielam pašam ļoti patīk darbs ar aktieriem. Viņš ir tā kā mūsu kultūras saprotamā daļa un ar viņu ir ļoti viegli un interesanti komunicēt. Mēs vispār domājam, ka šī būtu laba izdevība Dailes teātrim aizbraukt tieši uz festivāliem, jo mēs tajos faktiski neesam pārstāvēti – nekad.

Tad jau laiks būtu. Tad no jūsu mutes Dieva (vai teātra administrācijas) ausī...

Nav bijis ko vest, jo pārsvarā repertuāra izrādes ir ļoti klasiskas. Šī nu būtu tāda izrāde, kas būtu "smuka odziņa" – konceptuāls darbs, par kuŗu pēc tam var daudz diskutēt.

Dāvis Bertāns ceļā uz basketbola virsotnēm

Skautu ugunskurs Gaŗezerā

Vad. LIENE KUKAINE

Laikrakstā *San Antonio Express-News* publicēta Toma Osborna intervija ar NBA kluba Sanantonio *Spurs* un Latvijas basketbola valstsvienības spēlētāju **Dāvi Bertānu**. Viņš pašlaik Latvijas izlases rindās spēlē Eiropas meistarsacīkstēs Turcijā. Mūsu lasītājiem piedāvājam šī raksta tulkojumu.

Dāvis Bertāns piedzima Latvijai vēsturiski sarežģītu pārmaiņu laikā – 1992. gada 12. novembrī sportiskā ģimenē. Mamma Dina – bijusi airētāja (1986. gadā pasaules junioru meistarsacīkstēs izcīnīja sudraba medaļu divniekā – *Red.*), tēvs Dainis – gan airētājs, gan

kur viņu vecāki bija skolotāji. „Disciplīna – tas bija vārds, ko visbiežāk dzirdējām mūsu ģimenē,” stāsta Dāvis. Nevarējām iedomāties runāt preti vecākiem. Mēs zinājām, kas mums atļauts, un kas ne. Ja es biju kaut ko sliktu sastrādājis, zināju, ka vecāki būs to uzzinājuši pirms manas atgriešanās mājās. Lai ko arī viņi mums liktu darīt, mums tas bija jādara, vienalga, vai patika, vai ne. Tāpat jau ir arī basketbolā – tas, ko tev treneris tev liek darīt, ir jādara. Pat ja tu domā, ka tas nav pareizi.”

Atzīmes skolā abiem brāļiem bija labas. Viņi spēja visu ātri iemācīties, arī angļu un krievu valodu.

Spurs treneris Grega Popovičs.

Tagad Dāvis ar sievu Annu dzīvo Sanantonio kā vienkāršs cilvēks, nevēlas nekādas īpašas „ekstras”. Vienīgi viņš visās Amerikas Savienotajās Valstīs nevar atrast vietu, kur varētu nobraudīt īstus latviešu ēdienus. („Mēs ēdam daudz cukgaļas ar kartupeļiem, bet tie te negaršo tik labi kā Latvijā.”).

Kaut gan Dāvis neizjūt sāpīgas ilgas pēc dzimtenes, tik daudzus gadus dzīvodams prom no Latvijas, viņš arvien ar prieku atgrieztos mājās. „Kad aizbraukšu uz Latviju, es vislabprātāk apciemošu savu vectēvu laukos viņa mājās. Tur tāds miers un atpūta! Mēs izslēdzam telefonus un pavadām laiku ārā.”

Dāvis uzsvē, ka vienalga kur karjera viņu aizvedīs, viņš vienmēr ar prieku atcerēsies bērnību Latvijā un to, kas viņu izveidoja par neatlaidīgu, centīgu, pieticīgu cilvēku, kāds viņš ir tagad. „Es labāk spēju novērtēt to, kas man tagad ir tāpēc, ka man bijusi tāda bērnība,” saka Dāvis.

Lai gan Dāvis Bertāns nav ieguvis tādu slavu Latvijā kā Kristaps Porziņģis no Ņujorkas *Knicks*, savai ģimenei viņš ir zvaigzne. Viņa ģimene ir lepna par to, ko Dāvis ir sasniegjis, pārvarot daudzas likstas savā sportiskajā karjērā.

Tulkojusi **Silvija Līce**

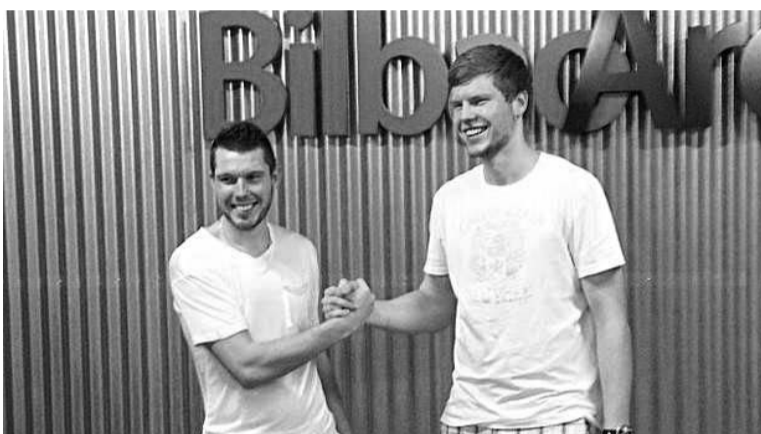
Uzziņai. Dāvis Bertāns dzimis 1992. gada 12. novembrī Valmierā. Beidzis Rīgas Valsts 3. ģimnaziju. Augums 207 cm, svars – 97 kg. Spēlē vieglā uzbrucēja un spēka uzbrucēja pozīcijās. Latvijas basketbola izlases dalībnieks. Pašlaik pārstāv NBA klubu Sanantonio *Spurs*. Iepriekš spēlēja Slovēnijā – Ļubļanas *Union Olimpija* vienībā, Serbijā – Belgradas *Partizan*, Spānijā – *Laboral Kutxa*. 2011. gada NBA draftā D. Bertānu otrajā kārtā ar kopējo 42. numuru izraudzījās Indīānas *Pacers*, tādējādi viņš kļuva par otro pasaules spēcīgākajā basketbola līgā draftēto latviešu spēlētāju pēc Andŗa Biedriņa. Uzreiz pēc draфта spēlētājs tika aizmainīts uz Sanantonio *Spurs*, kuŗa sastāvā piedzīvoja NBA debiju 2016./2017. gada sezonā. Jaunajā komandā Dāvis debitēja NBA vasaras līgas spēlē Lasvegasā pret Sakramento *Kings* un laukumā aizvadītajās 24 minūtēs guva 15 punktus. **Panākumi.** 2010. gadā – trešā vieta Eiropas U-18 meistarsacīkstēs kopā ar Latvijas izlasi. Iekļauts turnīra simboliskajā izlasē. Caurmērā spēlēja 14,8 punkti, 7,7 atlekušās bumbas. 2011. gadā – 10. vieta pasaules U-19 meistarsacīkstēs Latvijā, Slovēnijas līgas *Slam-dunk* konkursa uzvarētājs, Valdemāra Baumaņa kausa ieguvējs – kā valsts labākais jaunais basketbolists, *Nike Hoop Summit* jauno zvaigzņu spēles dalībnieks pasaules izlases sastāvā. 2012. gadā – 5. vieta balsojumā par labāko jauno Eiropas basketbolistu.

Kādā siltā vasaras vakarā, skauti, gaidas un to labvēli sanāca kopā Vējkalnā, turpat netālu no vietas, kur pirms daudziem gadiem bija pulcējies liels bars skautu un gaidu, toreizējā pļavā aiz Klētņiekiem. Šos divus vakarus vienoja vieta, datums (3. septembris), ugunskurs, skautu un gaidu gars, un pat dažs dalībnieks; tos šķīra vienīgi pagājušais piecdesmit gadu laiks!

1967. gadā no 26. augusta līdz 3. septembrim, svinot latviešu skautu 50 gadu un latviešu gaidu 45 gadu jubileju, latviešu īpašumā Gaŗezerā notika 1. Lielā nometne „Tēvzeme”. Tajā piedalījās 457 skauti un 306 gaidas no ASV,

būvētais ugunskurs, un kad viesi bija iekārtojušies, ugunsкура vadītāji lūdza vad. Uģi Grinbergu un vad. Karmeni Ziediņu aizdedzināt ugunsкуру un tajā ievietot oglīti no 1. LN.

Izrādās, ka apmēram desmit no klātesošiem bija arī pirms piecdesmit gadiem piedalījušies 1. LN pēdējā lielā ugunskurā. Vakara gaitā tos aicināja pastāstīt kādu atmiņu vai anekdoti no 1. Lielās nometnes, un tā arī dzirdējām, kā viens dižskautu pulciņš dabūja tikai banānus ēst, un guntiņas pavadīja visu nometni, soļojot šurp un turp, par ko vad. Māra Eferte sarakstīja dziesmiņu „Guntiņas nometnē”. Atceroties skautu

Dāvis (pa kreisi) un Dairis Bertāni dod lielu ieguldījumu Latvijas izlases rindās Eiropas meistarsacīkstēs

basketbolists, desmit sezonas aizvadījis Valmieras komandā. Gan vecākais brālis Dairis, gan Dāvis bērnību kopš pirmajiem soļiem pavadījuši sporta zālē. „Viņiem citas izvēles nemaz nebija, izkāpa no šūpuļa un sāka driblēt,” nosmej tēvs. Tēvs arī kļuva par sava dēla treneri līdz 14 gadu vecumam.

Par savu bērnību Dāvis Bertāns stāsta: „Mūsu ģimenē nebija nekā daudz, bet visā kā bija pietiekami. Mums nebija nekādu „ekstrā” lietu vai videospēļu. Bet es priecājos, ka to nebija. Mēs, vesels bars bērnu, sanācām kopā katru dienu un rīkojām dažādas sporta spēles. Spēlējām basketbolu, futbolu, arī hokeju. Nedomāju, ka kļušu par talantīgu hokejistu, taču spēlēt ļoti patika. Tuvāks gan bija basketbols, amatieru hokeju varētu spēlēt pēc gadiem desmit. Patika braukt ar riteni. Mazajā pilsētā bija arī sporta zāle.”

Dāvis spēlēja mazajā Rūjienā (aptuveni 3000 iedzīvotāju). Lai ģimene varēt savilkt galus kopā, pašiem vajadzēja audzēt kartupeļus – toreiz tā dzīvoja gandrīz puse Latvijas iedzīvotāju, tādi paši kā viņi no vidusskiras. Krājumus ziemai ģimene papildināja, palīdzot kaimiņiem novākt kartupeļus – trīs lieli maisi noderēja ilgākam laikam. Visas spēles tad uz ilgāku laiku bija jānoliek malā.

Bērnībā brāļi bieži ķīdojās, vecākais – Dairis darīja pāri Dāvim. Taču tagad viņi ir tuvākie draugi. Dāvis saka, ka viņa dzīvi ietekmējuši, protams, vecāki, bet arī brālis Dairis. („Es redzēju, kā viņš strādā, un tam bija liela motivācija. Viņš rādīja lielisku paraugu.”)

Brāļi Bertāni mācījās skolā,

No skarbas bērnības nācis, Dāvis Bertāns 24 gadu vecumā ir sasniedzis savas karjeras virsotni kā sešu pēdu un 10 collu garais NBA „snajperis”. „Mūsu bērnība padarīja mūs stiprus,” atzīst Dāvja 27 gadus vecais brālis Dairis, kas spēlē Milānas (Itālija) klubā *EA7 Emporio Armani*. „Tā mums iemācīja saprast un novērtēt, ka nekas dzīvīvē netiek iedots par velti, ka tev viss jānopelna grūtā darbā. Norūdoties dzīves grūtībās, mēs esam palikuši vienkārši puiši kā visi citi. Mēs novērtējam to, ko esam sasnieguši, mēs zinām, cik grūti bijis nonākt tur, kur tagad esam.”

Dāvja sajūsmināšanās par Nacionālo basketbola asociāciju (NBA) sākās jau pagājušā gadsimta 90. gados, videoierakstos vērojot Maikla Džordana (*Chicago Bulls*) spēli. („Jau tad es sapratu, ka NBA ir tas, kur es gribu būt.”) Viņš iedvesmojās arī, skatoties Vācijas basketbola zvaigznes Dirka Novicka spēli Dalasas kluba *Maverics* sastāvā.

Pirms nonākšanas NBA Dāvis spēlēja Slovēnijas, Serbijas un Spānijas klubos. („Kad parakstīju pirmo līgumu, nopirku arī savu pirmo automašīnu”) Vēlāk viņš automašīnu atdevis tēvam. Kopš 2016. gada – Sanantonio *Spurs* sastāvā. Pārcietis divas smagas ceļgala operācijas. Bet tas viņu nenovirzīja no mērķa: „Es vienmēr esmu bijis pārliecināts, ka nokļūšu NBA.”

Komandas biedru ieskatā Dāvis ir vienkāršs puisis, varbūt pat pazemīgs, taču ļoti iederīgs komandā. Labs puisis, uz kuŗu var paļauties. „Dāvis Bertāns ir ļoti vispusīgs, plaša diapazona basketbolists. Viņam būs lieliska nākotne,” tā Dāvi raksturo

Tēvzemes nometnes vārti, fotogrāfs nezīnāms - Skautu un gaidu mūzeja arhīvi

Kanadas, Austrālijas un Vācijas. Skautu nometnes rīkotājs un priekšnieks bija vad. Fricis Sīpols, gaidu nometnes rīkotāja un priekšniece bija vad. Morella Vilka.

Tieši piecdesmit gadus vēlāk vad. Ilze Antona un vad. Dace Copeland sarīkoja „Tēvzemes” nometnes atceres ugunsкуру, lai atkal skanētu Tēvzemes nometnes dziesma Gaŗezera mežos!

Latviešu gaidas, latviešu skauti, Pasaules plašumā sasauksimies! Pasaules tāles izklidināti Veltīsim domas Latvijai.

(no Tēvzemes nometnes dziesmas, vad. M. Eferte)

Iesākām atceri ar 1. Lielās nometnes „Tēvzeme” 50 gadu atceres sveicienu un dzeltenmaizes kļiņģeri Saulgriežos. Vad. I. Antona un vad. D. Copeland bija no Skautu un gaidu mūzeja salikušas izstādi ar fotografijām, atceres albumiem un pat oglēm no 1. LN atvades ugunsкура. Viena oglīte bija noplisusi no izstādes dēlīša tieši tānī rītā – bija lemts to pievienot mūsu ugunskuram! Vad. Inga Lucāne bija izcepusi dzeltenmaizi ar kuŗu pacienāt viesus, un pēc svinīgās uzrunas devāmies gājienā uz ugunsкура vietu.

V.v. Ēriks Antons bija iekārtojis „lāpu ceļu” no Saulgriežiem uz Vējkalnu, un viesi sekoja ugunsкура vadītājiem v.v. Ērikam Blumbergam un vad. Lienei Kukainei līdz kalna galam. Ugunsкура vietā mūs sagaidīja varenskaists vad. Viktora Krieva un Nikolaja Zirņa

un gaidu labvēli un draugu Albertu Legzdiņu, kopā nodziedājām dziesmu, kuŗu viņš komponēja 5. Lielai nometnei „Draudzības Loks”: „Septiņjūdžu zābakiem.” Dziedājām arī M. Efertes komponēto Tēvzemes nometnes dziesmu, un bija 1. LN sauciens!

Nebija tikai atskats uz pagātņi, bet arī griezām skatu uz nākotni. Šovasar Latvijā atzīmēja skautisma simtgadi ar „Simtgades ugunskurs” nometni, un ar sirsniģu vēltījumu nākamajiem simt skautisma gadiem kopā dziedājām „Simtgades ugunskurs” nometnes dziesmu.

Skauti, gaidas kopā sanākam Mūsu mīļā Latvijā, kur mieru atrodam.

Kaut laika dzirnu akmeņi nav žēlojuši mūs

Par spīti tiem mums lillijas piekrūtīm nesarūs.

(no Simtgades Ugunskurs nometnes dziesmas, vad. J. Iklāvs)

Dziesmas, saucieni un atmiņas skanēja no Vējkalna, kamēr saule norietēja un ugunsкура liesmas saplaka. Ugunskurs beidzās ar vad. K. Ziediņas ugunsкура stāstu, pēc kā visi sastājušies draudzības lokā nodziedājām gaidu un skautu vakardziesmas. Ar dūma smaržu gaisā un skatu debesīs varējām iedomāties, kā pirms piecdesmit gadiem mūsu brāļi un māsas dziedāja šos pašus vārdus. Un varam cerēt un lūgt, ka mūsu dziesmas arī nākamās piecdesmit gadus turpina skanēt tikpat spēcīgi šeit, Gaŗezerā.

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Oskaram izvirza Kairiša filmu “Melānijas chronika”

Nacionālais Kino centrs (NKC) ASV Kinoakadēmijas balvai *Oskars* izvirzījis režisora Viestura Kairiša spēlfilmu “Melānijas chronika”.

Aina no filmas

Spēlfilmā kandidēs *Oskara* balvu kategorijā “Labākā ārējo filmu”. Saskaņā ar balvas nolikumu šajā kategorijā var pretendēt pilnmetrāžas filma, kas pirmizrādi savā valstī piedzīvojis periodā no 2016. gada 1. oktobra līdz 2017. gada 30. septembrim, ir vismaz nedēļu bijusi kinoteātru repertuārā, un tās pamatvaloda nav angļu valoda.

Šogad Latvijas filmu producenti izvērtēšanai pieteica divas spēlfilmas – par izvirzīšanu *Oskara* balvas sacensībai konkurēja “Melānijas chronika” (2016) un Andreja Ēka spēlfilmā “Svingeri” (2016).

Latvija 100

Ar īpašu vēstījumu nākamajam paaudzēm

7. septembrī īpaši sarīkojumā *Daugavas* stadiona tribīņu pamatos tika iemūrēta kapsula, kurā kultūras un sporta profesionāli nākamajam paaudzēm ievietoja dažādus priekšmetus un pārnozārisku vēstījumu. Līdz ar kapsulas iemūrēšanu būvnieki uzsāka tribīņu atjaunošanu un būvniecību, lai jau pēc 300 dienām – 2018. gada 3. jūlijā plkst. 8 – varētu uzsākt simtgades Dziesmu un deju svētku mēģinājumu procesu.

Kultūras ministre Dace Melbārde kapsulas iemūrēšanas sarīkojumā // Foto: Jānis Lācis

Līdz ar īpašo vēstījumu, kas kalpos kā laikmeta liecība nākamajam paaudzēm, kapsulā ievietota arī neatņemama dejotāju tērpa sastāvdaļa sakta, Latvijas valsts simtgades simbolika, stafetes kočiņš un citas vēstures liecības. Sarīkojumā piedalījās un vēstījumu parakstīja izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis, kultūras ministre, Dziesmu un deju svētku padomes priekšsēde Dace Melbārde, Kultūras un sporta centra *Daugavas stadions* valdes loceklis Elmārs Martinsons, kā arī Latvijas Vieglatlētikas savienības prezidente Ineta Radeviča, Latvijas Futbola federācijas ģenerālsēkretārs Jānis Mežekis, Latvijas futbola izlases galvenais treneris Aleksandrs Star-

kovs un Latvijas Nacionālā kultūras centra pārstāve Maruta Alpa. Pateicoties pārbūvei, Simtgades dziesmu un deju svētkos droši varēs uzstāties vairāk nekā 17 tūkstoši dejotāju. Savukārt pārbūvētajās tribīnēs divus koncertus un ģenerālmēģinājumu varēs izbaudīt 30 000 apmeklētāju, kas ir divas reizes vairāk nekā iepriekšējos Dziesmu un deju svētkos. Daugavas stadions līdz 2022. gadam tiks pilnībā atjaunots un pārbūvēts, kā arī sakārtota tā apkārtnē infrastruktūra.

“Stadionam jāklūst par nacionālo lepnumu – par vietu, kurā sportisti gūst iedvesmu sasniegumiem, un vietu, kurā sabiedrība jūtas piederīga Latvijai,” sacīja izglītības un zinātnes ministrs Kārlis Šadurskis, piebilstot, ka ar svinīgo kapsulas iemūrēšanu nākamajam paaudzēm tiek nodots vēstījums ne tikai par to, ka Latvijas sports ir bijis panākumiem bagāts, bet arī par to, ka valstiska līmeņa atbalsts sporta nozarei ir apliecinājums jauniem sasniegumiem un vietai, kurā vieno Latvijas sportistus un līdzjutējus.

Eiropas kultūras mantojuma dienas

Kā ik gadu septembra otrās nedēļas nogalē visā Latvijā norisinās Eiropas kultūras mantojuma dienu sarīkojumi. Šogad tie notiek sešdesmit vietās visā Latvijā. Šī gada Eiropas kultūras mantojuma dienu programma aicina atklāt vietas, kas vēsti par dažādu laiku notikumiem Latvijas teritorijā: liecībām par pirmo iedzīvotāju ienākšanu Latvijā teritorijā Dviete akmens laikmeta apmetnēs, pilskalniem un ordeņa pilīm, nozīmīgiem pavērsieniem, kā Durbes kauju, 1917. gada kaujam pie Mazās Juglas, 1863. gada poļu sacelšanās Viļakas muižā, Latvijas Centrālās padomes darbību Ventspilī. Sarīkojumus var iepazīt arī ievērojamu personību atstāto mantojumu, kas iedvesmo arī mūsdienās – Turaidā piemin Kaupo nāves gadadienu, Preiļos atceras Borchu dzimtas ieguldījumu, Jūrmalā izseko Raiņa un Aspazijas iepazīšanās stāstam, Skrīveros svin Andreja Upīša 140. gadskārtu, savukārt Āraišu ezerpilī atceras tās rekonstrukcijas veidošanu un archeologa Jāņa Apala ieguldījumu. Sarīkojumi notiek arī Ādama Tērauda vadītā Valkas latviešu skolotāju semināra ēkā, *Academia Petrina* ēkā Jelgavā, Cēsu apriņķa skolā, Salaspils memoriālā.

Kādi bija Latvijas valstiskuma pirmsākumi no 12. gadsimta?

Starptautiskā zinātnisko konferenču ciklā “Valsts pirms valsts” Latvijas Nacionālajā bibliotēkā vēsturnieki plaši analizēs Latvijas valstiskuma pirmsākumus no 12. gadsimta. Latvijas vēsture tiks skatīta plašākā Eiropas kontekstā, piesaistot prominentus Baltijas reģiona pētniekus. Piecas konferences līdz 2020. gadam būs veltītas dažādām tēmai Latvijas vēsturē līdz valsts dibināšanai 1918. gadā. 8. septembrī tika atklāta pirmā šī cikla konference, kas veltīta politiskām un sociālām transformācijām Austrumbaltijā 12. un 13. gadsimtā.

Veido ekspozīciju “Pagaidu valdības seši mēneši Liepājā”

Beidzies atklātais konkurss par Liepājas mūzeja pastāvīgās interaktīvās ekspozīcijas “Pagaidu valdības seši mēneši Liepājā” izveidi.

Ekspozīcija skaidros tā laika sarežģīto politisko situāciju un vienlaikus radīs emocionāli iedarbīgu vidi, kas ar vizuālo tēlu palīdzību veidos priekšstatu par laikmetu, kad veidojās Latvijas valsts. Izstāde “Pagaidu valdības seši mēneši Liepājā” ir viens no svarīgākajiem notikumiem Latvijas valsts simtgades notikumu programmā.

Groza noteikumus par pilsonības iegūšanu

Ministru kabinets atbalstījis grozījumus noteikumos Nr. 973 “Noteikumi par latviešu valodas prasmes un Latvijas Republikas Satversmes pamatnoteikumu, valsts himnas teksta, Latvijas vēstures un kultūras pamatu zināšanas pārbaudi”. Lai stiprinātu un nezaudētu mūsdienā globālās pasaules apstākļos Latvijas pilsoņu kopumu, kā arī, lai izpildītu Pilsonības likumā ietvertā regulējuma mērķi – nodrošināt latviešiem un līviem tiesības reģistrēties par Latvijas pilsoņiem, tiek grozīts Ministru kabineta noteikumos noteikto atkārtotās latviešu valodas prasmes pārbaudes kārtības un līviem. Noteikts, ka atkārtoti valodas prasmes pārbaudi iepriekšējo trīs mēnešu termiņā vietā varēs kārtot bez termiņa ierobežojuma viena Latvijas pilsonības iegūšanas iesnieguma izskatīšanas procesa ietvaros, tādējādi nodrošinot minētajām personām iespēju izmantot Pilsonības likumā noteiktās tiesības.

Kopš 2013. gada oktobra līdz decembrim pilsonību reģistrējuši 37 latvieši un līvi, 2014. gadā – 146, 2015. gadā – 88, savukārt 2016. gadā – 93 latvieši un līvi.

Kopenhāgenā norisa Latvijas dienas

Pagājušās nedēļas nogalē Dānijas galvaspilsētā Kopenhāgenā noritēja Latvijas dienas. Sarīkojumos piedalījās Latvijas aviosabiedrība *airBaltic*, kas ir vadošā aviokompānija Baltijā.

Rites tautas skolā Latvijā strādā pasniedzēja no Dānijas. Interesentiem bija iespējams piedalīties meistarklasēs, kurās vadīja latviešu māksliniece un mākslas pedagoge Ilze Dilāne. Viņa lampu izgatavošanā no abakas praktizējusi ASV pie mākslinieces Helēnas Hibertas, savukārt papīra izgatavošanu no kozo apgūvusi pie grafikas pasniedzējas Sjūzenas Makinas Dolanas un mākslinieka Ērlinga Gustavsona, kas šo seno papīra izgatavošanas amatu iemācījis Japānā – kozo auga dzimtenē.

SPILGTS CITĀTS

“Mums nav vajadzīgi zinātniski pierādījumi...”

Žurnāla *IR* apskatnieks Pauls Raudseps rakstam licis virsrakstu “Zinātnes apkaunotāji”. Vai tiešām Latvijā, kur strādā starptautiski atzīti zinātnieki kā Andris Ambainis, Ivars Kalviņš, Vjačeslavs Kaščejevs, sastopami arī tādi, kuŗi nebūtu šā vārda cienīgi? Izrādās, ka ir gan.

Veselības ministrija izrādījusi labvēlību pretvēža zāļu *RigVir* ražotājiem, kaut gan no 2004. gada, kad tika zāles reģistrētas

(divas dienas, pirms stājās spēkā stingrākas Eiropas Savienības prasības zāļu reģistrācijai!), līdz pat šim laikam nav veikti pasaulē atzīti klīniski pārbaudījumi par šo zāļu efektivitāti.

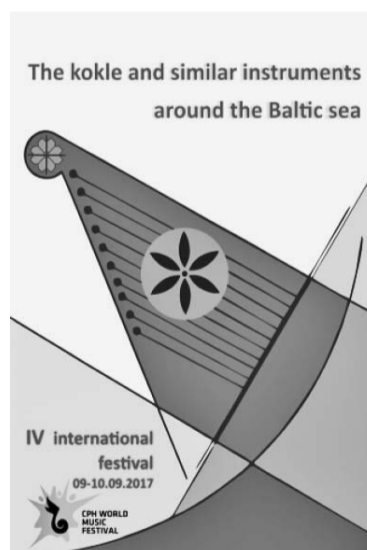
Uz slidenā pamata uzbūvēts apjomīgs bizness. *RigVir* iekļauts kompensējamo zāļu sarakstā, un valsts to pilnībā apmaksā Latvijas pacientiem. Pērn *RigVir* bija piektajā vietā visvairāk pārdoto zāļu sarakstā, kopējais apgrozījums pārsniedzis četrus miljonus eiro. Jūrmalā uzcelta grezna klīnika – Starptautiskais viroterapijas centrs, kas aktīvi to piedāvā ārvalstu pacientu ārstēšanai.

Speciālistu grupa uzrakstījusi veselības ministrei Andai Čakšai, Zāļu valsts aģentūrai un citām atbildīgām iestādēm ar prasību izņemt *RigVir* no zāļu reģistra un kompensējamo zāļu saraksta, jo nav saprotams, kā zāles ar tik vāju pierādījumu bazi varējušas tikt iekļautas zāļu reģistrā. TV raidījumā *RigVir* holdinga attīstības direktors Kārlis Urbāns atbildējis: “Mums nav nepieciešami zinātniski pierādījumi, lai redzētu efektivitāti.”

Latvijas Lauksaimniecības universitāte piešķirusi goda doktora gradu zemkopības ministram Jānim Dūklavam, kaut gan viņš neatbilst šādiem kritērijiem, turklāt uzpeldējis oligarchu sarunās kā politisks šeptmanis. Dūklavs par skandalozo *Tukuma Straumē* ražoto suņu barību “zinātniski” teicis, ka viņa suns to ēdis un nekas sliktas nav noticis. Kādā konferencē Stradiņa universitātes Juridiskās fakultātes dekāns Andrejs Vilks lekcijā aprakstījis Norvēģiju kā pedofilu paradīzi.

Raksta autora secinājumi ir skarbi:

Zinātnes ideāliem svešs un tumsonībai tuvs, lojāls korporatīvām saitēm un nodevīgs pret patiesību – tāds ir nepievilcīgais tēls, kuŗu pasaulei rāda cilvēki ar statusu un ietekmi Latvijas medicīnā un zinātnē.

Latvijas dienu plakāts par kokli

Varēja redzēt un iegādāties dažādas pašdarinātā papīra darbus: kartītes, aploksnes, grafikas, papīra loksnes un roku darināta papīra lampas.

Atceroties Latvijas izcilo valstsvīru Kārli Ulmani

Apritējuši 140 gadi kopš izcilā Latvijas valstsvīra Kārļa Ulmaņa dzimšanas. Daudzu laikabiedru un vēsturnieku skatījumā viņš bija pats redzamākais valstsvīrs visā Latvijas vēsturē.

Plakāts Kārļa Ulmaņa dzimtajās mājās Pīkšās

Ari latviešu tautas vēsturiskajā atmiņā viņš palicis kā spilgtākais latviešu tautas nacionālo centienu izteicējs un latviskās Latvijas simbols. Tautā joprojām dzīvo mīts par viņu. Kārļa Ulmaņa vārds un darbība uzspieduši zīmogu noteiktam periodam Latvijas vēsturē, kuŗu parasti dēvē par Ulmaņa laikiem. Neviens cits latviešu politiķis šādu godu nav izpelnījies. 3. septembrī Kārļa Ulmaņa piemiņas mūzejā *Pīkšās* notika K. Ulmaņa 140. jubilejai veltīts atceres sarīkojums. Tas sākās Bērzes luterāņu baznīcā ar dievkalpojumu. *Pīkšās* tiks teiktas svinīgās uzrunas, notika Kārļa Ulmaņa simtās stipendijas pasniegšana, skanēja dziesmas jauniešu jautā koŗa *Pa Saulei* izpildījumā. Varēs aplūkot Latvijas mazpulku veidoto ziedu kompozīcijas, mūzicēja ansambļa *Dobeles zemessargi*, darbojās lauku labumu tirdziņš.

(Turpināts 10. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 9. lpp.)

Kārļa Ulmaņa**pišļu meklējumi beigušies**

Latvijas pirmās brīvvalsts laika pēdējā Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa ilggadējiem pišļu meklējumiem ir pielikts punkts, jo viņa kapavietu vairs nav iespējams atrast, intervijā laikrakstam *Latvijas Avīze* stāstīja eksprezidents Guntis Ulmanis.

Guntis Ulmanis

Viņš atceras, ka aptuveni 15 gadi vēltiti Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa pišļu meklējumiem, taču tagad tiem esot pielikts punkts. "Var uziet viņa lietotu nazīti, kabatas grāmatīņu, drēbes gabalu, esam apsekojuši visus cilvēkus, kam vien bija jēl kāds sakars ar aizvesto Kārli Ulmani, bet pagaidām strupceļš," sacīja G. Ulmanis. Pēc viņa domām, pa kapiem nemitīgi nav ko staigāt un esot jāgodina cilvēka darbi, tāpēc ir izteikts rosinājums Latvijas Vēstures institūta direktoram Guntim Zemītim sarīkot zinātnisku konferenci kā vēsturisku atskatu uz K. Ulmaņa atstātajām vērtībām un veikumu. Vēl pēdējā cerība atrast K. Ulmaņa kapavietu pavidēja 2011. gadā, kad Gruzijas plašsaziņas līdzekļos tika publicēta ziņa par to, ka Latvijas pirmās brīvvalsts laika pēdējais Ministru prezidents Ulmanis, iespējams, apbedīts Gori kapos. Informācija par K. Ulmaņa apbedīšanu Gori kapos nākusi no kaprača, kuŗš dēlam atzinies, ka stingrā cēkas uzraudzībā viņam slepenībā likuši aprakt kādu svarīgu cilvēku, kuŗš esot bijis Latvijas prezidents. Ticamību faktam piešķirot tas, ka Gori bija čekistu stingri uzraudzīta pilsēta, no kuras informācija nevarēja noplūst. Turklāt šeit cauri iet dzelzceļš.

Kārļa Ulmaņa brāļa mazdēls, eksprezidents Guntis Ulmanis, lai pārliecinātos par izskanējušo ziņu, viesojās Gruzijā un tieši tad viņš intervijā aģentūrai LETA atzina, ka mirstīgo atlieku meklēšana nebeigsies nekad, jo cilvēki ļoti vēlas panākt viņa reālo rehabilitēšanu jeb attaisnošanu. "Vairāku gadu laikā neesmu atradis nevien argumentu par labu Ulmaņa pišļu esamībai konkrētā vietā. Tagad ir parādījies mazs, mazs cerību stariņš, ka kaut kas varētu būt. Bet mana pieredze rāda, ka tas ir diezgan problēmatiski," toreiz intervijā norādījis G. Ulmanis. Līdz šim no Krievijas arhīvu atklātā varēja secināt, ka 1940. gada 22. jūlijā, neilgi pēc Sarkanās armijas tanku ienākšanas Latvijā, Kārlis Ulmanis tika deportēts uz Padomju Savienību. Dienu vēlāk viņš nonāca Maskavā. Līdz 1941. gada maijam K. Ulmanis dzīvoja Vorosilovā īpaši uzraudzītā mājā. Pēc Otrā pasaules kara sākuma jūlijā K. Ulmani arestēja un ievietoja Valsts drošības komitejas (VDK) iekšējā cietumā, Ordžoni-

kidzes novadā. Politieslodzītos pārveda uz Sibīriju, un to čeka plānoja darīt arī ar pēdējo Latvijas Ministru prezidentu. Par tālāko informācijas ir maz. Zināms, ka K. Ulmaņa veselības stāvoklis strauji pasliktinājās. Viņš no Azerbaidžānas galvaspilsētas Baku vests pāri Kaspijas jūrai, nonācis Turkmēnijas PSR pilsētā Krasnovodskā, tagad sauktā par Turkmenbaši, kur 1942. gada 20. septembrī miris.

VL-TB/LNNK nobloķē prezidenta iniciatīvu

Nacionālās apvienības VL-TB/LNNK negatīvās nostājas dēļ valdošā koalīcija neatbalstīs Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa ierosinājumu vairs nepiešķirt nepilsoņa statusu Latvijā dzimušajiem bērniem. Pēc Nacionālās apvienības iniciatīvas šis jautājums tika pārrunāts valdošās koalīcijas partiju sanāksmē. "Mēs atgādinājam, ka koalīcijas līgumā ir noteikts jautājumu loks, par ko jāpanāk konsensus, lai varētu virzīties uz priekšu. Pilsoņu loka paplašināšana ir viens no šādiem jautājumiem," žurnālistiem sacīja VL/TB/LNNK līdzpriekšsēdis Raivis Dzintars. Viņš uzsvēra, ka Latvijā joprojām nav vienotas izglītības sistēmas, līdz ar to šāda prezidenta iniciatīva nebūtu atbalstāma. Apvienība informēja partnerus, ka izmantos savas veto tiesības, kā arī guva apstiprinājumu no koalīcijas, ka šis priekšlikums netiks virzīts.

Restaurēts**Jāņa Akuratera muzejs**

"Katrreiz, kad es ieraudzīju šo kokos un krūmos it kā bikli paslēpušos celtni, man bija jādodomā par dzintara maigi dzidro dzeltenumu kādā tautiskā rotā" – tā vēlāk savās atmiņās par dzejnieka Jāņa Akuratera (1876–1937) māju rakstīja tās biežs viesis 20. gs. 30. gados – literātūrkritiķis Jānis Rudzītis. Jāņa Akuratera savrupmāja Torņakalnā ir celta 1933. gadā pēc arhitekta Vernera Vitanda projekta. No 1991. gada tajā apmeklētājiem atvērts dzejniekam veltīts muzejs. Vairāk nekā 80 gadu laikā dzeltenīgā koka māja, ko apjūs-moja laikabiedri, bija nokvēpusi pelēka, ieejas kāpnes bija sākušas brukt, verandas logi bija aizsisti ar finiera plāksnēm, daļa jumta betona dakstiņu bija zaudējuši izturību u.tml. Ar Eiropas Ekonomikas zonas finanču instrumenta programmas LV04 "Kultūras un dabas mantojuma saglabāšana un atjaunināšana" finansējumu bija iespējams īstenot projektu "Jāņa Akuratera muzeja restaurācija".

Atjaunotā Jāņa Akuratera muzeja galvenā ēka ir dāvana sabiedrībai, sagaidot Latvijas Valsts simtgadi un godinot tādas personības kā Jānis Akuraters, kuŗas piedalījās Latvijas Valsts idejas tapšanā

un Valsts izveidē un pasludinātā. Jānis Akuraters bija Latviešu Pagaidu Nacionālās padomes sekretāra biedrs 1917. gadā, deputāts Tautas padomē un Izglītības ministrijas Mākslas departamenta vadītājs 1919. – 1920. gadā. 1918. gadā Akuraters piedalījās Latvijas Republikas proklamēšanas aktā. Ar savu literāro un publicistisko darbību viņš veicināja Latvijas Valsts idejas popularizēšanu un jaunās Valsts kultūrpolitikas veidošanas principu apzināšanos sabiedrībā.

Kristīne Balanas klasiskās mūzikas konkursa finālā Vācijā

Latviešu vijolniece Kristīne Balanas iekļuvusi lielākā starptautiskā klasiskās mūzikas konkursa Vācijā *ARD International Violin Competition* finālā. *ARD* Starptautiskais mūzikas konkurss norisinās kopš 1952. gada un ir nozīmīgākais klasiskās mūzikas konkurss Vācijā. Par šī konkursa laureātiem kļuvuši tādi izcili mūziķi kā Džesija Normana, Kristofs Ešenbahs, Mitsuko Učida, Jurijs Bašmets un Natālija Gūtmane.

Kristīne Balanas // Foto: Aiga Ozoliņa

Šogad pēc vairāku simtu ierakstu izvērtēšanas tika izvēlēti 38 vijolnieki konkursa pirmajai kārtai, otrajā kārtā tika izvirzīti divpadsmit dalībnieki, pusfinālā – seši, bet finālā – tikai trīs, to skaitā arī latviešu vijolniece Kristīne Balanas. Vēl par pirmo godalgu un 10 000 eiro naudas balvu finālā cīnījās Andrea Obiso no Itālijas un Sāra Kristiāna no Vācijas.

Starptautisks zvanu skaņu festivāls

Liepāju 31. augustā pieskandināja Svētā Nikolaja Jūras katedrālē notiekošais Pirmais starptautiskais zvanu skaņu festivāls. Tajā savu prasmi demonstrēja 14 zvaniķi no sešām valstīm. Festivālā lekcijās iepazīstināja arī ar Krievijas un Rietumeiropas zvanu tradīciju atšķirībām.

Liepājas Svētā Nikolaja Jūras katedrāle pirms gada ar ziedotāju palīdzību tika pie jauna – 12 zvanu komplekta, līdz ar to šeit iespējama ļoti daudzveidīga zvanu spēle. Tad baznīcas draudzes pārstāvjiem arī radusies ideja rīkot starptautisku zvanu skaņu festivālu. Publikā lielākoties bija pāreizticīgie un netrūka arī interešu no citām Latvijas pilsētām. "Zvanu skaņas aizkustina līdz sirds dziļumiem, acīs asaras. Esmu priecīga, ka atbraucu," sacīja festivāla apmeklētāja Lidija Kovaļska. "Zvanu skaņas ir zelts blokmāju iedzīvotājiem. Tas ir mazs brīnums," atzina festivāla apmeklētāja, rakstniece Andra Manfelde. Savukārt pareizticīgās baznīcas sinodes biedrs Oļegs Peļevins uzskata, ka jāiepazīstina cilvēki ar šo bagātību – pareizticīgo zvanu skaņām.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

ZVIEDRIJA. 7. septembrī Latvijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Zviedrijas Karalistē Marģers Krams iesniedza akreditācijas vēstuli Viņa Augstībai Zviedrijas karalim Kārlim XVI Gustavam. Vēstnieks pateicās Zviedrijas karalim par viņa ieguldījumu abu valstu attiecībās, pieminot abas karaļpāra valsts vizītes Latvijā 1992. un 2014. gadā.

ĪRIJA. 5. septembrī Latvijas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Jānis Silis svinīgā ceremonijā iesniedza akreditācijas vēstules Īrijas prezidentam Maiklam D. Higinam (*Michael D.Higgins*). Sarunā ar prezidentu vēstnieks apliecināja apņemšanos stiprināt divpusējo sadarbību un nodeva Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa ielūgumu apmeklēt Latviju. Vienlaikus vēstnieks pastāstīja par 2018. gadā plānotajiem Latvijas simtgades svinību sarīkojumiem, īpaši uzsvērot Dziesmu un deju svētkus. Prezidents Maikls D. Higinss uzsvēra latviešu diasporas nozīmību Īrijas multikulturālās vides attīstībā, to bagātinot ar savas kultūras daudzveidību.

LIETUVA. 31. augusta vakarā Starptautiskā ratiņtenisa turnīra *Vilnius Open 2017* atklāšanā Viļņā, *SEB Arēnā* tika atklāta Latvijas ratiņtenisa sportistes **Natālijas Novikovas** fotoizstāde. Izstādes atklāšanā piedalījās arī Latvijas Republikas vēstniecības Lietuvas Republikā otrā sekretāre Ginta Saleniece. Savā uzrunā viņa uzsvēra, ka esam ļoti lepnī par Natālijas Novikovas labajiem panākumiem un sasniegumiem ratiņtenisa sporta veidā gan Latvijā, gan starptautiskā līmenī. Izstādē ir aplūkojamas fotomākslinieces Natālijas Novikovas fotografijas, kas uzņemtas iepriekšējos ratiņtenisa turnīros. N. Novikovas fotoattēli gūst ievēribu ar to, ka māksliniece ir spējusi fotokadrā tvert mirkli un atklāt sportista koncentrēšanos uz mērķi, spēles skaistumu un spēles gaitā gūto emociju izpausmi. • 7. septembrī Viļņas mākslas galerijā *Meno Niša* tika atklāta Latvijas mākslinieces **Tatjanas Semanes** eļļas glezniecības izstāde. Tā ir otrā mākslinieces personālizstāde Lietuvā. Izstādes nosaukums ir "Uz koka šupulzirdziņa." Izstāde ievada arī galerijas *Meno Niša* 15. – jubilejas sezonu. Plaši apmeklētajā izstādes atklāšanas ceremonijā Latvijas vēstnieks Lietuvā Einars Semanis apsveica mākslinieces ar brīnišķīgo izstādi un galeriju ar tās jubilejas sezonu. Vēstnieks sacīja, ka T. Semanes izstāde ir viens no skaistiem vērtījumiem gaidāmajai Latvijas valsts nodibināšanas un Lietuvas valsts atjaunošanas simtgadei.

FRANCIJA. 7. septembrī pēc Latvijas iniciatīvas triju Baltijas valstu vēstnieki Francijā nosūtīja vēstuli izdevuma *Le Monde* redakcijai direktoram Lukam Bronē (*Luc Bronner*). Vēstules iemesls bija *Le Monde* 3. septembra numurā izplatītais raksts par Somijas cīņu iepretim Krievijas radītajiem hibrīddraudiem, kuŗam pievienotā kartē Baltijas valstis tika apzīmētas kā "bijušās Padomju Savienības republikas". Savā vēstulē Baltijas valstu vēstnieki atzinīgi novērtēja *Le Monde* interesi par mūsu reģionu. Tajā pašā laikā vēstnieki aicināja izdevumu, rakstot par Baltijas valstīm, izvairīties no apzīmējuma "bijušās Padomju republikas" lietošanas.

POLIJA. 1. septembrī Latvijas vēstniecībā Varšavā notika Polijā dzīvojošo tautiešu tikšanās. Kopā sanāksana notika ar mērķi savstarpēji iepazīties, apzināt Polijā dzīvojošo latviešu dzīves specifiku, intereses, problēmas, veiksmes stāstus un iespējas organizēt diasporas dzīvi. Uz sarīkojumu vēstniecībā bija ieradusies vairāki desmiti cilvēku, kuŗi pārstāvēja studentu, uzņēmēju aprindas, starptautiskajās kompanijās nodarbinātos, tāpat jauko latviešu – poļu ģimeņu pārstāvji un viņu bērni. Sarīkojumu laikā izskanēja vēlme diasporas pārstāvjiem ciešāk sadarboties ar vēstniecību ne tikai problēmu risināšanā, bet arī kopīgo sarīkojumu organizēšanā. Pozitīvi tika novērtēta ideja dibināt latviešu biedrību Polijā un iespēja organizēt nedēļas nogales latviešu skoliņus – šī ideja ieguvusi pavisam konkrētas aprises, un šāda skola savas gaītas uzsāks jau tuvākajā laikā. Vēstniecības darbinieki pasniedza topošajai latviešu nedēļas nogales skoliņai Latviešu Valodas aģentūras sagatavoto dāvinājumu – mācību grāmatas bērniem un metodiskos materiālus skolotājiem.

KANADA. Latvijas vēstnieks Kanadā Kārlis Eichenbaums un vēstniecības darbinieki 28. augustā piedalījās Melnās lentes dienas atceres sarīkojumā Otavā. Melnās lentes diena Kanadā un pasaulē katru gadu tiek svinēta 23. augustā, lai pieminētu nacisma un komūnisma upuru Eiropā, kā arī 1939. gadā noslēgto noziedzīgo Molotova-Ribentropa (Staļina – Hitlera) paktu, kas sadalīja Eiropu PSRS un Vācijas interešu sfērās un pēc būtības ar kopēju ieburkumu Polijā sāka Otro pasaules karu. Uzrunās latviešu, lietuviešu, igauņu, baltkrievu, ukraiņu, poļu, čehu un ebreju kopienu pārstāvji uzsvēra, ka, godinot totalitārisma tirāniju upurus, savu tautu ciešanas, mēs novēršam tās nākotnē. Runātāji mudināja neaizmirst šo sāpīgo pieredzi un neļaut tai atkārtoties. Apmeklētājiem tika izrādīta NATO TV isfilma "Mežabrāļi – cīņa par Baltiju" un piedāvāts apskatīt plašu ceļojošo izstādi *Totalitarianism in Europe: Fascism, Nazism, Communism* par nacistu un komunistu noziegumiem Eiropā.

JAPĀNA. 4. septembrī Latvijas Republikas vēstniecību Japānā apmeklēja skolēnu grupa no Fudži pilsētas vidusskolas. Angļu valodas mācību procesā šī skola praktizē ārvalstu vēstniecību apmeklējumus. Latvijas vēstniecība tika apmeklēta pirmo reizi. Tikšanās laikā ar vēstnieci Daci Treiju-Maši skolēni tika iepazīstināti ar vēstniecības, kā savas valsts pārstāvniecības, galvenajiem uzdevumiem un ikdienas darbu, kā arī Latvijas un Japānas divpusējo attiecību vēsturi. Skolēniem tika dota iespēja noskatīties dokumentālās filmas ar tulkojumu japāņu valodā par Latvijas dabu un kultūru.

LAIKU UN VIETU MIJĀS

FRANKS GORDONS

“Sarkanais gadsimts” – tā saucas rakstu serija laikrakstā *New York Times*, kuŗos aplūkoti dažādi komūnisma aspekti, kas satraukuši pasauli kopš boļševiku apvērsuma Petrogradā 1917. gada vēlā rudenī.

Ši Ņujorkas laikraksta iniciatīva pamudināja mani pakavēties pie trijiem, var teikt, “sarkaniem” eksperimentiem apstākļos, kad pēc Otrā pasaules kara beigām viena un tā pati tauta “izrādījās” sadalīta.

Pēc Hitlera Lielvācijas sakāves padomju okupācijas zona aptvēra tos vācu apvidus, kas atradās starp Elbas un Oderas upēm. 1949. gada oktobrī Staļins lika šajā teritorijā “sastikēt” tādus kā valstisku veidojumu ar lielu nosaukumu “Vācijas demokrātiskā republika” – VDR.

Šis mākslīgais veidojums, kas faktiski bija PSRS protektorāts un kuŗa eksistenci nodrošināja padomju karaspēks, pastāvēja akurāt 40 gadus – līdz 1989. gada oktobrim, un VDR jubilejas parāde Austrumberlinē kļuva, var teikt, par šī “sarkanā” eksperimenta bērēm.

Raksturīgi te bija divi savā ziņā pretrunīgi aspekti. Pirmkārt, tie aptuveni 16 miljoni vāciešu, kas mita starp Elbas un Oderas upēm, šo valstisko veidojumu negribēja. Par to liecina tiklab masveida bēgšana uz Rietumberlini un Rietumvāciju, ko ar grūtībām apturēja tikai 1961. gadā uzslētais “Berlīnes mūris”, kā arī spontānā sacelšanās 1953. gada 17. jūnijā un – Gorbačovā “perestroikas” mudinātā – nevardarbīgā pretošanās kustība 1989. gada rudenī. Novembrī krita “Berlīnes mūris”, un 1990. gada 3. oktobrī bijušās VDR teritorija kļuva par patiesi demokrātiskās NATO dalībvalsts – Vācijas Federālās Republikas – sastāvdaļu.

Taču, otrkārt, jāatzīst, daudzos vāciešos izsenis mīt zināms “paklausības gars” (*Untertanengeist*), ar ko izskaidrojams, ka čekas austrumvācu paveids – VDR valsts drošības ministrija jeb *Stasi* efektivitātes ziņā pārspēja padomju pēckara gadu KGB. *Stasi* aparātā čakli rosījās 91 000 štata darbinieku, un VDR iedzīvotājus ne mazāk čakli “izošņāja”

190 tūkstoši (!) “stukaču” (*Inoffizielle Mitarbeiter*, IM).

Šim valstiskajam veidojumam bija arī savi bruņotie spēki – “nacionāla tautas armija” (*Nationale Volksarmee*, NVA). 155 tūkstoši kareivju un virsnieku – sauszemes, gaisa un jūras spēki, kuŗiem, kā liecina nesen atslēpenoti dokumenti, kara gadījumā vajadzētu kopā ar padomju karaspēku iebrukt Vakarēropā “ceļā uz Lamanšu”... Taču uzticami šie zaldāti diez vai bija, par ko liecina šis “tautas armijas” ātrā un gludā izformēšana 1990. gadā.

Otrais “sarkanais” eksperiments norisinājās Āzijas dienvidaustrumos, bijušajā “Franču Indoķīnā”. Pēc Japānas kapitulācijas 1945. gada 2. septembrī Vietnams atbrīvošanās kustības kaujinieki Parīzē izglītota marksista Ho Ši Mina vadībā sekmīgi cīnījās pret franču karaspēku, kuŗa sastāvā bija arī daudzīnātais Ārzemnieku leģions. Francija šo karu zaudēja, un – jau globālās ideoloģiskās pretstāves apstākļos – 1954. gadā šī zeme, šī tauta

tika sadalīta divās valstīs – komūnistiskajā Ziemeļvietnamā ar galvaspilsētu Hanoju un antikomūnistiskajā Dienvidvietnamā ar galvaspilsētu Saigonu.

Dienvidvietnamā franču ietekmi nomainīja amerikāņu aizgādība, taču demokrātijas attīstību bremzēja, var teikt, apvērsumi un dažādas afēras. Tikmēr komūnistiskais Hanojas režīms iepļudināja Dienvidvietnamā labi apmācītas kaujinieku vienības, ar PSRS un Ķīnas labvēlīgo piekrišanu 1965. gadā sākās ārkārtīgi asiņainais un nežēlīgais Vietnams karš, ko ASV karaspēks – ar visu tehnisko pārākumu – zaudēja, evakuējoties no Saigonas 1973. gadā. Un 1975. gadā mums ir darīšana ar vienu komūnistisku Vietnamu, kuŗā tagad jau ir 92 miljoni iedzīvotāju, un Saigona tika pārdēvēta par Ho Ši Minu, un Kluso okeanu šķērsoja laivas ar izmīsušiem bēgļiem, kuŗi meklēja patvērumu brīvajā pasaulē.

Taču pēc kādiem desmit gadiem notika brīnumainas pārvērtības. Komūnistiskā vadība,

atrazdamās politiskā un ekonomiskā izolācijā, krasi mainīja kursu, tika nodibinātas diplomātiskās attiecības ar neseno ienaidnieku – ASV, sāka darboties ārvalstu kompanijas. Vietnams ekonomiskā izaugsme ir viena no straujākajām pasaulē, tomēr politiska vara joprojām atrodas kompartijas CK politbiroja rokās tāpat kā Ķīnā. Bet Vietnams pasludinājis sevi par konsekvēnti neitrālu un atsakās atdot Putina Krievijai bijušo padomju kara flotes bazi Kamranā.

Trešais “sarkanais” eksperiments – Korejas pussalā: pretstāve 1953. gadā beidzas neizšķirti, un tagad “dzīvo dievu” Kimu dinastijas trešais valdnieks “rotalājas” ar kodolbumbām un starpkontinentālām raķetēm, būdams vēl mazāk prognozējams kā Donalds Tramps...

Šai sakarā korejiešu parunu “miršu es – miri tu” citē *The New Yorker* žurnālists Evans Osnos, kuŗa garais, izsmieļošais raksts *On the Brink* (Uz bezdibeņa malas) publicēts šī žurnāla 18. septembra numurā.

SALLIJA BENFELDE

Augusta lietavas Latvijā nodarījušas vēl nebijušu postu: izskaloti ceļi, bojātas mājas, ūdens daudzviet pārklāja labības un kultūraugu sējumus tā, ka tajos varēja peldēties kā ezerā, bija apdzīvotas vietas, kuŗas ūdens straume atšķēla un padarīja par salām. Mēneša norma dažviet nolija vienā diennaktī, pat dažās stundās, zeme un arī meliorācijas un notekūdeņu sistēmas nespēja uzsūkt un aizvadīt visu nolijušo ūdeni. 24. augusta vakarā, kad Latgalē beidzās lietavas, nokrišņu daudzums, pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra datiem, Rēzeknes novērojumu stacijā 32 stundās sasniedza 229 (!) procentus no augusta normas. Tiek lēsts, ka daudzviet Latvijas Austrumu pierobežā kopējais nokrišņu daudzums ir bijis vēl lielāks. Ūdens applūdināja zemnieku ziemei sagatavoto lopbarību, daudzi sējumu lauki ir gājuši bojā. Viens no skarbjaiem plūdu stāstiem bija par zemnieku saimniecību “Māras zeme” Baltinavas novadā, kuŗas ganāmpulks bija iesprostots uz lietus izveidotās salas pie Kūkojas upes un pie tā varēja nokļūt un tos pabarot, tikai braucot ar laivu. Šķirnes lopu ganāmpulks, kuŗš ticis veidots gadiem ilgi, varēja iet bojā badā. Turklāt pastāvēja arī

risks, ka, ūdens līmenim paaugstinoties, lopī varētu aizpeldēt uz Krieviju, un tad dzīvnieku saimnieki tos pazaudētu. Laimīgā kārtā ūdens līmenis nedaudz kritās, un saimnieks ganāmpulku varēja pārvietot, bet visa sagatavotā lopbarība gan tika zaudēta.

Lietavu un plūdu nodarītie zaudējumi ir 4,38 miljoni eiro, Saeimā ziņoja Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas parlamentārais sekretārs Jānis Eglītis, un Saeima 7. septembrī atbalstīja Ministru kabineta lēmumu par ārkārtas situācijas izsludināšanu lauksaimniecības jomā 29 novados Latgalē un daļā Vidzemes un Zemgales. Tagad sākusies spēcīgajās lietavās un plūdos pilnībā iznīcināto lauksaimniecības platību apsekošana, lai lemtu par zemniekiem valsts izmaksājām kompensācijām. Protams, varētu domāt, ka zaudējumus vismaz daļēji segs apdrošinātāji, bet Latvijā sējumu apdrošināšana vēl ir visai jauna nozare, daļa zemnieku to nevar atļauties, daļa to vēl nav pieņēmusi kā neizbēgamu, ja vēlas darboties lauksaimniecībā. Arī apdrošinātāji vēl nav īsti “iešūpojušies”, jo, lai šis tirgus strādātu bez zaudējumiem, apdrošinātiem būtu jābūt vismaz 20 procentiem sējumu. Lai vai kā, dati ir bēdīgi – Latgalē

sējumus apdrošinājuši mazāk nekā viens procents zemnieku, savukārt Vidzemē un Kurzemē – septiņi līdz astoņi procenti, bet aktīvāki ir saimnieki Zemgalē – tur apdrošināti “padsmit procentu” sējumu.

Jāpiebilst, ka grūti spriest, vai ministrijas parlamentārā sekretāra minētā summa ir galīgā, jo publiski jau izskanējušas ziņas, ka pašvaldību ceļiem lietavas un plūdi nodarījuši vismaz 4 miljonus eiro zaudējumu, bet valsts ceļiem – aptuveni miljonu. Fakts ir tāds, ka budžeta naudu nāksies tērēt arī no neparedzētajiem līdzekļiem, lai glābtu nodarīto postu. Daudzu privātmāju un dārzu īpašnieki ir nonākuši neapskaužamā situācijā, jo mājoklis tagad ir sliktā stāvoklī, bet dārzā audzēto ūdens ir iznīcinājis. Arī Latvijas pircējiem nāksies saskarties ar to, ka vietējo dārzenļu, augļu un ogu būs mazāk, bet cenas – augstākas.

Tomēr vislielāko postu piedzīvojuši zemnieki, un mazo un vidējo saimniecību turpmāka pastāvēšana dažviet vēl ir liels jautājums. Galu galā stāsts jau nav tikai par to, ka mazāk būs vietējās produkcijas, bet arī par to, ka mazās saimniecības, kaut arī no biznesa viedokļa tām varbūt kopēja ainā nav nozīmīgas lomas, no-

drošina savas ģimenes iztikšanu, neprasot palīdzību no valsts un pašvaldības. Atstāt tās iznīkšanai nozīmē paaugstināt bezdarbu un to cilvēku skaitu, kuŗiem nāksies maksāt pabalstus, un arī to skaitu, kuŗi aizbrauks no Latvijas, lai nopelnītu sev vismaz iztikai.

Nav tā, ka kompensācijas varēs saņemt visi un pilnā apmērā, tiks vērtēts, vai tiešām iznīcināti visi sējumi, vai kaut ko vēl nevar glābt. Valsts budžets nav bezgalīgi stiepjams, budžeta deficitu tā vienkārši palielināt nevar. Un tomēr...

Nākamgad tiks svinēta Latvijas Simtgades kulminācija, valsts šiem svētkiem atvēlējusi krietnu summu. Protams, budžeta nauda nav personīgais maciņš, kuŗā esošo naudiņu var tērēt, kā gribas, bet budžetā var izdarīt grozījumus, samazinot izdevumus vienā nozarē un palielinot otrā. Kā zināms, Simtgades svinēšana izmaksās gandrīz 60 miljonu (!) eiro. Tiesa gan, nav tā, ka visu šo naudu dod valsts – no valsts budžeta piešķirtais finansējums ir 32 236 000 eiro. Turklāt bez valsts budžeta piešķirtā finansējuma papildus norādīti arī pašākumi, kas paredzēti esošā budžeta ietvaros, kā arī patlaban jau piesaistītais finansējums. Turklāt daļa pasākumu, kas

ierakstīti plānā, notiek regulāri un neatkarīgi no svētku svinēšanas – piemēram, Vispārējie Dziesmu un deju svētki. Vārdu sakot, Latvijas valsts Simtgades svinību programmas īstenošanas finansēšanas avoti ir iedalāmi vairākās kategorijās – valsts finansējums, pašvaldību finansējums, starptautiskais finansējums, kā arī privātais un atbalstītāju finansējums. Tomēr, manuprāt, no valsts paredzēto finansējumu var nedaudz samazināt, pārlietot naudu uz lietavās un plūdos cietušo zemnieku saimniecību atbalstam. Svētki vispirms ir cilvēku sirdīs, un bez patiesas prieka rikoti svētki ir vien spoža un tukša izrāde, kā plastmasas spīguļi mākslīgajā apgaismojumā.

Protams, Latvija nav tikai zemnieku valsts, statistikas dati liecina, ka 2016. gadā lauksaimniecībā un zivsaimniecībā bija nodarbināti vien 4,4 procenti Latvijas iedzīvotāju, bet aiz procentiem ir dzīvi cilvēki ar savām rūpēm, sāpēm un prieku. Un Latvijas ainava, Latvija pati nav iedomājama bez tiem, kuŗi kopj zemi. Un zemes vērtība nav rēķināma vien no biznesa skatījuma. Tāpēc atbalsts un palīdzība lietavās un plūdos cietušajām zemnieku saimniecībām nav vien skaitļos rēķināma. Valsts Simtgades svinības ar izmisumu un sāpi sirdī nebūs paties prieks.

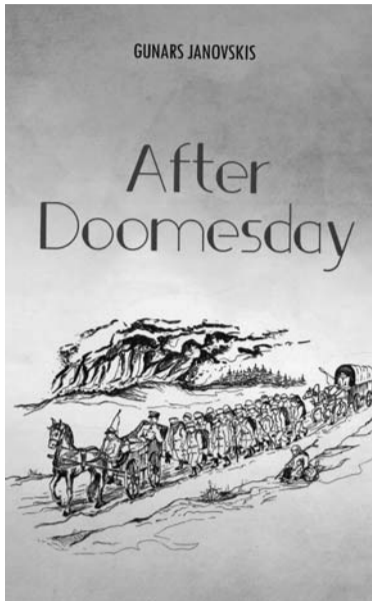
Svētki plūdu ēnā

Vēlīna Pastarā diena

Gunars Janovskis, *After Doomsday* (Pēc pastardienas), romāns, Sarmītes Janovskas-Ērenpreiss tulkojums angļu valodā, izdevis apgāds VESTA-LK Rīgā, 256 lpp., 2017. gadā.

EDUARDS SILKALNS

pēc līdz romāna angļiskajam tulkojumam tik ilgi nācies gaidīt. Lielo tautu spiltākos romānos citās valodās mēdz tulkot un izdot jau vistuvākajā laikā pēc to parādīšanās oriģinālvalodā. Vēlīnā angļiskā *Pastardiena* netraucē romāna spožumam kā daiļliterāra sacerējuma spožumam, tomēr tās aktualitātes vērtība ir mazinājusies.

1971. gada 25. jūnijā, tātad pirms 46 gadiem, recenzējot *Austrālijas Latvieti* grāmatas otro izdevumu, starp citu, rakstīju tā –

Šis Janovska darbs atgādina koncertu, teiksim – koncertu divām vijolēm ar dižorķestri. Viena vijole ir latviešu leģionārs, kurš pēc Lielvācijas kapitulācijas aizkēries krievu okupācijas joslā un līdz izklūšanai brīvībā slapstās ar segvārdu Kārlis Meistars. Otrā ir viņa nejausi sastaptā paziņa baltvāciete Ieva. Orķestris ir chaotiskais. Nežēlīgais pirmo pēckaņa nedēļu notikumu un atgadījumu fons. No tā tad vijoles reizēm atdalās, parādās kā indivīdi ar savām asinīm, savu prātu un savām ciešanām, brīžiem pakļaujās orķestra gribai, citubrīd spurojas pretī, gan saspēlē, gan tiecas uz savu pusi... Šie ir dokumentātivi posmi, kur autors nav īpaši tiecies pēc mākslinieciska pārkausējuma,

bet kur viņš raksta kā ar daiļliterāru dzirksti apveltīts vēsturnieks jūtu afektā. Viņš neatsakās pat no īsākiem vai garākiem citu autoru – Iļjas Ērenburga, kāda amerikāņu mācītāja Franča Sampsona – darbu izvilkiem. Tāpat, kā viņš to atzīmē titullapas aizmugurē, citāti ņemti no vācu rakstnieka Jirgena Torvalda grāmatas *Das Ende an der Elbe*. Torvalds, starp citu, ir ārkārtīgi spējīgs un spēcīgs krievu kaņarpulku dokumentētu un pierādāmu mežoniņu atstāstītājs, un viņa piecdesmito gadu sākumā sarakstītās grāmatas "Trieциens uz Berlīni" un "Tādas bija beigas" 1955. – 1956. gadā latviešu tulkojumā izdeva Andreja Ozoliņa apgāds Vācijā. Tieši šos mežoniņu aprakstus Janovskis liekas esam izmantojis, jo krievu pārstrādātā necilvēcība, ja trūktu šīs atsaukšanās uz avotiem, dažam gados jaunākam vai pēc dabas optimistiski noskaņotam lasītājam tagad (...) varētu šķist izdomas bagāta autora pārķarsētas fantāzijas auglis. (...)

"Pēc pastardienas" ir viens no tiem spējīgajiem uzpūtiem mūsu nacionālās un politiskās sūtības apziņas ugunskuram, kas laiku pa laikam nepieciešami, lai ugunskurs neapdzistu. Tas mums atgādina notikumus pirms gad-

simta ceturksņa, kas atnesa nozīmīgākās pārmaiņas mūsu visu personiskajā dzīvē, beigās novedot pie dzīves tanī pasaules pusē, kur dzīvojam tagad. "Vai tikai nav tā, ka mēs vēl šodien dzīvojam lielās pastardienas ēnā?" – tramda mūsu sirdsapziņu Janovskis. "Bet badu ir padzinušas attaukošanās tabletes. Zābaki vairs nenovalkājas. Tie apnīk. Mūsu bērni studē, mūsu mašīnas pieaug jaudā, spīdumā, gaļumā, cenā. Un tad jau par pastardienu negribas domāt. Un kam tas arī būtu jādara? Šādas domas tikai samaitā garastāvokli." (...)

Ir gadījies sarunās dzirdēt iebildumus pret romāna nosaukumu. Pastardiena taču esot visa beigas, un pēc pastardienas vispār nekas vairs nevarot būt, nemaz nerunājot par smalkajām mašīnām un zābakiem, kas nenovalkājas, bet apnīk. Taču no cita viedokļa nosaukums liekas visai padevies. Kristiešu uztverē pastardienai seko pastarā tiesa, kur ticīgos no iznīcības pasargā Kristus Glābējs. (...)

Atliek vēl tikai izteikties par angļisko tulkojumu. Tas ir visumā gana gluds un veikls. Tulko-tāja, rakstnieka atraitne Sarmīte Janovska-Ērenpreiss, dzīvojusi Anglijā gana ilgi, lai apgūtu visas turienes valsts valodas nianšes.

Grāmatas pasītē turklāt minēta kāda angļu tautības rediģētāja, tad jau par visu bija padomāts. Tomēr pāris lietām gribētos, kā saka, "piesieties".

Uz grāmatas vāka un titullapā pastardiena rakstīta kā *DOOMES DAY*, ar E. Četrās vārdnīcās, kuŗas konsultēju, uzgāju *DOOMS DAY* bez E. Pieļauju, ka *DOOMS DAY* ar E varētu būt kāds archaisks vārda rakstības veids, kas atbilstu latviskajiem archaismiem – *Pastarā diena* vai *Diena pastarā*. Bet Janovskis taču izvēlējies mūsdienīgu latvisku salikteni *Pastardiena!*

24. lappusē tēvreizes uzrunā vajadzēja *Our Father who art in heaven*, nevis *Our Father which...* 102. lappusē, kur runāts par Bībeles vārdiem, Bībele prasās pēc artikula: *words from the Bible*.

Te vainojama būs rediģētāja, kam vietumis pietrūcis spēka dot tulkotajam tekstam pēdējo slīpējumu. Tulko-tājai savukārt jāpateicas kā par sava mūžībā aizgājušā dzīvesbiedra piemiņas godināšanu, tā par latviešu literatūras popularizēšanu sveštautiešiem.

Pēc pastardienas angļiskais izdevums silti ieteicams kā dāvana latviešu valodas nepratējam dažādos gados un svētkos.

Pēc pastardienas ir ne vien viens no Gunara Janovska, bet arī viens no visas trimdas spožākajiem romāniem. Apgāds *Grāmatu Draugs* to izdeva divos izdevumos 1968. un 1970. gadā. Tolaik kopš Janovska par pastardienu dēvētajam Otrā pasaules kara beigām bija aizritējuši 23 – 25 gadi, bet tagad gadu skaits aizstiepijas jau līdz 72. Izaugušas jaunas paaudzes, kuŗu atmiņās 1945. gadam nevar būt vietas. Jāvaicā, kā-

INTA LĀČPLĒSE

Kā jauks pārsteigums nāca piedāvājums braukt uz Eiropas diasporas skolotāju semināru 3x3 nometnes ietvaros Īrijā. Jau biju Latviešu valodas aģentūras rīkotajosursos *Ratniekos* un *Cēsis* jūlijā...

Īrijā nekad neesmu bijusi, un esmu kā balta lapa, nolaižoties Dublinā. *Ryanair* no Rīgas kavējas vienu stundu, tomēr kāds man nepazīstams kungs tur rokās lielu papīra loksni ar uzrakstu INTA. Tas ir Imants Miezis, kas uzņēmis rūpes ne tikai par mani un Gitu, kuŗa ielidojusi no Luksemburgas, bet arī par ceļojošo bibliotēku, kas kopā ar mums dosies uz *Castlebar* – trešo lielāko grāfisti Īrijas rietumkrastā. Imants daudzina *Vašingtonas DC* latviešus, kuŗi dāvinājuši aptuveni tūkstoš grāmatu, lai tās lasītu latvieši paši un mācītu bērnus.

Trīs stundu brauciens ir tik gluds, ka esmu aizsnaudusies un pamostos no Imanta balss: "Esam klāt!" Pirmās brokastis un pirmo nodarbību Mellenū mājā esam nogulējušas. Mūs modina, lai ejam iepazīties ar kollegām un 14 jauniešiem. Īrijas Latviešu Nacionālā padome Latvijas Republikas Ārlietu ministrijas atbalstītā projekta "Uzmanību, pusaudži!" ietvaros rīko skolotāju kursus *Longh Lannagh* bazē. 3x3 nometne šeit notiek jau piecus gadus pēc kārtas. Šis ir ļoti svarīgs fakts, citādi skolotāji no Īrijas,

Lielbritānijas, Luksemburgas, Austrālijas un ASV nebūtu vienuviet. Lektore Liene Valdmāne un Vineta Vaivade ir smaidīgas un ļoti darbīgas. Varu teikt, ka šī bija izcila paraugstunda nedēļas gaŗumā, kuŗā kopā ar jauniešiem pilnveidojamies un bagātinājamies.

Pirmajā dienā jaunieši nedaudz kautrīgi, taču redzam un dzirdam, ka viņiem ir interese par latviešu valodu. Vislielākā atzinība mums bija Mārtiņa teiktā pēdējā nodarbību dienā: "Es neesmu irs, es esmu latvietis." Dienu vēlāk viņam jautāju, kāpēc tā. Atbilde atkal lika manai sirdij ietrisēties. "Īru un angļu valoda ir manā galvā, bet sirdi ir latviešu." Un šķelmīgs smaidis.

Par jauniešu radošumu un izdomu varējām pārliecināties 3x3 nobeiguma vakarā "Filmējam – neguļam!" Man tomēr gribējās kaut ko vairāk uzzināt par Īru zemi un izglītību. Azaida laikā noķēru dažus jauniešus un izjautāju. Meitenes stāstīja, ka mācās katoļu meiteņu ģimnazijā, kas, ieskaitot formastērpus, grāmatas un visu nepieciešamo, prasa līdz 1000 eiro izdevumus. Valsts ļoti atbalsta ģimenes materiāli, piešķirot ievērojamus naudas līdzekļus. Mugursomas gan drīkst nēsāt jebkādas!

Vidusskolas trešo gadu var izlaist, t. i., var piedalīties dažādos projektos, atkārtot mācību vielu. Ne visi audzēkņi to izmanto.

Gribas taču ātrāk pabeigt skolu! Mani izbrīnīja fakts, ka ļoti daudzi jaunieši vēlējas mācīties kolleģā Amerikā. Ļoti skumji meitene izteicās par ēdienu skolās – tur esot tikai sausas sviestmaizes, bet tā griboties siltu zupu. Īrijā nav bērnu darzu mūsu izpratnē, pirmos dzīves gadus bērni pavadā ģimenē, bet četrus gadus vecumā dodas uz mazo bērnu skoliņu. Jautāju, vai mācības latviešu bērniem nesagādā grūtības, uz ko gandrīz visi teica: "Nē!" Izņēmums gan esot Īru valoda, kas ir diezgan atšķirīga no angļu valodas.

"Uzmanību, pusaudži!"

Kopumā par Īriju varu teikt tikai labu. Lauku ciematos un mazajās pilsētīnās cilvēki sveicina cits citu, pat iziet ārā no veikaliņa vai biroja, lai parādītu ceļu. Ievēroju, ka šai zemē cieņā ir humors. Lidostā uz sienas uzraksts: "Neprasi ceļu astoņkājim!"

Un kā tad ar to slaveno lietu? Protams, ka lija, bet tikai īsu brīdi. Nomazgā putekļus un atkal saule.

Zaļā patiešām ir Īrijas atpazīšanas krāsa, toties mājas ir ar spilgti krāsotām durvīm un puķu kastēm. Katrs lauku celiņš noasfaltēts, pāri mazām upītēm neskaitāmi tilti. Sakopta zeme...

tomēr lielākā vērtība ir satiktie cilvēki.

Iepazīnu un ar siltumu sirdi atcerēšos Sandru Bondarevsku, Laimu, Ditu, Ingūnu, Inesi, Imantu, jau-trās kroņu darinātājas, masāžas un aromaterapijas meitenes, Mārtiņu Punculi, kuŗš vadīja ievirzi "No zēniem līdz vīriem", kā arī mūsu izcilās lektore Lieni un Vinetu.

Īrija patiešām ir Latvijas pietais novads! Sveiciens visiem, ko satiku *Creagh (Bloku)*, *Gillespie (Taurētāju)*, *Westerly (Rietumu)*, *Snugboro (Mājīgā)* un *Bilberry (Mellenū)* mājās!

Medicīnas reforma Latvijā. Kas svinēs uzvaru?

Latvijas veselības ministre Anda Čakša intervijā Ligitai Kovtunai

Kādā stadijā šobrīd ir veselības aprūpes reforma Latvijā?

Vispirms – reforma nav sākusies tikai tagad vai nesen, uz to ir ietis jau diezgan garš ceļš. Piemēram, slimnīcu tīkla sakārtošana jau ir “stāsts” vairāku gadu garumā – mēs Latvijā virzāmies uz veselības aprūpes koncentrēšanu, vienlaikus saglabājot iedzīvotājiem visbiežāk nepieciešamos pakalpojumus – ambulatoro palīdzību (ģimenes ārsta aprūpe, diagnostiskie izmeklējumi, manipulācijas, ko iespējams veikt dienas stacionārā) arī reģionos. Reformas būtība ir – sākt atklāti runāt par to, ka finansējums medicīnai jomai valstī ilgstoši ir bijis nepietiekams, un meklēt ceļus situācijas labošanai. Pirmais panākums – ir “iezmēti” 12% valsts budžetā, kas tiks novirzīti tieši medicīnai. Iepriekšējā gadā šis cipars bija 9,2%. 2020. gadā tam jābūt 4% no iekšzemes kopprodukta (IKP), kas nozīmē gandrīz 13% no valsts budžeta. Salīdzinājumam – Lietuvā tas ir jau sasniegts, Igaunijā veselības aprūpei jau tagad atvēl 14% no valsts budžeta. Tas ir nozīmīgs solis – apzināties un skaidri pateikt, kas un kā ir sasniedzams. Eiropas kontekstā 12% ir pats, pats minimums.

Un vēl – reforma nenozīmē tikai naudu – reformai jāgādā arī par medicīnas pakalpojumu efektivitāti, kvalitāti, par to, lai tā tiktu vērsta uz pacienta interesēm. Ilgstoši gan naudas trūkums, gan “vēsturiskais mantojums” ietekmēja to, ka vairāk bijām vērsti uz tehnoloģijām, institūcijām, nevis uz cilvēku. Līdz ar to ir zaudēti ārsti un māsas, kas neadekvātā atalgojuma dēļ atstājuši ne vien profesiju, bet arī valsti. Bet, attiecībā uz veselības aprūpes kvalitātes uzlabošanu, jāveic divi galvenie uzdevumi: pirmkārt, līdz galam jāsakārto slimnīcu tīkls, kā arī neatliekamās palīdzības sistēma. Otrkārt – jāizstrādā vadlīnijas jeb algoritmi, kas jāievēro. Proti, nevar būt tā, ka vienu un to pašu slimību katrs ārstē “pa savam”. Sākams ar onkoloģiju, izveidojot tā saukto “zaļo koridoru” vēža slimniekiem. Tas nozīmē – agrīni diagnosticēt, nekavējoties sākt ārstēšanu, kā arī raudzīties, kas notiek pēc ārstēšanas kursa. Un te vislielākā loma ir ģimenes ārstiem – sākot jau ar to, ka, piemēram, pacientam pēc 50 gadu vecuma ir jāaudzod konkrēti jautājumi, lai diagnosticētu slimību.

Savukārt efektivitāte nozīmē precīzu, profesionālu pārvaldību, iepirkumu uzraudzīšanu, ekonomiju. Diemžēl joprojām tērējam naudu, kur nevajag, tāpēc, kur vajag, pietrūkst.

Istenībā šis bija viens no maniem galvenajiem jautājumiem, nākot uz interviju, – kā tiek meklētas un atrastas “iekšējās rezerves”?

Pirmām kārtām – neļaut pelnīt uz valsts veselības aprūpes rēķina! Veicot iepirkumu, vispirms jāizanalizē, cik investējam cilvēkā un cik – medicīnas iekārtā? Līdz šim daudz naudas, kam bijis jānonāk pie pacienta, ir nonācis infrastruktūrā.

Otrs – “caurspīdīgums” pacientu ārstēšanas rezultātos. Ko tas

nozīmē? Statistika rāda, ka vienāda līmeņa slimnīcās mēdz būt dažādi darba kvalitātes rādītāji, piemēram, cik cilvēku ir izdzīvojuši 30 dienas pēc infarkta, un – vēl vairāk – kāda pēc tam ir bijusi viņu dzīves kvalitāte. Vai no medicīnas viedokļa viņi ir saņēmuši labāko iespējamo? Te jādomā arī par “atgriezenisko saikni” ar pacientu. Un atkal – vislielākā loma ir ģimenes ārstam.

Kā zināms, valsts lielajās slimnīcās darbojas valdes, kurū locekļu atalgojums ir rakstāms ar četriem cipariem eiro zīmēs, kas ir nesalīdzināmi ar mūsu algām. Kāda tad ir šo labi atalgotu valžu atdeve?

Sākšu ar konkrētu piemēru – Rīgas Austrumu slimnīcā joprojām nav valdes priekšsēža. Valdes ir tās, kuņģam jāabalansē finanses ar medicīnu, jātiek galā ar apmēram 80 miljonu eiro lielu budžetu un četrus tūkstošus cilvēku lielu personālu, dažādu profilu speciālistiem un, saprotams, dažādiem cilvēkiem. Te priekšgalā vajadzīga ļoti spēcīga, gudra personība, kas attiecīgi jāatalgo. Atšķirībā no cita biznesa vadības, te darbs ir komplekss, sākot no telpu uzturēšanas, ēdināšanas, transporta utt., līdz ambulatoro stacionāro, operāciju bloku un personāla pārraudzīšanas.

Bet Latvijā jau nav nekas jauns, ka operāciju māsas strādā divās zālēs vienlaikus, un viņām jābūt nomodā par konkrētu cilvēku dzīvību...

Tas, protams, nav normāli un nes līdzīgas sekas kā kļūdas, “izdeģšanas sindroms” utt. Tāpēc vēlreiz uzsveru – pirmām kārtām jāinvestē cilvēkos. Lai vispār būtu,

kas strādā. Ārstu un mūsu algas ir kritiski zemas, un reformas ietvaros ir skaidri paredzēti soļi, kā tās paaugstināt.

Savulaik ārzemju latvieši, mūsu lasītāju auditorija, ļoti daudz praktiski palīdzēja Latvijas medicīnai, ziedojot medicīnas iekārtu iegādē. Līdz saņēmām signālu – pietiek, mums jau ir, bet nav kvalificētu speciālistu, kas ar tām strādātu.

Tā tiešām ir, un šobrīd aktuāli ir palīdzēt ar mācībām, izglītošanās iespējām pasaulē. Izņemot izdevību, no sirds saku paldies Bertramam un Kristapa Zariņu fondam, Ilmāra Lazovska fondam un

“Izmantojot izdevību, no sirds saku paldies Bertramam un Kristapa Zariņu fondam, Ilmāra Lazovska fondam un dr. Ērikam Niedrītim par viņu doto iespēju Latvijas mediķiem papildināties ārzemēs!”

dr. Ērikam Niedrītim par viņu doto iespēju Latvijas mediķiem papildināties ārzemēs! Konkrēts fakts no manas iepriekšējās darbavietas – Bērnu klīniskās slimnīcas, kur ar fondu atbalstu mūsu neatliekamās medicīnas speciālisti izskolojās pasaulē un ar izcilu pieredzi atgriezās Latvijā.

Starp citu, Zariņu fonda stipendiju piešķiruma noteikums jau kādu laiku ir obligāta atgriešanās Latvijā.

Tas ir ļoti svarīgi, jo šie stipendiāti atgriežas ar ļoti vērtīgu pieredzi ne tikai profesionālajā

“.. reforma nenozīmē tikai naudu – reformai jāgādā arī par medicīnas pakalpojumu efektivitāti, kvalitāti, par to, lai tā tiktu vērsta uz pacienta interesēm. Ilgstoši gan naudas trūkums, gan “vēsturiskais mantojums” ietekmēja to, ka vairāk bijām vērsti uz tehnoloģijām, institūcijām, nevis uz cilvēku. Līdz ar to ir zaudēti ārsti un māsas, kas neadekvātā atalgojuma dēļ atstājuši ne vien profesiju, bet arī valsti.”

jomā, metodikā, bet arī attiecībā uz darba kultūru. Vēlreiz vēlos uzsvērt – nevis infrastruktūrā un tehnoloģijās, bet tieši cilvēkresursos šobrīd ir jāiegulda pirmām kārtām.

Atgriežoties pie reformas, – īsti nesaprotu, kāpēc iepriekšējās reformas pieteikums, ko izvirzīja ministre Ingrida Circe, neizrādījās labs, bet šābrīža reforma, kas arī veselības aprūpes pakalpojumus saista ar nodokļu nomaksu, respektīvi, ēnu ekonomikas izskaušanu, šķiet gluži laba un tiek atbalstīta?

Pēc būtības, sasaiste ar nodokļu sistēmu ir kompromisa variants no ministrijas puses. Valstī ir 300 tūkstoši nodokļu nemaksātāju, kuņģi arī vēlas saņemt labu veselības aprūpi no valsts puses, bet nodokļu slogs uzgulst maksātājiem. Tas nav taisnīgi, šaubu nav. Un ir jābūt kaut kam tādām, kas motivē iesaistīties godīgā nodokļu maksāšanā. Vēl vairāk – mudiņa raudzīties, lai to darītu darba devējs. Atšķirībā no jūsu minētās iepriekšējās reformas, šajā veselības aprūpe tiek saistīta ar sociālo nodokli, nevis iedzīvotāju ienākuma nodokli (ko saņem pašvaldības – L. K.). No nākamā gada sociālais nodoklis tiek palielināts par 1%, kas nonāk veselības apdrošināšanā. Protams, maz, bet tas ir pirmais solis. Un vēl – iepriekšējā variantā netika iekļauti ģimenes ārsti, kas nozīmē to, ka nodokļu nemaksātāji vispār pa-

vērot nodokļu maksāšanas kultūru!

Pasaules latviešu ārstu kongresa priekšvakarā Latvijas Ārstu biedrība izplatīja biedrības prezidenta vietnieka Dr. Pļaviņa parakstītu vēstuli, kuņģ teikts, ja ministrija turpinās “izplatīt nepatiesu informāciju” un “beidzot neizpildīs ģimenes ārstu streika komitejas prasības”, kongress “ļoti viegli var pārvērsties par pasākumu, kas vērsties pret valdības politiku”. Jūsu komentārs? Un kādas mācības gūvāt no nesēnā ģimenes ārstu streika?

Ceru, ka esam “nobeiguma fazē”. Pēc manas pārliecības, nevar prasīt papildu naudu, neko nemainot darba stilā. Statistiskie rādītāji, piemēram, attiecībā uz hroniskajiem pacientiem, vakcināciju u. c. pierāda, ka kaut kas nav kārtībā pašos pamatos ar primāro aprūpi, ko veic ģimenes ārsti. Streika iemesls bija tas, ka neveidojās dialogs – ārsti uzskatīja, ka viņu jomā viss ir kārtībā. Istenībā streiks bija labs abām pusēm, jo “sakratīja to kasti”, kas bija iestāvējusies. Tiešām likumdošana pieprasa daudz birokrātisku papīru, prasības, kas formāli jādokumentē. Mans priekšlikums, tiekoties ar mediķiem streika laikā bija – lūdzu, iesaistieties, piedalieties kvalitātes kritēriju veidošanā! Lai būtu dialogs, lai saprastu un labotu to, kas nav vajadzīgs, vai pat nav izpildāms. Ceru, ka sa-
pratāties.

Par manu reakciju attiecībā uz Ārstu biedrības vēstuli – redziet, man ir diploms psihoterapijā, tāpēc protu reaģēt mierīgi. Svarīgi, lai nebūtu melu un faktu sagrozījumu.

Kā pati personīgi vērtējat medicīnas kvalitāti Latvijā?

Ļoti atšķirīgi! Nelaieme ir tā, ka pastāv risks nesaņemt labu medicīnas kvalitāti, ja pats neesi ziņošs medicīnas jomā. Tāpēc mans mērķis ir – kvalitātes latīņas vienādošana, proti, ir ļoti labi ārsti un rezultāti, bet ir arī slikti rezultāti. To apliecina garās rindas pie augstas raudzes speciālistiem. Tas diemžēl signalizē, ka pacients ir neaizsargāts.

Kur jutāties labāk – ministres postenī vai ārstes praksē?

Ārstes praksē gandarījums ir personīgs. Būdam ministre, varu izdarīt tā, lai būtu labums vairāk, daudz vairāk cilvēkiem. Uzvaras izjūta ir lielāka, un man patīk, ja spēju ietekmēt procesus.

LILITA KRŪZE

Mana sarunbiedre ir uzņēmēja Edīte Mežinieca (44), kuŗa Gērnijā jau 2009. gadā atvēra skaistumkopšanas salonu *Edi*. Dzimusi un uzaugusi Rīgā, filoloģes izglītību ieguvusi Latvijas Universitātē.

Tiekamies laikā, kad esi pārdevusi savu biznesu un gatavojies pārcelties atpakaļ uz dzīvi Latvijā. Kāpēc?

“Pēdējais piliens” bija Gērnijas jaunais Likums par iedzīvotāju pārvaldību. Saprātu, ka es tomēr dzīvoju “nepareizajā” vietā un “nepareizajā” laikā. Jā, man ir tā sauktās Priekšgājēja tiesības (*Grant-fathering Rights*), un es varu palikt uz dzīvi Gērnijā “nenoitektu laiku”. Bet – ar tādiem noteikumiem, kas man nav izdevīgi. Iedzīvotāju pārvaldes dienests (*Population Management*) man piedāvā divus variantus: pirmais – pāriet dzīvot uz Atvērtā tirgus (*Open market*) D kategorijas māju, kur jādzīvo vienā mazā istabiņā un jādala virtuve un viesistaba ar citiem cilvēkiem. Tas man būtu, kā aiziet desmit soļus atpakaļ dzīves kvalitātes ziņā, turklāt īres maksa būtu apmēram tikpat liela, cik maksāju pašlaik, dzīvodama

Atvērtā tirgus A kategorijas plašajā dzīvoklī. Otrais – pāriet dzīvot uz Atvērtā tirgus ģimenes māju (*Open market family house*), kuŗas īre izmaksā vismaz 3000 angļu mārciņas mēnesī. Pat ja strādātu 60 stundas nedēļā, es nebūtu spējīga samaksāt šādu summu. Šī iemesla dēļ vien nav vērts dzīvot Gērnijā. Tas arī bija tas “grūdiens”, kas man lika padomāt un izlemt – ka ir laiks braukt mājās! Šeit mēs neesam mājās, ko arī pēdējo pāris mēnešu laikā daudzkārt esmu dzirdējusi gan no individiem, gan iestādēm – man rupji pasaka, lai braucu mājās. Savas dzīves četrpadsmit gadus esmu maksājusi nodokļus Gērnijā, arī spēlējusi Gērnijas volejbola izlasē. Bet, kad tikos ar Iedzīvotāju pārvaldes dienesta direktori, viņa man tā arī pateica, ka es neesmu īpaša, ka

manī nav nekā tāda, lai viņi mani paturētu. Man skaidri un gaiši tika pateikts, ka nekad neiegūšu vietējā iedzīvotāja statusu, kas man dotu iespēju nopirkt vietējā tirgus māju un izmantot arī sociālās garantijas. Man tiek pateikts, ka es šeit neesmu vajadzīga!

Lai saņemtu kādu atbalstu no Gērnijas valdības biznesa attīstībā, man gadā būtu jāpelna 250 000 angļu mārciņas. Tas jau vairs nav ne mazais, ne pat vidējais, tas jau ir lielais bizness! Tātad mazos biznesus viņi nemaz neatbalsta.

Vai ir vērts braukt vēl kaut kur, atkal sākt no sākuma un nebūt “savējai”? Es tomēr domāju, ka ir vērts atgriezties mājās, un es stingri pieņemu šo lēmumu.

Kā tu jūties pēc tik stingra lēmuma pieņemšanas?

Ļoti labi. Sākumā bija ļoti grūti, jo tas ir liels risks. Dodoties uz Latviju, es atgriezos kā zaudētāja finānciālajā ziņā. Tomēr zinu, ka ar savu zināšanu, prasmju un iemaņu bagāžu man tur būs labs atspēriens. Es atgriezos kā laba, augstas kvalifikācijas speciāliste un līdz ar to es ne no kā nebaidos. Man jau ir daži darba piedāvājumi Latvijā.

Kādi ir tavi plāni Latvijā?

Pirmām kārtām atpūsties, izbaudīt savu tuvinieku mīlestību. Es noteikti mēģināšu kvalificēties atpakaļ par volejbola treneri. Gērnijas volejbola kluba vadība man ir devusi ļoti lielu atbalstu.

Otra mana pasaule ir skaistumkopšana. Padomā ir arī sarīkojumu organizēšana. Gērnijā šajā jomā man īsti nav, kur izpausties. Pirms vairākiem gadiem sarīkoju Jaungada karnevalu klientiem, tas arī viss.

Mans pirmais lielais plāns ir Latgalē sarīkot Līgo svētkus Gērnijas latviešiem, gan tiem, kuŗi no salas atgriezušies Latvijā, gan tiem, kuŗi joprojām dzīvo Gērnijā, bet šos svētkus grib svinēt mājās. Ļoti daudz manu bijušo klientu ar savām otrajām pusītēm tagad dzīvo Latvijā. Mani interesē politika, un nav izslēgts, ka iesaistīšos arī politiskajā dzīvē.

“LAIKS BRAUKT MĀJĀS!”

Lūdzu, pastāsti tuvāk par savu mīlestību uz volejbolu!

Esmu studējusi Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijā, bet to pabeigt man traucēja sporta traumas. Atbraukusi uz Gērniju, sāku spēlēt vietējā volejbola komandā. 2016. gada sezonā Gērnijas izlase ļoti veiksmīgi uzvarēja Džersijas izlasi. Tā arī bija mana pēdējā spēle, pēc tam bija jau ceturrtā ceļgala operācija. Esmu sapratusi, ka varu spēlēt pludmales volejbolu, un tam arī pirmām kārtām pievērsīšos, kad atgriezīšos Latvijā.

Tu biji viena no pirmajām, ja ne pati pirmā latviete, kas Gērnijā sāka savu biznesu. Kā tas sākās?

Ambīcijas! Kad man teica: “Ko? Kāpēc? Tu esi latviete, tev nekas neizdosies! Ne tev valoda, ne zinā-

šanas, nekā!” Taču mani klienti atbalstīja un teica: “Lai kur tu iesi, mēs tev sekosim.” Pirmo līgumu uzrakstīt man palīdzēja angļu sieviete. Pati gāju uz biznesa centriem un interesējos. Problēmas bija bankās un aģentūrās, kas izīrēja biznesa telpas. Pati pirmā pieredze man bija ļoti sliktā. Visur prasīja kāda vietējā cilvēka atbalstu. Ejot uz aģentūru, es paņēmu līdzīgu angļu paziņu, jo sieviete, kas izīrēja telpas, ar mani nemaz negribēja runāt. Zinot, ka es parakstīšu līgumu un maksāšu iri, viņa runāja tikai ar manu angļu paziņu. Tāda bija attieksme.

Jā, sākums bija ļoti, ļoti grūts. Visi mēģināja mani atrunāt, nevis palīdzēt. Pati ar daudz ko tiku galā, un nu daudzas sievietes nāk pie manis pēc padoma. Mums, latviešiem, ir pavisam cita audzināšana un domāšana, un mēs nesekojam līdzīgai likuma burtam, bet meklējam arī citus variantus.

Ko tu esi ieguvusi un ko zaudējusi, dzīvodama Gērnijā?

Ieguvusi pieredzi, draugus, valodu. Man ir plašs gan vietējo iedzīvotāju, gan latviešu sieviešu paziņu loks. Draudzenes man ir divas un ļoti īpašas. Zaudējusi? Savu tuvinieku mīlumu, jo esmu tālu no viņiem.

Mums katram ir bijis savs ceļš uz Gērniju. Kāds bija tavējais?

Avantūra! 2004. gada 1. maijā Latvija iestājās Eiropas Savienībā, un 7. maijā es jau biju šeit. Toreiz strādāju Daugavpilī – par vides inspektori. Darbā man atļāva paņemt sešu mēnešu bezalgas atvaļinājumu. Tā kā šurp jau bija atbraucis mans draugs, kuŗš strādāja *La Barbarie Hotel*, viņš arī sarunāja man darbu. Es braucu ar autobusu uz Igauniju, tālāk lidoju uz Londonu, tad uz Gērniju. Pats *La Barbarie Hotel* saimnieks mani sagaidīja lidostā. Pirmajā gadā biju oficiante un strādāju sezonu no

aprīļa līdz oktobrim. *Boss* man ļoti bieži atgādināja, ka es šurp esmu atbraukusi strādāt, nevis domāt un runāt. Otra problēma bija divkosīgie latvieši, kuŗi pirms manis bija te ieradušies. Bet galvenais – *boss* darbiniekus dalīja angļos un latviešos. Mēs, latvieši, bijām “zemākā kastā”, bet visi angļiski runājošie bija pilnvērtīgi cilvēki. Kad gāju prom no darba, *boss* paziņoja, ka tad arī manam draugam ir jāaiziet. Ko darīt? Savu ambīciju dēļ taču nedrīkstēju otru cilvēku nolikt šādā situācijā. Paldies Dievam, tolaik man jau bija labas attiecības ar skaistumkopšanas salona īpašnieci, kuŗa es strādāju nepilnas slodzes darbu un jau nākamajā dienā mēs abi atradām citu darbu.

Būdama Latvijā, tu teici, ka pēc pirmās rūgtās pieredzes dzīvē vairs atpakaļ uz Gērniju nebrauksi. Tomēr atbrauci. Kāpēc?

Tajā laikā Latvijā sākās krīze, darba kļuva mazāk, viss likās pārāk mierīgi un garlaicīgi. Gērnijā es biju pieradusi strādāt 70 stundas nedēļā restorānā un 30 stundas salonā.

Šodien, pati būdama darba devēja un skatoties atpakaļ, es itin labi saprotu savu pirmo *bosu*. Ja tu neturēsi savus darbiniekus “dzelza cimdos”, pats vari zaudēt visu. Protams, ka tādi “ēži” kā es arī uzrodas.

Ar kādām atmiņām par Gērniju tu brauksi atpakaļ uz mājām?

Ar Gērniju man asociējas lietus un vējš. Cilvēki, vienmēr smaidīgi un laimīgi, it kā par neko un nevar saprast, kuŗā pasaulē viņi dzīvo. Daba šeit ir skaista, bet man tomēr vairāk patīk Latvijas daba.

Jāteic, ka līdz šim man gāja ļoti labi. Viss mainījās pēdējā pusgada laikā tieši attieksmes un jaunā likuma dēļ. Nemaz nebiju plānojuši pārtraukt līgumu, arī biznesa kredīts vēl nav izmaksāts.

Ko tev nozīmē Latvija?

Mājas, mājas, mājas! Tas ir pats galvenais. Tuvi cilvēki.

Jā, man Latvijā nav pilnīgi nekā, ne īpašumu, ne bankas konta, pat ne rezidenta statusa. Tiklīdz atvēru savu biznesu Gērnijā, es izrakstījos no Latvijas, saprazdama, ka nevaru dzīvot uz abām pusēm. Visu savu dzīvi veltīju Gērnijai. Nu atkal sākšu visu no jauna. Latvijā.

Manos plānos ir iegādāties īpašumu, atrast vietu, kur gribu dzīvot. Man vajag laiku, lai apdomātos. Pagaidām esmu neziņā. Kaut arī esmu „bruģa meitene” laikam Rīgā tomēr nedzīvošu. Esmu pieradusi pie Gērnijas dzīves stila un domāju, ka varētu dzīvot mazpilsētā. Mans sapnis ir māja un suns.

Tagad gribētu savai sirdij dzīvot. Gribu nomest savu “dzelzs masku”. Vairs negribu būt maksimāliste, negribu dzīties naudai pakāļ, ne pierādīt sevi. Es jau esmu sevi pierādījusi pilnībā.

Tu atgriezies mājās skaistā laikā, kad Latvija gatavojas simtgades svinībām. Kāds ir tavs vēlējums Latvijai?

Lai vairāk gudru, godīgu un laimīgu cilvēku! Lai radoša, enerģiska un mīlestības pilna valsts!

LETA
nacionālā informācijas aģentūra

Marijas iela 2, Rīga, LV – 1502

marketing@leta.lv

+371 – 672 225 09

www.leta.lv

“Citas bērības zemes jau nav..”

Sibīrijas bērnu 11. brauciens

(Nobeigums turpināts no nr. 33)

Šoreiz par brauciena vienu no emocionāli sāpīgākajiem stāstiem, par ko runāja gan Dzintra Geka, gan Valdis Lūriņš, proti, par to, kā 1941. gadā izvestais Harijs Ešenvalds, kurš šurp bija atbraucis kopā ar dēlu, lai noliktu krustu mātes atdusas vietā, netika ielaists savā bērības pilsētā Zelenogorskā. Kāpēc?

Dzintra Geka. 1. augustā, pavadījuši uz evenku pilsētu Turu savus ceļabiedrus Valdi, Ritu, Ilzi un Viktoru, devāmies uz “slēgto pilsētu” Zelenogorsku. Slēgta tā tāpēc, ka ir Krievijai “stratēģiski svarīga”, jo te ražo ķīmiskas vielas, urānu, poloniju. Pilsēta atrodas 150 kilometru no Krasnojarskas, un 1941. gadā uz šejieni tika izsūtīti ļoti daudzi latvieši. Zinādamā Krievijas likumus un tikumus, jau martā biju nokārtojusi visas nepieciešamās atļaujas, un, lai tās dabūtu, jāsaraksta burtiski ziņu kaudzes – pilna informācija par ikvienu ceļnieku, ieskaitot perso-

nas datus, nodarbošanos utt., arī “pieraksta adresi”, un netiek ņemts vērā, ka Latvijā tāda vairs nav aktuāla. Saņēmu apstiprinājumu, cītīgi sniedzu visus pieprasītos papildu datus, taču... vienu nedēļu (!) pirms ierašanās Krievijā saņēmu atteikumu. Ar vietējās varas pārstāvjiem gan vienojos, ka Harijam būs iespēja ieiet pilsētā un nolikt tālu ceļu līdzvesto krustu. Taču arī tas nenotika. Pa to laiku uzzinājām, ka mātes kapavietas nemaz vairs nav, jo tai vīrs... uzcelta māja... Nu, vismaz tuvumā, kādā citā nepostītā kapavietā taču varēs nolikt? Nekā! Pilsētas administrācijas lēmums palika negrozāms, taču vietējā muzeja pārstāve apsolīja, ka varbūt viņas vīrs varētu ievest Hariju pa kādu nomaļu lauku ceļu. Atkal nekā, jo – «ceļš aizlijis!» Atvainojās, neveikli taisnojās, un mums visiem bija tik smagi noskatīties, kā sirmā vīrs ar asarām acīs stāv pie nolaistā «šlagbauma». Visu gaŗo ceļu viņš nebija izlaidis no rokām vai krekla krūškabatas mātes bildīti...

Tas bija sava veida “lūzums” mūsu brauciena laikā. Mēs skaidri pārliecinājāmies, ka Krievija kļuvusi vēl sliktāka nekā laikā pirms 10 gadiem, kad sākām šos Sibīrijas bērnu braucienus. Varu teikt skaidri – šis režīms ir cūcīgs! Bet krievu cilvēki, ko satikām un ar ko sarunājāmies, mums teica: “Sargājiet savu brīvību!” Jāteic, kad “ausu” nav apkārt, laudis ir runīgi, atvērti, taču piesardzīgi. Propaganda ir darījusi savu – Latvija, būdama NATO dalībvalsts, ir “naidīga”, Rīgā riko bijušo SS kaŗavīru gājienu, skat, vēl grib kaŗot NATO sastāvā ar Krieviju... Arī pret propagandu imūns vai vismaz atturīgs krievu cilvēks ne-

Sibīrijas brauciena ceļnieku autobusā ar savas mātes foto

Latvieši Sibīrijas plašumos

var atļauties būt, nē, nedrīkst būt atklāts, jo viņš vienkārši zaudēs savu darbavietu. Nerunājot nemaz par amatpersonām – šais amats nevar būt lojāls Latvijai un Eiropai. Augstākais, ko var paust – “cienu un atceros latviešus”, tas viss. Mums zināmi konkrēti cilvēki, kas dēļ savas atsauces pret mums zaudēja amatus Dudīnkas un Biruļsu pašvaldībās.

Visa brauciena laikā mums nepārprotami sekoja, “uzelpojām” vien šķērsojuši Kazachstānas robežu. Bet kas tad vainīgs pie pašu nožēlojamajiem dzīves apstākļiem? “Amerikosi”, kā šeit dēvē amerikāņus, un “imperialisms”, ko, šķiet, mazāk izglītoti cilvēki vaino pat tad, ja cūkas izrakņājušas dārzu.

“Bet kāpēc jūs nebraucat šurp?” mums dažkārt vaicāja. “Te tik daudz, ko darīt, tik daudz iespēju... Palīdziet! Kad te dzīvoja latvieši, dārzos ziedēja puķes.” Ko atbildēt?

Harijs Ešenvalds pie slēgtās pilsētas “vārtiem”

Astrīda Ruško šogad nepiedalījās Sibīrijas bērnu braucienā, taču savā bērības zemē viņa un arī bērni Laila un Viktors bijuši vairākkārt. 14. jūnija konferencē, ko Sibīrijas bērnu fonds ik gadu rīko, lai pieminētu represijas, Astrīda bija aicināta pastāstīt savu dzīvesstāstu. To piedāvājam lasītājiem.

1941. gada 14. jūnijā, kad mani izsūtīja, man bija tikai nepilni četri gadi, manai māšai Vitai bija vien gadiņš, mammai Annai tikko palikuši 32 gadi. Mans tēvs Jānis bija vidusskolas direktors Nautrēnos, Latgalē. Viņš uzreiz tika nošķirts no mums un, bada nomocīts, mira jau tuvākajā ziemā Vjatkas lēģerī Ļesnoje.

Mēs trīs izdzīvojām, kaut arī bijām pamestas taigā Krasnojarskas apgabalā, kur līdz tuvākajai apdzīvotai vietai bija 18 kilometru. Joprojām to uzskatu par brīnumu, un tiešām nezinu, kā mana mamma to izturēja pati un vēl noturēja pie dzīvības arī mūs abas ar māsu.

Pēc kaŗa visas kopā atbēgam atpakaļ uz Latviju, bet jau ar nākamā deportāciju vilni mūs visas atkal izsūtīja. Šoreiz no mammas dzimtās puses – Vidrižiem, Vidzemē. Atkal bez jebkāda skaidrojuma – par ko? Kāpēc?

Man pašai palicis ir neatbildēts jautājums – kas tie bija par cilvēkiem, kuŗu acu priekšā notika

šis genocīds visā Latvijā? Kāpēc viņi mierīgi noskatījās un pieļāva baisu vardarbību pret maziem bērniem un sievietēm, ģimenēm? Kā teicis kāds zināms britu politiķis: “Vienīgais, kas nepieciešams ļaunuma triumfam, ir, lai labie cilvēki neko nedarītu.”

Bet vai šodien esam droši, ka mēs gan spētu aizsargāt savus līdzcīvēkus, nonākot līdzīgā situācijā? Vai tagad mums visiem būtu drosme aktīvi rīkoties un aizsargāt bērnus, sievietes no acīmredzamas netaisnības un vardarbības?

Paldies Sibīrijas bērnu fondam, kas aktīvi strādā, lai Sibīrijas bērnu stāsti netiktu aizmirsti un neaizietu nebūtībā kopā ar mums. Lai šāda nežēlība neatkārtotos, ir tikai viens ceļš – mācīt un skaidrot vēstures notikumus jaunākajām paaudzēm, jo “tie, kas nezina vēsturi, ir nolemti to atkārtot”.

Mēs, 1941. gada deportāciju upuŗi, bijām spiesti un pieraduši gadiem ilgi klusēt par piedzīvoto. Notikušais bija nolikts tālu un dziļi mūsu atmiņā, bet dramatiski un sāpīgi ir ietekmējis ikviena toreizējā bērna dzīvi un likteni. Kad 90. gados Sibīrijas bērnu fonds sāka apzināt mūs izsūtītos un izdzīvojušos bērnus, kam tobrīd bija jau ap 60, daudzi no mums nespēja un nevarēja par piedzīvotām šausmām pat runāt.

Astrīda Ruško kopā ar Latvijas Valsts prezidentu Raimonu Vējoni

Mēs vienkārši nemācējām nosaukt vārdos to, ko kā bērni bijām piedzīvojuši. Tāpēc stāsti, kas dokumentēti toreiz, ir diezgan chaotiski, jo pirmo reizi jau caur pieaugušu un brīvu cilvēku domām apzināti atskatījāmies uz bērības piedzīvotajām šausmām.

Manai ģimenei – un zinu, ka arī daudziem citiem Sibīrijas bērniem – ļoti ir palīdzējusi iespēja apmeklēt bērības zemi un konkrētās izmitinājuma vietas. Šie tradicionālie braucieni uz izsūtījuma vietām ir palīdzējuši apzināties faktiski notikušo ar mums pašiem, nodarītā ļaunuma apmērus un sekas. Mācījuši mums stāstīt par piedzīvoto un klausīties citu stāstos, lai saprastu un pat pieņemtu to, ka vēl aizvien ir dažāda attieksme un atšķirīgi skaidrojumi par šiem notikumiem.

Paldies visiem, kas šodien esat šeit, lai atbalstītu mūs, šo baiso notikumu dalībniekus, kā arī pieminētu tos mūsu tuviniekus, kas apglabāti Krievijas plašumos – gan masu kapos un neapzīmētās apbedījumu vietās, par kuŗu eksistenci vēl atceras tikai daži vecākie vietējie iedzīvotāji, gan sklās kapavietās mūžīgā sasuluma zonā, gan smilšu pauguros dienvidu stepēs. Mūsu piemiņa ir vienīgais atgādinājums par viņu bezjēdzīgo bojāeju svešumā.

JAUNUMI VĪTOLU FONDĀ

ĪSZIŅAS

Saginavas Latviešu kluba priekšsēdis Dainis Martinsons un kundze Rīta ar stipendiātēm Katrīnu Anniju Ročāni Liepājā (1. bilde), Guntu Joju Saldū (2. bilde) un Samantu Mariju Misiņu Rēzeknē (3. bilde).

Augustā, viesojoties Latvijā, Saginavas Latviešu kluba priekšsēdis Dainis Martinsons ar kundzi Rītu Martinsoni tikās ar stipendiātēm Katrīnu Anniju Ročāni, Guntu Joju un Samantu Misiņu. Ikgadējā tikšanās atšķiras no citām, jo Saginavas Latviešu kluba pārstāvji viesojās stipendiātu dzimtajos novados – Liepājā, Saldū un Rēzeknē. Dainis Martinsons vēstulē Vitolu fondam rakstīja: “Šoreiz satikām katru studentu atsevišķi, un man patika, ka bijām viens pret vienu. Izrunājāties, pajokojāties un varējām pievērst uzmanību vienai personai. Bijām ļoti apmierināti ar tikšanos.”

Stipendiāte Katrīna Annija Ročāne pēc tikšanās dalījās savās

sajūtās: “Augusta vidū satiku Saginavas Latviešu kluba biedrus – Daini un Rītu Martinsonus. Uzreiz pēc iepazīšanās sapratu, ka šie cilvēki ir ļoti sirsnīgi, dzīvesgudri un labsirdīgi. Sarunas gaitā izjutu Daini un Rītu ļoti ciešo saikni ar Latviju un apbrīnoju viņu skaisto, bagāto latviešu valodas skanējumu. Ļoti vēlējos iepazīstināt Saginavas Latviešu kluba biedrus ar manu ģimeni, tāpēc devāties uz mazliet klušāku Liepājas daļu – Velnciemu – ciemos pie manis. Saginavas Latviešu klubs ir piemērs manai ģimenei un visai sabiedrībai kopumā, jo, sniedzot atbalstu jauniešiem studiju gaitās – brīdī, kad tiek uzsāktas studijas citā pilsētā, tiek radīta drošības sajūta, at-

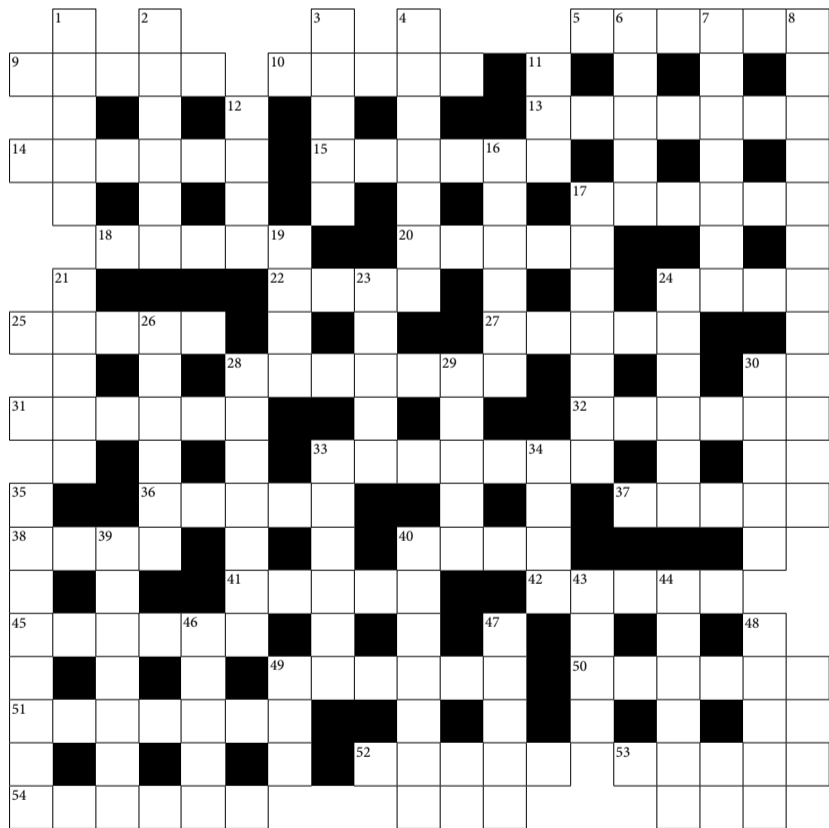
balsts un ticība jaunā cilvēka spējam un varēšanai veiksmīgi īstenot savus nākotnes mērķus.”

Kopš 2005. gada Saginavas Latviešu klubs ik gadu atbalsta trīs stipendiātus. Kluba biedri un labvēļi ziedo līdzekļus studentu atbalstam, seko studentu vēstules. Šo gadu laikā ar Saginavas Latviešu kluba atbalstu izglītību ieguvuši 11 jaunieši un kopējā saziēdotā summa ir 43 412 EUR. Paldies Saginavas Latviešu klubam par sadarbību un Dainim un Rītai Martinsoniem par rīkotajām tikšanās reizēm!

Vitolu fonds
www.vitolufonds.lv

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Sastādījis JĀNIS REVELIŅŠ (ASV)

nosaukums. 19. Ābrama sieva Vecajā Derībā. 21. Stambulas pamatiedzīvotāji. 23. Zirga iejūgšanas kārts. 24. Valdības iestādes rīkojums. 26. Otra garākā upe Eiropā. 28. Franču dramaturgs (1622-1673). 29. Kādas lietas lietošanas tiesību piešķiršana par maksu. 30. Romānu triloģijas “Zemes atjaunotāji” autors. 33. Šķidra garšviela. 34. Iestādes vadītājs ASV. 35. Tāds, kam ir tradicionāli uzbūves principi. 39. Viegli piekukuļojami. 40. Sena valsts Tuvajos Austrumos. 43. Mārīņa Zivert luga “Ķīnas...”. 44. Pārskatāms saraksts. 46. Pirmais Bībeles tulkotājs latviešu valodā. 47. Sengrieķu mītoloģijā nezcērs ar čūskas ķermeni un daudzām galvām. 48. Piegrieztnē (*sarunval.*). 49. “... upītes es uzaugu” (*t. dz.*).

Krustvārdu mīklas
(Nr. 33) atrisinājums

Limēniski. 9. Patentēt.

10. Reibonis. 11. ANO. 12. Strupa. 13. Tracis. 14. Taurene. 15. Tereka. 17. Skonto. 19. Peles. 22. Liepiņa. 24. Kortess. 26. Liepa. 27. Spundes. 29. Liedags. 31. Abats. 34. Transs. 37. Sapals. 39. Taranēt. 40. Annele. 41. Idille. 42. Ara. 43. Verandas. 44. Libērija. **Stateniski.** 1. Partneri. 2. Redute. 3. Atmata. 4. Stabule. 5. Drosele. 6. Bietes. 7. Monako. 8. Filistrs. 16. Kniedes. 18. Karteča. 19. Palsa. 20. Liesa. 21. Skals. 23. Emu. 25. Efa. 28. Parindes. 30. Galilejs. 32. Barkass. 33. Tants. 35. Nievas. 36. Stende. 37. Stilbs. 38. Priors.

Limēniski. 5. Mēbele. 9. Divpadsmit. 10. Vēriņš. 13. Upe Ziemeļvidzemē. 14. Savienojas ar skābekli ķīmiskā reakcijā. 15. Sieviešu tērps. 17. Zinātniski analīzēja. 18. Brūns zirgs. 20. Trotuārs. 22. Kazu tēviņš. 24. Budistu mūks. 25. Klients (*sarunval.*). 27. Rīkojas, neraugoties uz iespējamām briesmām, neveiksmēm. 28. Radio izgudrotājs. 31. Futbola stadions Rīgā. 32. Priecīgs. 33. Matērijas objektīvā realitāte. 36. Dzīties pakal. 37. Spāņu dzejnieka Lorkas drāma “...kāzas”. 38. Jaunās Derības evaņģēlists. 40. Virieša vārds novembrī. 41. Pasaku personāžs.

42. Skaņdarbs. 45. Skumjš. 49. Īpašs dažādu šķirņu maisījums. 50. Ierocis ciršanai vai duršanai. 51. Romas pakalnu skaits. 52. Dzejnieks...Vācietis. 53. Patīkams, izskatīgs. 54. Mest.

Stateniski. 1. Kaņaspēka vienība. 2. Nonāk distances galapunktā. 3. Sens lībiešu ciems Kurzemē. 4. Latvijas labākais bokseris. 6. Dara ļaunu. 7. Jautāja. 8. Mutes dobuma glotādas daļa, kas sedz žokļu izaugumus un zobu kakliņus. 11. Sievietes vārds septembrī. 12. Sena baltu cilts. 16. Mongoļu cilts, kas nodibināja Zelta Ordu. 17. Irānas agrākais

Daugavpils Marka Rotko mākslas centrā no 11. līdz 22. septembrim norisinās XIII Starptautiskais glezniecības simpozījs **Mark Rothko**, kas veltīts pasauleslīdzenā mākslinieka Marka Rotko (1903-1970) dzimšanas dienai 25. septembrī. 22. septembrī plkst. 16 tiks atklāta izstāde ar simpozija laikā tapušiem darbiem.

Liepājas teātris 9. septembrī uzsāka savu 111. sezonu ar Jasmīnas Rezē “*Bella Figura*” iestudējumu Dž. Dž. Džilindžera režijā. Šosezon pieteiktas septiņu režisoru veidotas astoņas pirmizrādes. Nākamā būs 7. oktobrī – Luras Grozas-Ķiberes iestudētā “Heda Gablere”, kurās dramaturģisko materiālu pēc H. Ibsena lugas sagatavojis Patriks Mārbers. Arī koncertzālē “Lielais dzintars” teātris spēlēs mazās formas izrādes.

Ministru kabinets no 29. augusta līdz 30. novembrim izsludinājis ārkārtas stāvokli lauksaimniecībā 29 novados: Aglonas, Baltinavas, Balvu, Ciblas, Dagdas, Daugavpils, Ilūkstes, Kārsavas, Krāslavas, Līvānu, Ludzas, Preiļu, Rēzeknes, Riebiņu, Rugāju, Vārkavas, Viļakas, Viļānu, Zilupes, Alūksnes, Jēkabpils, Madonas, Lubānas, Gulbenes, Cesvaines, Vārakļānu, Krustpils, Aknīstes un Līvānu novadā. Lauku atbalsta dienestā (LAD) līdz 1. oktobrim varēs iesniegt pieteikumus par faktiski nodarītajiem zaudējumiem atbilstoši 2017. gadā LAD deklarētajām platībām. Par piešķiramo kompensāciju apjomu lems Zemkopības ministrija.

Cēsis, Tukums, Daugavpils, Turaidas vēsturiskais centrs, Valmiermuīžas alus darītava un Limbaži – šīs vietas nacionālā konkursa žūrija atzinusi par Eiropas izcilāko tūrisma galamērķu (EDEN) 1. kārtas veiksmīgākajiem dalībniekiem. Otrajā kārtā konkursa žūrija klātienē vērtēs kultūras tūrisma piedāvājumu. EDEN (*European Destinations of Excellence*) dibinājusi un kopš 2006. gada īsteno Eiropas Komisija (EK). Šā gada konkursa mērķis ir veicināt kultūras tūrisma.

Plāvinās 9. septembrī notika IV Latvijas tūrisma informācijas tirgus, kurā piedalījās Tūrisma informācijas centri, mājražotāji un amatnieki no visiem valsts reģioniem. To rīkoja Latvijas tūrisma informācijas organizāciju asociācija LATTŪRINFO. Pirmais Latvijas tūrisma informācijas tirgus notika Bauskā, kopš tā laika tas notiek dažādās Latvijas vietās.

Carnikavas tautas namā “Ozolaine” līdz 11. oktobrim apskatāma izstāde “Dabas gars”, kur piedalās stikla māksliniece Marta Ģibiete, grafiķe Agnese Rudzīte un tauriņu kolekcionārs Emīls Ēmanis. To papildina Latvijas Dabas aizsardzības pārvaldes ceļojošā izstāde “Izprotam klimata pārmaiņas”. Tā iekļauta Latvijas valsts simtgadei veltītā ciklā “Latvijas gars”, kas apskata tēmas, kas saistītas ar nemateriālo mantojumu un ir būtiskas savas zemes piederības izjūtas izpratnei.

Daugavpili trūkst medicīnas māsas, tāpēc pieņemts lēmums no pilsētas budžeta segt pilnā apmērā apmācību izdevumus. Līdz šim jau pašvaldība atbalstīja medmāsu bakalaura studijas, bet šogad piešķirtas stipendijas 15 maģistra grada ieguvējiem specialitātē “Māsinības”. Daugavpils reģionālajai slimnīcai ir noslēgts līgums ar Stradiņa Universitāti, kas veicinās speciālistu izglītošanu. Pēc studijām vismaz pieci gadi būs jānostrādā Daugavpils pilsētas medicīnas iestādēs.

Kazdangas piena pārstrādātājam SIA “Elpa” – 25 gadi! 1992. gadā, sanākot kopā vairākiem vietējiem entuziastiem, tika nodibināta “Ekoloģiskās lauksaimniecības pārstrādātāju apvienība”, kurai izdevās saņemt atbalstu no Vācijas Heinricha Bella fonda. Šodien SIA “Elpa” dienā pārstrādā līdz 35 tonnām piena, kas iepirkts no vietējiem zemniekiem. Produkciju pārdod lielveikalos “Rimi”, “top!”, “Elvi”, bet konditorijas un ceptuves piena kvalitatīvos produktus iepērk kā izejvielu.

Latvijā šā gada 2. ceturksnī mēneša vidējā bruto darba samaksa valstī par pilnas slodzes darbu bija 927 eiro. Salīdzinot ar 2016. gada 2. ceturksni, vidējā alga palielinājusies par 74 eiro (8,7%), liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati.

Rēzeknes novada Nautrēnu pagastā kādā saimniecībā policijas darbinieki atraduši 126 kastes ar nelegālām cigaretēm. Kopā konfiscēti 1 miljons 260 tūkstoši cigarešu bez Latvijas akcīzes markām, kas ir lielākais šogad vienviet atsavinātais tabakas izstrādājumu daudzums Latgales reģionā. Pēc VID speciālistu aplēsēm, novērsta ikaitējums valstij ir aptuveni 147 891 eiro.

Dunavas pagasta pilskalnā 22. septembrī plkst. 16 notiks Baltu vienības dienai veltīts sarīkojums, kurā rīko Aleksandra Grīna fonds un vīru kopa “Vilki”. 1236. gada 22. septembrī baltu tautas – zemaīši un zemgaļi – Saules kaujā sakāva Zobenbrāļu ordeni. Visi laipni aicināti pie kopīgi kurtā ugunsкура baudīt patriotisku koncertprogrammu!

Līva Immure no Brengūliem ar facebook starpniecību aicina kopā baudīt lielo ābolu ražu: “No šodienas mūsmājas ceļā galā Tevi gaida āboli līdzņemšanai! Ja brauc garām, droši paķer kādu sev līdzi! Ja zini kādu, kuram noteikti gribētos, spied SHARE, lai ziņa iet plašumā! Piedāvājuma: dzidrie āboli un citi rudens āboli”.

Babītes novada Kultūrizglītības centra filiālē “Vietvalži” ar tematisku sarīkojumu “Salas pagasts. Eduards Pāvuls. Savējais” atklāta izstāžu zāle, kas veltīta leģendārajam latviešu teātra un kino aktierim Eduardam Pāvilam (1929 – 2006). Pāvulu dzimta ir viena no senākajām un lielākajām Babītes novada Salas pagastā. Lai gan E. Pāvuls dzimis Jūrmalā, viņa atdusas vieta ir Salas kapsētā. Izstāde iekārtota kādreizējā pagastmājā, kur 1981. gadā viņš filmējies daudzseriju televīzijas seriālā “Ilgaiss ceļš kāpās”.

Īsziņas sagatavoja Valija Berkina

SARĪKOJUMI

SARĪKOJUMI BOSTONA (MA)

Trimdas draudzes zāle (58 Irving St, Brookline MA 02445).

DENVERA (CO)

Kolorado Latviešu kultūras centrs (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226), tālr.: 303-986-5337 vai 303-913-8081. **Piektdienās** 19:00 tiekas latviešu deju grupa, 20:30 notiek koža mēģinājums.

FILADELFIJA (PA)

Filadelfijas Brīvo Latvju biedrība (531 North 7th St).

3.oktobrī 11:00 pensionāru kopas sanākums. Programmā valdes ziņojumi, nākotnes darbība un **Ģirta Zeidenberga** piedzīvo-

jumi Latvijā. Dzimumdienu svinēšana pie kafijas galda.

MINEAPOLE (MN)

Latviešu draudzes nams (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 5407).

30.septembrī 13:00 koncertēs **Knuta Lesiņa** balvas laureāti – **Dāvis Slicāns** (alta vijole) un **Aleksandrs Kalējs** (klavieres). Biļetes: \$20, studentiem \$5, bērniem līdz 12 g. Vecāku pavadībā ieeja brīva. Rīko LOAM un Minesotas latviešu koncertapvienība.

NUJORKA (NY)

Jonkeru bazn. Lejas zāle (254 Valentine Ln, Yonkers NY).

31.oktobrī un **1.novembrī** koncertēs **vijolnieks Gidons Krēmers**. Programmā: **M. Vainberga**

24 prelūdijas, op.100, **G.Krēmera** pārlikumā. Biļete: \$25 (biļešu skaits ierobežots, ieteicams laicīgi rezervēt vietas). www.bacnyc.org

SIETLA (WA)

Sietlas Latviešu Sabiedriskais Centrs (11710 3rd Ave NE, Seattle WA 98125).

27.septembrī 19:00 teātra viesizrāde no Latvijas „**Medību pils**”.

ST. PĒTERSBURGA (FL)

St. Pētersburgas Latviešu biedrības nams (1705 9th Ave N, St. Petersburg FL 33713).

Bibliotēka pārtrauc savu darbību un grāmatu ziedojumus vairs nepieņem. Par vēlmi izņemt grāmatas lasīšanai, lūdzu, zvanīt **Mārai Prāvs**, tālr.: 727-851-941

3.oktobrī 19:30 biedrības valdes sēde.

14.oktobrī 10:00 *War Veterans Memorial Park* 9600 Bay Pines Blvd. N nojumē #4 (ieejas vārti parkā pie 94th Str. N) notiks Daugavas Vanagu apvienības Floridā rīkotais gadskārtējais *pikniks*. Līdzī jāņem priecīgs prāts un groziņi kopīgam azaidam. Par ceptām desiņām, sutinātiem skābiem kāpostiem un vēsu dzērienu gādās Vanadzies un Vanagi.

LASL paziņojums.

Oktobrī pieņemsim Ziemassvētku sūtījumus. Info: sk.kreslins@gmail.com, tālr.: 973-744-6565 nospieš #5, e-pasts: pakas@lasl.com

TĒRVETE

Valdes sēdes – katru ceturtdienu 19:00 Centrā. Info: 514-992-9700.

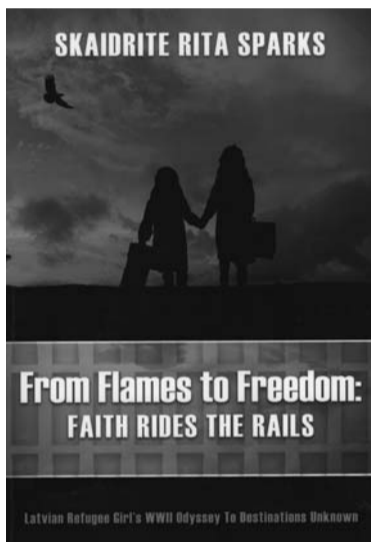
8. oktobrī 11:00 Pļaujas svētku Dievk. mielasts.

ZIEMEĻKALIFORNIJA

(425 Hoffman Ave, San Francisco), Info: www.zklb.wordpress.com, ZKLB sekr. un informāc. daļas vadītāja Una Veilande tālr.: 408-813-5104, e-pasts: una.veilande@gmail.com

Katru otrdienu 20:00 koža mēģinājums

(Turpinājums 18. lpp.)

This memoir, based on a Latvian girl's diaries, recounts her experiences from a sunny childhood on the Baltic Sea to being catapulted into the turmoil of Soviet and Nazi occupations and World War II. She witnesses people deported to the Russian Gulag and comes face to face with Jewish children being marched to their graves by Hitler's SS men. Her childhood is engulfed in flames when her home in Jelgava turns to ashes and she becomes a refugee riding freight trains to Displaced Persons' camps in Austria. Told from a child's unbiased perspective, she relates how faith, courage, love, and resiliency allows her family to rise above despair, separation from loved ones, and threat of death to start all over again in a new homeland with new customs, strange language, and hard labor. With God as a traveling companion, the road eventually leads to freedom.

AVAILABLE FROM SKAIDRITE SPARKS WEBSITE:
www.fromflamestofreedom.com
in paperback for \$19.95 plus shipping and also from
AMAZON in paperback and Kindle formats

A MUST READ BOOK
A TRUE WWII STORY THROUGH LATVIAN REFUGEE GIRL'S EYES

Latvian Cremation Urn

Solid Birch
with Walnut and Amber

For more information

www.BalticSantas.com

262-786-1553

Maija@BalticSantas.com

MATISS KUKAINIS

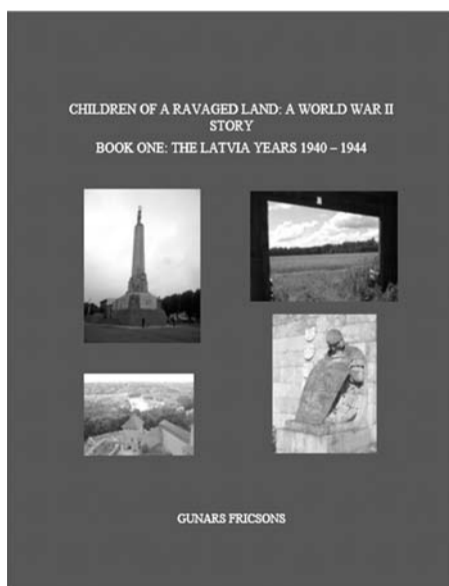
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

CHILDREN OF A RAVAGED LAND: A WORLD WAR II STORY BOOK ONE: THE LATVIA YEARS 1940 TO 1944

A novel based on family memoirs and memories by Gunars Fricsons

This first book of a trilogy about two young Latvians starts in war-torn Latvia. They, their friends and families face three oppressive and horror-filled invasions and occupations by the Soviet Union, Germany and the return of the Soviet Union. During this chaotic time, they meet, marry and have a child, even as they lose their jobs, face interrogations, hide from the communists and see friends and relatives arrested and exiled. Interspersing historical WW II events with personal and family adventures and tragedies, the book provides a bitter but rich tour through the three occupations. The book can be very valuable for those trying to understand one of the most important periods of the 20th Century and what their families went through to survive. Appropriate for individuals, book clubs and school groups. Book Two will continue their adventures as Displaced Persons (DPs) in Germany where they flee from Latvia to avoid Communism but leave their families, friends, home, life and homeland behind. Book Three sees them immigrating to America in the hope of starting a new life.

Book One is available in paperback and Kindle through Amazon.Com

LATVIAN AMERICAN SHIPPING LINE

Kravas pārvadājumi starp ASV un Latviju!

Visāda veida kravas sūtījumi: **pārcelšanās** (uz vai no Latvijas), **auto transports**, **gaisa kravas** un arī naudas pārsūtījumi (caur Baltic Financial Services).

• Tagad ir laiks sūtīt lietas dārzam! Traktora sūtīšana (līdz 2 m³) - \$475. Citi rīku (griezēju, motorzāģu, plāvēju, u.c.) transports sākot ar \$75. (Muitas procedūra LV papildus.)

Zvaniet: 1-888-LATVIAN

Rakstiet: info@lasl.com • www.lasl.com

NAUDAS PĀRSŪTĪJUMI UZ LATVIJU

Kārtojam nodokļu un citus
maksājumus Latvijā!

Baltic Financial Services
19 N. Mountain Ave.,
Montclair, NJ 07042-1810
Tālr: 973-746-3075

VESELĪBAS APDROŠINĀŠANA

uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIŅIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

IZDEVĪGI APDROŠINĀJUMI

LRFA.org
215.635.4137

Veselības | Medicare | Dzīvības | Ceļojumu

URNU IZVADE un DIEVKALPOJUMS BRĀĻU KAPOS KATSKILOS

SVĒTDIEN, 2017. G. 8. OKTOBRĪ

- Urnu izvade **plkst. 12os**, kam sekos dievkalpojums, ko vadīs prāv. O. Sniedze un diakone L. Sniedze-Taggart. Būs jauks mūzikāls kuplinājums.
- Pēc svētdienas dievkalpojuma aicinām ikvienu uz **siltām pusdienām Rotā (cena \$17)** (kur arī var pārņakšņot) - tel. (518) 589-9878.
- **Sestdienas vakarā, 7. oktobrī** kapos notiks svecīšu vakars, kas sāksies ar krēslas iestāšanos. Visus mīļi gaidīsim!
- Izvadāmās urnas aicinām **pieteikt līdz 5. oktobrim** (bet var arī kapu svētkos uz vietas). Lūdzam sagādāt miršanas un pārpelnošanas apliecības ("Cremation Certificate" un "Death Certificate"). Ja sūtāt, izmantojiet ASV pasta pakalpojumus: "Certified" vai "Registered US Mail" un sūtiet uz:

Latvian Memorial Park,
PO Box 8, 82 Rota Road,
Elka Park, NY 12427
tel.: (518) 589-5597

Papildus informācijai, lūdzu apciemojiet mūsu mājas lapu:

www.latvianmemorialpark.org
epasts: info@latvianmemorialpark.org

Nākamā izvade 2018. g. 27. maijā.

Visi laipni aicināti! Brāļu kapu pārvalde.

Mūžībā aizgājusi

HEDVIGA BIERNE, dzim. TAUBE

Dzimusi 1924. gada 8. oktobrī Lēdurgas pagastā, Latvijā,
mirusi 2017. gada 26. jūlijā Krānfordā, NJ, ASV

Vakarzvaigznes mirgo klusi –
Sirds ir mieru ieguvusi.
/A. Lūsis/

Mīlestībā piemin
MAIRA, JURIS UN ANDRIS KANIŅI
GUNTA, JĀNIS UN MĀRA ĢIGAS
ZINTA, JĀNIS, KAIVA UN MĀRTIŅŠ MATEUS
HARIJS TAUBE UN RADI LATVIJĀ

Dieva mierā aizgājusi mana mūža dienu draudzene

AINA KĪSELIS, dzim. PURLĪCIS

Viņu piemin mīlestībā
MARIJA STEPRĀNE UN ĢIMENE

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 17. lpp.)

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trimdas dr.:** (58 Irving st, Brookline MA 02445). Info: 617-232-5994, e-pasts: bostonastrimdasdraudze@gmail.com, tālr.: 617-232-5994. Māc. Igors Safins. Tālr.: 617-935-4917. E-pasts: igorssafins@gmail.com. Runas stundas trešdienās 10:00 - 15:00, piektdienās 16:00 - 18:00. **Dievk. notiek 11:00.** 17. septembrī māc. Igora Safina ievēšana amatā un svinības,

• **Cikāgas latv. ev. lut. Ciānas dr.:** (6551 W Montrose Ave, Chicago IL 60634), tālr.: 773-725-3820; E-pasts: cianasdraudze@gmail.com; www.facebook.com/Cikāgas-Ciānas-draudze-255043897965234. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds. Māc. Gundega Puidza, tālr. biroja: 773-736-1295; mājās: 708-453-0534, E-pasts: puidza@yahoo.com

• **Cikāgas latv. ev. lut. Sv. Pētera dr.:** (450 Forest Preserve Dr, Wood Dale IL 60191). Tālr.: 630-595-0143. Māc. Ojārs Freimanis. Dr. pr. Uldis Pūliņš. Dievk. notiek svētdienās 10:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

• **Cikāgas latv. baptistu dr.:** (820 Ontario St, Oak Park, IL 60302). Māc. Oļģerts Cakars. Tālr.: 708-383-5285.

• **Denveras latv. ev. lut. dr.:** (10705 West Virginia Ave, Lakewood, CO 80226). **Dievk. notiek svētdienās 9:30.** Pēc Dievk. sadraudzība. **Trešdienās 15:00 – 17:00 un ceturtdienās 9:00 – 13:00** mācītāja pieņemšanas stundas. Māc. H. Godiņa tālr.: 720-484-9857.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.:** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI 48334). **Dievk. notiek svētdienās 10:00.** 24. septembrī Dievk. Nodarbības bērniem. **1. oktobrī** Dievk. Draudzes bazars. **5. oktobrī 13:00 Knuta Lesiņa** balvas laureātu koncerts- **Dāvis Sliečāns un Aleksandrs Kalējs.** **15. oktobrī** Dievk. Nodarbības bērniem.

• **Dienvidfloridas latv. ev. lut. dr.:** *Shepherd of the Coast Luth. Church* (1901 E Commercial Blvd, Ft. Lauderdale FL 33308). Info: Ilze Folkmane *Gibbs*, e-pasts: folkmane@hotmail.com Info: Andrejs Jugs, tālr.: 561-447-9050. **Dievk. notiek 14:00.** Pēc Dievk. visi lūgti pie kafijas galda!

• **Dienvīdkalifornijas latv. ev. lut. dr.:** baznīca (1927 Riverside Ave, Los Angeles CA 90039). **Dievk. notiek 11:00.**

• **Džamaikpleinas Trīsvienības latv. ev. lut. dr.:** *Unitarian Congregational Parish of Norton* (2 W Main St, Norton, MA 02766). Svētdienās 11:00 Dievk. ar dievg. Kalpo mācītājs Dr. Jānis Keggi, draudzes sekretāre Zigrīda Kručkova, tālr.: 617-323-0615.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.:** (301 N Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073), tālr.: 610-353-2227. Māc. Ieva Dzelzgalvis. **Dievk. notiek 11:00.** 17. septembrī Dievk.

Vilmingtonā (*Good Sheperd* bazn. 1530 Foulk Rd-Rt.261) 15:00 Dievk.

24. septembrī angļu val. Dievk. ar Sv.vak. **1. oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. ar Sv.vak. **Bazārs.** Pusdienas. **8. oktobrī** laju vadīts Dievk. **15. oktobrī** Dievk. ar Sv.vak.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.:** (122 Cherry Hill St, Kalamazoo MI 49996). Māc. A. *Graham*. **Dievk. notiek 10:00.** Pēc Dievk. kafijas galds. **17. septembrī** Dievk. **20. septembrī** 11:00 Bībeles stunda Kalamazū. **24. septembrī** Dievk. angļu valodā. **1. oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. ar dievg. **8. oktobrī** Vārda Dievk.

• **Klīvlāndes Apvienotā latv. ev. lut. dr.:** (1385 Andrews Ave, Lakewood, OH 44107). **Baptistu draudzes dievk. notiek svētdienās 14:30.** Bībeles stundas **notiek 10:00** katra mēneša otrajā un ceturtajā trešdienā.

• **Lankastera: Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd, Lititz Lancaster, PA 17543). Māc. Dr. Ruta S. Ziedone (PO Box 380, Henryville PA 18332), mob. tālr.: 570-460-5375, e-pasts: silver11@ptd.net un emer. māc. Dr. Arvīds Ziedonis (529 Linden Place, Cresco PA 18326-7248), tālr.: 570-629-6349, e-pasts: ziedonis@ptd.net

• **Linkolnas apv. latv. ev. lut. dr.:** (3300 C St, Lincoln NE 68510). Māc. Gija Galiņa, tālr.: 402-475-8106. Dr. pr. Kārlis Indriksons, tālr.: 402-438-3036. **Dievk. notiek 1. un 4. svētdienā 10:00.** 2. svētd. Dievk. angļu valodā. Pensionāru saiets katrā otrajā ceturtdienā.

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.:** (21 Garden St, Manchester, CT 06040). Dr. pr. Astra Vilinskis, tālr.: 413-568-9062. **16. septembrī** 11:00 Dievk. ar dievg. Diak. Linda Sniedze-Taggart. Sekos rudens sarīkojums ar loteriju!

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.:** (1853 N 75th St, Wauwatosa WI 53213), tālr.: 414-258-8070. Archibiskape Lauma Zušēvica, tālr.: 414-421-3934, e-pasts: pastorlauma@gmail.com, Dr. pr. Šandra Kalve, tālr.: 414-258-8070. **Dievk. notiek svētdienās 10:00.**

• **Mineapoles – St. Paulas latv. ev. lut. dr.:** (3152 17th Ave S, Minneapolis MN 55407). **Dievk. sākas 10:00.** Pēc Dievk. sadraudzība. **17. septembrī** Dievk. Lat. Univ. gadas svētki. **21. septembrī** 11:00 Bībeles stunda. **24. septembrī** Dievk. Teātris "Medību pils". **26. septembrī** 19:00 Bībeles stunda. **1. oktobrī** Pļaujas svētku Dievk. ar Sv.vak. un bērnu uzrunu. Mielasts.

• **Montrealas latv. Trīsvienības ev. lut. dr.:** *Trinity Latvian Church* (P.O. Box 39, Station NDG, Montreal QC H4A 3P7), tālr.: 514-992-9700. Dievk. vada dr. pr. Jānis Mateus, tālr.: 514-481-2530, e-pasts: prez@draudze.org. **Dievk. notiek 14:00.** Mācītāja vieta vakanta.

Valdes sēdes notiek ceturtdienās 19:00.

24. septembrī 15:00 Dievk. Centrā ar māc. Zvirgzdi. **1. oktobrī** Kapu svētki *Mount Royal*.

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** Draudzes dienams (12 Gates Ave, East Brunswick, NJ). Māc. Ieva Pušmucāne-Kineyko, tālr.: 908-638- (Turpināts 19. lpp.)

DIEVKALPOJUMI

(Turpināts no 18. lpp.)

1101, e-pasts: latvianlutheran-church@gmail.com 17.septembrī 13:30 Dievk. ar dievg. 1.oktobrī 13:30 Pļaujas svētku Dievk. ar dievg. 22.oktobrī 11:00 Dievk. ar dievg. Svētku pusdienas, atzīmējot **Draudzes Dievnamam - 50 & Reformācijai - 500.**

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** Jonkeru bazn. (254 Valentine Ln, Yonkers NY).

St. Andrew Lutheran Church (335 Reynolds Ave, Parsippany NJ). Salas bazn. (4Rīga Ln, Melville NY).

Manhatena, *Seafarers & Intl House* (123 E 15th St, NY).

Priedaine (1017 State Rte 33, Freehold NJ).

17. septembrī 10:00 Jonkeru bazn. Dievk. Māc. Saivars.

10:30 Salas bazn. Dievk. Māc. Saliņš.

23. septembrī 14:00 Manhatenā, *Seafarers* ban. Dievk. Māc. Saliņš.

24. septembrī 10:00 Jonkeru bazn. Dievk. Māc. Saivars.

10:30 Salas bazn. Dievk. Māc. Saliņš.

13:30 St. Andrew bazn. Dievk. Māc. Saivars.

• **Ročesteras ev. lut. Krusta dr.:** *Atonement Lutheran Church* (1900 Westfall Rd, Rochester NY 14450). Dievk. notiek 14:00. Diakone Linda Sniedze-Taggart.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.:** (128 N Elm Str, Saginava, MI). Kontaktpersona *Mary Beth* Dzirnīs: 989-781-1163, e-pasts: dzirnis@chartermi.net

Salas baznīcā, 4 Rīga Lane, Melville, NY, svētdien, 1. oktobrī dievkalpojums 10:30 no rīta; sekos Pļaujas svētku sarīkojums, kur izrādīs filmu "MEŽA BRĀĻI" angļu un latviešu valodā. Sekos siltas pusdienas, kafija un izloze "Uz kārā zoba". Laipni ielūdz Salas novada dāmu komiteja.

• **San Diego latv. ev. lut. dr.:** *Ascension Lutheran Church* (5106 Zion Ave, San Diego, CA 92120), Dr. pr. Jānis Legzdīns, tālr.: 858-598-5451, e-pasts: legzdins@san.rr.com. Māc. Mārtiņš Rubenis. Dievk. notiek 12:00. Pēc Dievk. kafijas galds.

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Ave, Webster Groves, MO 63119). Dievk. notiek katrā mēneša 3. svētdienā 14:00. Pēc Dievk. saiets ar groziņiem. Māc. A. Kalniņa. Dr. pr. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.:** (11710 3rd Ave N E Seattle, WA 98125). Dievk. notiek 10:30. Prāv. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600, e-pasts: cilnis@earthlink.net. Info: www.seattle-latvianchurch.org 17. septembrī angļu val. Dievk. ar dievg. Iesvē-

tības. 24. septembrī Dievk. 1. oktobrī Dievk. ar dievg. Bībeles stunda. 8. oktobrī Dievk. nenotiek. LELBA Sinode Niagarā.

• **Skenktedijas latv. ev. lut. dr.:** *Trinity Lutheran Church* (35 Furman St, Schenectady NY 12308). Diakone Linda Sniedze-Taggart. 17.septembrī 14:00 Dievk., dz.grām.

• **St. Pētersburgas latv. ev. lut. dr.:** Dievk. notiek 14:00 *Mūsu Pestītāja (Our Savior)* bazn. (301 – 58th Street S, St. Petersburg, FL 33707), kā arī Biedrības namā. Bībeles stundas notiek Biedrības namā 11:00. Māc. Aivars Pelds, tālr.: 727-368-0935. Dr. pr. Aija Norbergs, tālr.: 727-367-6001.

Katrs 1. svētdienas Dievk. notiek Biedrības namā plkst. 14:00. 17.septembrī Bībeles stunda. 24.septembrī Bībeles stunda. 29.septembrī 11:00 Dr.valdes sēde biedrības namā. 1.oktobrī Biedrības namā Pļaujas svētku svētkbrīdis ar pašu nestām brokastīm. Visi mīļi gaidīti! 8.oktobrī Bībeles stunda. 15.oktobrī 14:00 Dievk. baznīcā.

• **Toronto – Sv. Jāņa ev. lut. latv. dr.:** (200 Balmoral Ave, Toronto, ON M4V 1J6), tālr.: 416-921-3327, E-pasts: baznica@bellnet.ca. Info: www.stjohnslatvian.ca

Māc. Ģirts Grietiņš (adrese: 40 Hollyberry Trail, North York ON M2H 2S1), tālr.: 647-986-5604, E-pasts: grietins@gmail.com. Dr. pr. Kārlis A. Jansons, tālr.: 905-338-5613, e-pasts: kjan27@gmail.com. Pr.vietn. Sibilla Korule. Dāmu kom.pr. Maija Sukse, tālr.: 416-221-4309, e-pasts: sukse@sympatico.ca

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.:** Draudzes nams (400 Hurley Ave, Rockville, MD 20850-3121), tālr.: 301-251-4151, e-pasts: dcdraudze@gmail.com Info: www.dcdraudze.org Mācītāja prāv. Anita Vārsberga Pāža, mob.tālr.: 301-302-3270, e-pasts: macanitavp@gmail.com, dr. pr. Jānis Vitols, tālr.: 703-264-0089. Svētdienās: 9:15 Latviešu skola. 10:00 Zakīši. Dievk. notiek 11:00. Kafijas galds. Grāmatu galds. 12:30 iesvētes mācība.

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** *Ebenezer Lut. Church* (96 Oak St, Willimantic, CT). dr. pr. Vija Bachmuts, tālr.: 860-644-3268. 23.septembrī 11:00 Dievk. ar dievg. Māc. Igors Safins. Kafijas galds.

• **Ziemeļkalifornijas latv. ev. lut.dr.:** (425 Hoffman Ave, San Francisco). Lūgums sūtīt SARĪKOJUMU un DIEVKALPOJUMU ziņas uz e-pastu: rasma@laiks.us, vēlākais – SVĒTDIENĀS! Kārtējam avīzes numuram ziņas uz redakciju tiek nosūtītas PIRMDIENĀS.

HELENA KAISELS-GIPTERS

Dzimusi 1925. gada 19. maijā Viļakā, Latgalē, Latvijā,
mira 2017. gada 19. augustā Detroitā, MI

*Vediet mani dziedādami,
Nevediet raudādami;
Lai iet mana dvēselīte
Pie Dieviņa dziedādama.*

Par viņu sēro
SILVIJA AVENIŅA AR ĢIMENI
KRISTĪNE RADTKE AR ĢIMENI

LIJA NOLLENDORFS

1971. gada 31. janvārī Palo Alto, CA,
2017. gada 28. augustā, Woodbury, CT

Sēro
VECĀKI ILZE UN ULDIS
VĪRS CHRISTOFERS LEONARD UN MEITAS STELLA UN ZANE
BRĀĻIS AINIS AR ĢIMENI

*Es redzēju putna spalvu
Apakš mazas ābelītes,
Tā nebija putnu spalva,
Tā bij bija maza meitenīte.
T.Dz.*

Mūžībā aizgājis

EDVĪNS LĀNS

Dzimis 1929. gada 28. janvārī Liepājā,
miris 2017. gada 18. martā Rīgā

Viņu piemin
SIEVA IRMA RĪGĀ
DĒLS MĀRIS UN SIEVA AIJA CARNIKAVĀ
MAZDĒLS HARDIJS AR ĢIMENI JELGAVĀ
MAZDĒLS MĀRTIŅŠ AR ĢIMENI WESTBORO, MA
MAZDĒLS KRIŠ RALEIGH, NC
BRĀLĒNS MĀRIS SERMOLIŅŠ UN SIEVA ILZE FREEHOLD, NJ

ILMĀRS (MICHAEL) OZOLIŅŠ

Dzimis 1942. gada 23. maijā Rīgā, Latvijā,
miris 2017. gada 15. augustā Studio City, Kalifornijā

Miļā piemiņā paturēs
MĀSA VINETA AR BĒRNIEM UN MAZBĒRNIEM

Mūžībā aizgājis mūsu filistrs

Dr. med. PAULS KORO

Dzimis 1922. gada 14. augustā Bērzgalē, Latvijā,
miris 2017. gada 13. augustā San Diego, CA

Sērās pieminot
TERVETIAS FILISTRU BIEDRĪBAS KOPA ĀRZEMĒS

Sit tibi terra levis

Mūsu miļā

VELTA ELKSNĪTE, dzim. LŪSIS

Dzimusi 1922. gada 7. jūnijā Rīgā,
mirusi 2017. gada 6. augustā Vašingtonā, DC

Viņu atceras un miļā piemiņā paturēs
VOLDEMĀRS, IRĒNE, INDRA, OLIVERS AVENI
MADELĒNA MINIĀTE
ELEONORA ŠTURMA

LATVIJAS SPORTISTI LATVIJĀ UN PASAULĒ

Eiropas meistarsacīkstes basketbolā

Latvijas vienība ceļā uz medaļām

Turcijā risinās Eiropas meistarsacīkstes (EM) basketbolā. Lieliski veicas Latvijas basketbolistiem, kuŗi sekmīgi pārvarēja grupu turnīru un astotdaļfinālā pārspēja Melnkalnes komandu, iekļūstot ceturtdaļfinālā, piesakot pretenzijas uz augstu vietu, varbūt pat medaļām, turnīra nobeigumā.

Latvijas izlases kapteinis Jānis Blūms spēlēja jau septīto Eiropas meistarsacīkšu finālturnīrā pēc kārtas, jo viņš piedalījies katrās sacīkstēs kopš 2005. gada. Līdzīga statistika ir arī Kristapam Janičenokam, tomēr viņš veselības problēmu dēļ izlaida 2011. gada sacensības. Ceturto reizi EM piedalās Dairis Bertāns, Jānis Strēlnieks un Mārtiņš Meiers, otro reizi to dara Dāvis Bertāns, Jānis Timma un Žanis Peiners, debitanti izlasē ir Kristaps Porziņģis, Rolands Šmits un Andrejs Gražulis. Aigars Šķēle pērn sacentās olimpiskajā kvalifikācijā.

Latvijas izlase 2017. gadā EM finālturnīrā piedalās 11. reizi pēc neatkarības atgūšanas. Pēc 2001. gada Latvija piecās EM nespēja izkļūt no apakšgrupas, bet šī melnā serija tika pārtraukta 2013. gadā Slovēnijā, kad Latvija palika tikai uzvaras attālumā no ceturtdaļfināla sasniegšanas. Savukārt 2015. gada EM, kas daļēji notika arī Latvijā, labāko astotniekā izdevās iekļūt. Latvijas basketbola izlases sastāvs EM: Jānis Strēlnieks (Pirejas *Olympiacos*, Grieķija), Dairis Bertāns (Milānas *EA7 Emporio Armani*, Itālija), Jānis Blūms (Saragosas *Tecnyconta*), Žanis Peiners (Pānevēžas *Lietkabelis*, Lietuva), Aigars Šķēle (*Ventspils*), Kristaps Janičenoks (VEF Rīga), Andrejs Gražulis (Permas *Parma*, Krievija), Jānis Timma (*Baskonia*, Spānija), Rolands Šmits (Fuenlavradas *Montakit*, Spānija), Kristaps Porziņģis (Ņujorkas *Nicks*, NBA), Dāvis Bertāns (Sanantonio *Spurs*, NBA), Mārtiņš Meiers (Kazaņas *Unics*, Krievija).

Galotnē pietrūka veiksmes

Latvija – Serbija 82:92 (24:21, 23:24, 13:20, 22:27). Turnīra pirmajā spēlē pret Riodežaneiro Olimpisko spēļu vicečempioniem Latvijas basketbolisti pēc pārliecinoša sākuma galotnē piedzīvoja zaudējumu, ko noteica izšķirējos brīžos pieļautās kļūdas un bezcerīgi zaudētā cīņa par atlēkušajām bumbām. Serbi ar otrās iespējas uzbrukumiem un pēc latviešu kļūdām kopā guva 45 punktus. „Tā ir šausmīga statistika,” atzina arī treneris Bagatskis. Viņš norādīja, ka ar tādu statistiku rezultāta starpībai

vajadzēja būt virs trīsdesmit punktiem. Tomēr Latvijas komanda arī ar tādu spēju noturēt spēli līdzsvarā. Par pāris kļūdām un neveiksmīgiem epizodiem galotnē gan nācās samaksāt ar zaudējumu, tomēr to var uztvert kā labu mācību turnīra turpinājumā. „Serbi labāk kontrolēja savas emocijas un labāk izmantoja to, ko mēs viņiem iedevām,” atzina Bagatskis.

Latvijas izlase ļoti pārliecinoši iesāka spēli, jau pirmajā ceturtdaļā iegūstot 12 punktu pārsvaru. Tomēr serbi ātri atspēlējās un turpinājumā cīņa ritēja saspringtā gaisotnē.

Pēdējā ceturtdaļā Latvija guva 10 punktus pēc kārtas un pēc ilgiem laikiem izvīzījās vadībā ar 75:73 trīs minūtes pirms pamatlaika beigām. Serbi gan neapjuka un ar sava līdera Bogdana Bogdanoviča aktivitātēm ātri guva septiņus punktus pēc kārtas, veicot izšķirošo izrāvienu spēlē. Atlikušajās divās minūtēs komanda nespēja saasināt cīņu, samierinoties ar zaudējumu. Latvijas rindās 23 punktus guva Dairis Bertāns, Kristaps Porziņģis izcēlās ar 18 punktiem, ceturām atlēkušajām bumbām un četriem bloķētiem metieniem, bet 16 punktus guva Dāvis Bertāns. Serbu rindās savu uzbrukuma līdera potenciālu apliecināja Bogdanovičs, gūstot 30 punktus.

Pirmā uzvara

Latvija – Beļģija 92:64 (24:25, 23:8, 16:22, 29:9). Latvijas basketbola izlase Stambulā izcīnīja savu pirmo uzvaru, ar 92:64 pārspējot Beļģijas valstsvienību.

Latvijas izlases rindās šajā spēlē valstsvienības rekordu Eiropas meistarsacīkšu finālturnīros laboja Jānis Strēlnieks, kuŗš izdarīja 13 rezultatīvas piespēles. Līdz šim rekordists ar 12 piespēlēm bija Raimonds Miglinieks. Personīgos rezultativitātes rekordus sasniegta Kristaps Porziņģis un Jānis Timma, kuŗi katrs guva pa 27 punktiem. Abiem pietrūka septiņu punktu, lai atkārtotu Kārļa Muižnieka sasniegto Latvijas izlases rezultativitātes rekordu. Spēlē pret Beļģiju komanda spēja novērst tās kļūdas, kuŗu dēļ zaudēja Serbijai. Lai gan beļģi pirmās kārtas spēlē pret Lielbritāniju ieguva lielu pārsvaru cīņā zem groziem, pret Latviju viņi izcīnīja tikai piecas uzbrukuma bumbas. Beļģijai pret Latviju bija tikai 20 otrās iespējas un pēc kļūdām gūto punktu. Latvijas komanda teicami izmantoja Kristapa Porziņģa pārsvaru pār pretspēlētāju. Kristaps guva 27 punktus pats, kā arī izkārtēja labas uzbrukuma iespējas partneriem. Lielisku spēli aizvadīja arī Jānis Timma, kuŗš dalīja rezultatīvākā spēlētāja godu ar Porziņģi, kā arī Jānis Strēlnieks, kuŗš atdeva 13 rezultatīvas piespēles. Tas ir jauns valstsvienības rekords Eiropas meistarsacīkstēs, pārspējot Raimonda Miglinieka 2001. gada meistarsacīkšu sasniegumu spēlē ar Slovēniju, kur viņš groza

gūvējam piespēlēja 12 reizi. Beļģijas izlasei tikai viens spēlētājs guva vairāk par 10 punktiem – Aleksam Ervelem 12 punkti. Latvijas izlase, izmantojot savu auguma pārsvaru, pirmajā puslaikā ieguva vairāk nekā 10 punktu handikapu, kas nedaudz iemidzināja komandu. Nepilnu pusotru minūti pirms pēdējās ceturtdaļas sākuma Beļģija pietuvojās līdz 54:58, bet ceturtais ceturtdaļas sākumā rezultāts bija tikai 63:58 Latvijas labā. Tad sekoja izcilas vairākas minūtes Latvijas izlases sniegumā, gūti 23 punkti pēc kārtas, kas nodrošināja pārliecinošu uzvaru spēlē.

Soļa attālumā no katastrofas

Latvija – Lielbritānija 97:92 (25:20, 25:20, 34:18, 13:34). Pirms šīs spēles komandai nācās risināt dažas problēmas. Vairākiem basketbolistiem bija piezadzies vīruss, Dāvim Bertānam nācās ārstēt rokas mazo pirkstiņu. Šī spēle izcēlās ar daudziem tālmetieniem, Latvijai realizējot 17 no 34 metieniem no perimetra. Īpaši lielisku sniegumu nodemonstrēja pēc pirksta traumas atlabušais Dāvis Bertāns, kuŗš trāpīja septiņus no astoņiem trejāciem. Viņš ar septiņiem realizētiem tālmetieniem sasniegta Latvijas rekordu EM. Rezultatīvākais Latvijas izlasē ar 28 punktiem un astoņām atlēkušajām bumbām bija Kristaps Porziņģis, 22 punktus sameta Dāvis Bertāns, ar 13 punktiem un deviņām rezultatīvām piespēlēm izcēlās Jānis Strēlnieks, bet 11 punkti bija Jānim Timmam. Pirms pēdējām desmit minūtēm Latvija bija vadībā ar 84:58.

Nekas neliecināja par neveiksmes tuvošanos. Ceturtais ceturtdaļas ievadā Latvija spēlēja ar otro sastāvu un šajā laikā tā zaudēja ar 6:16. Kad trīs ar pusi minūtes pirms pamatlaika beigām Latvijas pārsvars bija sarucis līdz 14 punktiem (90:76), laukumā nācās atgriezies arī Porziņģim. 33 sekundes pirms dueļa izskaņas Latvijai bija vairs tikai sešu punktu pārsvars. Lielais punktu pārsvars tika izsēts vējā, tāpat tika aizmesti garām vairāki soda metieni. Ar lielām grūtībām izdevās izvairīties no katastrofas un saglabāt piecu punktu pārsvaru.

Ar Porziņģa četrām piezīmēm

Latvija – Krievija 95:84 (12:15, 34:44, 52:52). Latvijas izlase Stambulā EM finālturnīra svarīgā spēlē ar rezultātu 84:69 (12:15, 22:29, 18:8, 32:17) pārspēja līdzšinējo D apakšgrupas līderi Krieviju, kas cieta pirmo zaudējumu turnīrā. Izcinot uzvaru, Latvijas izlase ieguvusi iespēju grupu turnīra pēdējā kārtā pret mājiniēci Turciju pacīnīties par pirmo vietu apakšgrupā, kas nozīmēs potenciāli vājāku pretinieku astotdaļfinālā. Pirmais puslaiks bija diezgan

smagnējs un saraustīts, jo tiesneši bieži svilpa pārkāpumus, turklāt Kristaps Porziņģis iekrāja četras piezīmes. Trešajā ceturtdaļā Latvijas basketbolisti atgūvās un ar teicamu aizsardzību atguva zaudēto, ceturto ceturksni uzsākot ar neizšķirtu 52:52. Turpinājumā latvieši vairs neapstājās, ieguva nelielu vadību, kuŗu nosargāja un svinēja uzvaru. Latvijas izlasē rezultatīvākais ar 22 punktiem un septiņām atlēkušajām bumbām 38 spēļu minūšu laikā bija Jānis Timma, pa 11 punktiem sameta Rolands Šmits un dueli piezīmju normas dēļ priekšlaicīgi beigušais Porziņģis, desmit punkti bija Mārtiņa Meiera kontā.

Izvairoties no sacensības ar spāņiem

Latvija – Turcija 89:79 (24:22, 23:16, 22:25, 20:16). Kaut arī mūsu vienība jau bija iekļuvusi astotdaļfinālā, spēlei ar Turciju bija liela nozīme. Zaudējuma gadījumā mēs grupā paliktu ceturtajā vietā un izslēgšanas spēļu pirmajā kārtā būtu jātiekas ar spēcīgo Spānijas vienību. Latvijas izlasē kārtējo rezultatīvo spēli nodemonstrēja Kristaps Porziņģis, kuŗš guva 28 punktus, savukārt labāko spēli šajā turnīrā aizvadīja komandas kapteinis Jānis Blūms, kuŗš iemeta 17 punktus, realizējot piecus no astoņiem tālmetieniem. Vēl deviņus punktus pievienoja Dāvis Bertāns, bet viņa brālis Dairis iemeta astoņus punktus. Turcijas izlasē neapturams bija jaunais talants Džedi Osmans, gūstot 24 punktus.

Spēle aizritēja nervozā gaisotnē, kuŗā Latvijas izlase praktiski visu laiku bija vadībā, taču ne uz brīdi nevarēja uzelpot, jo turki ik pa laikam ar precīziem

Kristaps Porziņģis izbauda spēlēšanu Latvijas izlases rindās

tālmetieniem saglabāja cerības uz izglābšanos. Sākot no otrā puslaika, ļoti pamanāmi bija arī tiesneši, kuŗi piezīmes piešķīra arī strīdīgos epizodus.

Latvijas basketbolisti pēc puslaika bija vadībā ar 47:38, bet trešajā ceturtdaļā pārsvars bija arī 68:54. Pēc tam gan turki saņēmas un pirms pēdējās ceturtdaļas Latvijas pārsvars bija tikai seši punkti – 69:63, kas pēdējā nogriežņa sākumā saruka līdz diviem. Tomēr spēles izskaņā Latvija nodemonstrēja aukstasinību, atjaunojot desmit punktu pārsvaru, to arī veiksmīgi sa-

glabājot. Līdz ar to astotdaļfinālā par Latvijas vienības pretiniekiem kļuva Melnkalnes basketbolisti.

Mūsu (D) grupas turnīra beigu tabula. Uzvaras, zaudējumi, grozu starpība. Katra vienība aizvadīja piecas spēles (par zaudējumu ieskaitīts viens punkts).

Serbija	4	1	400:353	9
Latvija	4	1	444:396	9
Krievija	4	1	378:366	9
Turcija	2	3	388:380	7
Beļģija	1	4	353:410	6
Lielbritānija	0	5	390:448	5

Melnkalnes grozā – 100 punkti

Latvija – Melnkalne 100:68 (27:15, 26:22, 29:15, 18:16). Pēc nervozās spēles sākuma Latvijas basketbolisti no pirmās ceturtdaļas vidus dominēja laukumā, nedodot pretiniekiem ne mazāko cerību uz izglābšanos. Lai gan pēdējā ceturtdaļā vairāk spēlēja komandas “otrā plāna” basketbolisti, Latvija pirmo reizi turnīrā un pirmo reizi kopš 2005. gada oficiālās spēles sasniegta 100 punktu robežu. Latvijas izlases rindās rezultatīvākais ar 21 punktu bija Jānis Timma, kuŗš realizēja visus četrus savus tālmetienus. Kristaps Porziņģis šoreiz guva 19 punktus, izcīnīja sešas atlēkušās bumbas un izdarīja trīs rezultatīvas piespēles, Jānis Strēlnieks guva 12 punktus un izdarīja septiņas precīzas piespēles. Melnkalnes rindās 21 punktu guva Bojans Dubļevičs.

Pret Melnkalnes vienību iznāca pārliecinoša uzvara. Latvijas izlase trešo reizi kopš neatkarības atjaunošanas un otro reizi pēc kārtas iekļuva EM ceturtdaļfinālā, kamēr Melnkalne pirmo reizi piedalījās izslēgšanas spēlēs. Kristapa Por-

ziņģa komentārs pēc spēles: „Šī spēle nebija viegla. Melnkalne nav sliktā komanda. Mēs nospēlējām diezgan labi, sametām no ārienes un ātri spēlējām. Paveicām 90% no spēles plāna. Pēc rezultāta izskatās, ka bija viegla spēle, bet visas 40 minūtes centāmies nospēlēt, cik vien labi varam. Spēlētāju un izbaudījumu. Ir liels prieks būt šajā komandā. Stambulā ir arī mana ģimene. Eiropas basketbols atšķiras no NBA spēlētā, kas man ļauj būt daudzpusīgākam.”

Sporta ziņas sakopojis
P. KARLSONS